

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HRVATSKA RIJEČ

ISSN 1451-4257
9 771451 425001

BROJ
457

Subotica, 23. prosinca 2011. Cijena 50 dinara

DEVET GODINA HNV-A

FORUM HRVATSKIH
MANJINA

NACIONALNE MANJINE
U SKUPŠTINI SRBIJE

NOVA BRAZDA -
ISTI GAZDA

INTERVJU
KATARINA ČELIKOVIĆ

SRETAN BOŽIĆ

SUBOTICAGAS

Јавно комунално предузеће “Суботицагас” - Суботица

Szabadkai Gázművek Kommunális Kőzvéallalat - Szabadka

Javno komunalno poduzeće “Suboticaplin” - Subotica

24000 Subotica, Jovana Mikića 58

tel: 024/641-200, fax: 024/641-220

Dežurna služba: 024/641-211

*Želimo Vam
sretan Božić i
uspješnu Novu godinu!*

RAZVOJNA BANKA VOJVODINE a.d. Novi Sad
Stražilovska 2 | 21000 Novi Sad
Info telefon: 021 | 488 4401
www.rbv.rs

Prodaja kompleta tjednika »Hrvatska riječ«

NIU »Hrvatska riječ« prodaje neukoričene komplete tjednika od 1. do 300. broja, po cijeni od 3000 dinara. Komplet se može preuzeti osobno u prostorijama NIU »Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II u Subotici ili preuzeti putem pošte. U tom slučaju, poštanske troškove snosi kupac.

5GINTERNET

brz

moćan

stabilan

jeftin

prvi u
gradu

KAKO ODOLJETI?

24000 SUBOTICA, KARADORĐEV PUT 2 TEL: 024 555-465

*СРЕЋНИ БОЖИЋНИ И
НОВОГОДИШЊИ ПРАЗНИЦИ !*

*BLAGOSLOVLJEN BOŽIĆ I
SRETNÁ NOVA GODINA !*

*ÁLDOTT KARÁCSONYI ÜNNEPEKET
ÉS BOLDOG ÚJ ÉVET KÍVÁNUNK !*

МИ БРИНЕМО О ВОДИ
MI BRINEMO O VODI
MI GONDOSKODUNK A VÍZRŐL

ЈКП «Водовод и канализација» Суботица
JKP «Vodovod i kanalizacija» Subotica
Vízművek és Csatornázási Kommunális Közvállalat Szabadka

*Svim čitateljima,
suradnicima i poslovnim
partnerima
želimo čestit Božić*

Upislenici Novinsko-izdavačke ustanove
»Hrvatska riječ«

Umjesto slanja pojedinačnih čestitki novac ćemo uplatiti
Hrvatskom društvu za pomoć učenicima »Bela Gabrić«

SADRŽAJ

AKTUALNO

**BOŽIĆNE PORUKE BISKUPA
IVANA PENZEŠA I ĐURE
GAŠPAROVIĆA 6-7**

TEMA

U Zagrebu održan Forum hrvatskih
manjina

**MOGUĆNOSTI OSTVARIVANJA
MANJINSKIH PRAVA.....8-9**

Predstavljenost nacionalnih manjina
u Skupštini Srbije

**MANJINE ZASTUPLJENE, ALI
BEZ UTJECAJA NA ODLUKE VEĆI-
NE.....16-17**

INTERVJU

Katarina Čeliković, menadžerica kul-
turnih aktivnosti u ZKVH-a

**MIR I SLOGA SU NAJVEĆI DAROVI
KOJE NAM DONOSI BOŽIĆ..12-14**

SUBOTICA

Demonstracija velikodušnog poseza-
nja u dubinu lisnice na prošlotjednoj
dražbi za zemlju

NOVA BRAZDA - ISTI GAZDA...24-25

DOPISNICI

Božićni koncert HKPU »Zora« u crkvi
sv. Jurja u Vajskoj

**SVIMA NA ZEMLJI MIR, VESE-
LJE.....27**

Simpozij u Dubrovniku – promocija
hrvatske kulturne baštine i turistič-
kih kapaciteta

**PREDSTAVLJENI I VOJVOĐANSKI
HRVATI.....29**

KULTURA

Narodno-crkveni kalendar za 2012.
godinu

**»SUBOTIČKA DANICA« BOGATA
SADRŽAJIMA.....33**

SPORT

Davorin Kuntić, košarkaš KK Spartak
iz Subotice

**I DALJE SMO U IGRI ZA NAJVIŠI
PLASMAN.....49**

BOŽIĆNA PORUKA ĐURE GAŠPAROVIĆA, BISKUPA SRIJEMSKOG

Javljam vam blagovijest, veliku radost: rodio vam se Spasitelj – Krist Gospodin (usp. Lk 2,11)

Draga braćo i sestre, danas nam anđeo javlja blagovijest da nam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist Gospodin (usp. Lk 2,11) i zato smo radosni. Nema danas na Božić mjesta za žalost i tjeskobu, jer je ovo dan kada se rađa život koji otklanja strah od smrti i ulijeva nam radost i nadu vječnosti. Nitko nije isključen iz dioništva u tome veselju. »Bog, bogat milosrđem, zbog velike ljubavi kojom nas uzljubi, nas koji bijasmo mrtvi zbog prijestupa, oživi zajedno s Kristom« (Ef 2,4-5) da u njemu postanemo novo stvorenje.

Kroz povijest ljudskoga roda Bog je svoju riječ, svoj glas slao čovječanstvu, da u njemu ponovno potraži i prihvati izgubljeno. Dizao je svoj glas. »Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima« (Heb 1,1). Riječ je Božja dolazila k ljudima kao obećanje i radi nas ljudi i radi našega spasenja silazi s nebesa. U punini vremena dogodilo se veliko čudo, jer Bog je djelovao i zato Riječ nije ostala glas ili govor, nego je Tijelom postala. »Riječ tijelom postade i nastani se među nama« (Iv 1,14). Sin Božji postade čovjekom. Onaj koji je odvijeka bio u slavi Očevoj, koji je na samom početku bio posrednik stvaranja, dolazi na zemlju da spoznamo kako sam Bog Otac po njemu djeluje i prihvaća čitavo čovječanstvo uzevši ljudsku zbilju i narav.

Riječ Božja, po utjelovljenju i rođenju Sina Božjega stavljena je u točno određeno vrijeme i prostor. »U one dane izađe naredba cara Augusta...« (Lk 2,1). I još konkretnije: »Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj – Krist, Gospodin« (Lk 2,11).

Rođenjem Isusa Krista Bog nam otkriva zemaljskog vladara. Car August naređuje popis svega svijeta kako bi saznao broj svojih podanika. Njemu je do vlasti, do držanja drugih u pokornosti, do gospodarenja. Nije mu stalo do čovjeka, do onoga što je tome čovjeku potrebno i do poštovanja čovjeka i njegovog dostojanstva. Zato danas molimo da ovaj Božić potakne one koji su na vlasti da ne misle samo na sebe, nego na ljude, na čovjeka. Neka gledaju kako mu pomoći. Neka s punom odgovornošću pred Bogom i ljudima izvršavaju svoju vlast na dobro svih ljudi.

Rođenje Isusovo nam je otkrilo ljude. Bog Otac pohodi svoj narod po svome Sinu. On kuca na srca tvrđa od željeza. Nijedno mu se srce ne otvori. Na mnoga su vrata pokucali Josip i Marija

i sa svih su bili odbijeni: netko diplomatski, netko drsko, netko ljubazno. »K svojim dođe i njegovi ga ne primiše« (Iv 1,11). A oni htjedoše ući ne da prose nego da donose; ne da uzimaju, nego da daju; ne da isprazne kuću, nego da obitelji napune milošću, ljubavlju, slogom, zajedništvom i mirom. »A onima koji ga primiše podade moć da postanu djeca Božja« (Iv 1,13). Ljudi ga danas primaju u svoje srce, u obitelji i župne zajednice. Neka ostane među nama i s nama jer nam je potreban

u našem ljudskom i kršćanskom životu da poziva svakoga od nas da budemo više ljudi, da poštujemo ljudske živote, da besmisli i nasilju bude kraj, da zavlada pravda i red, da se pokažemo dobrotvorni i mirotvorni, da živimo pod znakom trajnog Božića.

Novorođenče nam danas otkriva siromahe, prognane, bolesne i nemoćne. Rodio se u siromašnoj štalici, ne u bogatoj kraljevskoj palači, bježat će u Egipat, liječit će bolesne i nemoćne, podnijet će muku jer je došao da tako spasi ljudski rod od grijeha i zla. Poziva nas danas da se okrenemo prema siromasima, da tješimo žalosne, pomažemo bolesnima i da pridžemo nemoćne jer svi su oni potrebni naše pomoći.

Vama, draga braćo i sestre, dragi svećenici, redovnici i redovnice, dragi vjeroučitelji i dragi župni suradnici, svima vama koji ste promicatelji istine u društvenom, gospodarskom, kulturnom i javnom životu želim sretan Božić i blagoslovljenu 2012. godinu.

U Petrovaradinu, o svetkovini Božića 2011.

+ Đuro Gašparović, biskup

HRVATSKO DRUŠTVO ZA POMOĆ UČENICIMA »BELA GABRIĆ«

Božićna pomoć za srednjoškolce i studente

Hrvatsko društvo za pomoć učenicima »Bela Gabrić« uručilo je prošle subote tzv. božićnu pomoć za trideset sedam srednjoškolaca i dvadeset jednog studenta. Pokraj toga, posebnu materijalnu pomoć dobila su 4 srednjoškolca, od kojih je jedan posebno talentiran, a troje su u teškoj financijskoj situaciji. Donatori ovogodišnje božićne pomoći su Hrvatsko nacionalno vijeće, Grad Subotica i Veleposlanstvo R. Hrvatske u R. Srbiji. Dio pomoći čine i sredstva donacije »Umjesto cvijeća«, nakon iznenadne smrti *Duje Runje*, u koju se uključilo nekoliko privatnih osoba i institucija. Iako nevelika, ova je pomoć dobrodošla svim članovima korisnicima pomoći Društva »Bela Gabrić«. Svečanost je održana u prostorijama zavičajne kuće Bele Gabrića.

Zavičajna kuća Bele Gabrića

BOŽIĆNA PORUKA DR. IVANA PENZEŠA, SUBOTIČKOG BISKUPA

Rođenjem Isusa Krista Bog našoj ljudskoj naravi želi dati udjela u svome božanstvu

Kršćanska braćo i sestre, rođenjem Isusa Krista, Spasitelja, od Djevice Marije, Bog nam pokazuje da je utjelovljenjem uzeo ljudsko tijelo te da želi ne samo biti suputnikom i supatnikom našega života, nego ga pobožanstveniti. Sve se ovo veliko otajstvo skriva u slikama malenoga božićnoga djeteta.

Slika malenoga djeteta pokazuje nam veliku snagu promjene. Blažena Djevica Marija i sveti Josip najsvjetliji su primjeri kako Bog mijenja čovjeka uzdižući ga do neslučenih visina. Oni

nam pokazuju da i mi možemo biti bolji i drugačiji, da se pobožanstvenje može dogoditi i u našem životu.

Slavlje Božića poziva nas da otvorimo vrata svoga srca svjetlu svijeta Isusu Kristu koji nam omogućava postati djecom Božjom. On, naš brat, želi biti s nama. On, Gospodar naš, želi nas ugostiti kod svoga stola. Potrebno je samo tom najvećem Gostu i Gospodaru života otvoriti vrata našeg srca na koja kuca. Potrebno

mu je dopustiti da kao Gost i Gospodar uđe u naš život. Potrebno ga je priznati svojim i prepoznati ga bratom. Često, nažalost, Bog nailazi na zatvorena vrata. Zatvorena vrata, kao i one noći u Betlehemu kad za njega nije bilo mjesta. Nemali je broj ljudi koji se čak i od Boga straše za svoje živote. Oko sebe podižu zidove i svojim snagama žele rasvijetliti tamu vlastitog života. Međutim, ne spoznaju da svjetlo opraštanja i oslobođenja ne dolazi od njih samih, jer Kralj mira i mironosni Osloboditelj ne stanuje u njima. To je razlog što mnogi, čak i u svete božićne dane, nemaju mira u srcu, niti nade u oprostjenje. Upravo za Božić mnogi ljudi ne dopuštaju svjetlu Božjemu da prosvijetli njihove živote, jer čine djela tame. Upravo se za Božić, nažalost, događaju najveće svađe, rastave, preljubi, pa čak i ubojstva. Tama i sjena zla najjasnije se vidi kad zasja svjetlo spasenja i dobrote. Zato je potrebno otvoriti vrata svoga srca.

Otvoriti vrata srca za nas kršćane danas na Božić znači uočiti u našim okruženjima bližnje u potrebi. One, koji su bez doma, ne samo bez kuće i stana, nego one koji u svom vlastitom boravištu nemaju mira u srcu niti nade da će ga naći. Pomoći zavađenima da se pomire i potraže novi put jedni prema drugima, to za nas znači otvoriti vrata našeg srca. Nahriniti gladne ljubavi, smiješkom i toplom riječju, zagrljajem i ohrabrenjem. Često pri tome nailazimo na zatvorena vrata, no ne trebamo odustati. Valja nam potražiti nove mogućnosti, pa ako su vrata zatvorena, možda možemo pokucati na prozor. Ljubav je domišljata.

Ovim mislima želim svima čestit Božić o blagoslovljenu Novu godinu!

+ Ivan, biskup

ČLANOVI ODBORA ZA GOSPODARSTVO HNV-A NA PRIJMU U BEOGRADU

Uključivanje hrvatske zajednice u suradnju Hrvatske i Srbije

Predstavništva Hrvatske gospodarske komore i Hrvatskog poslovnog kluba u Srbiji organizirali su božićni prijam za sve svoje članove i goste. Prijam je održan 13. prosinca u prostorijama HGK-a u Beogradu, a nazočni su bili i članovi Odbora HNV-a za gospodarstvo. Domaćini su bili director HGK u Beogradu *Goran Masnec* i predsjednik HPK-a *Rikard Klobučar*.

Ove dvije hrvatske institucije imaju značajan udio u kreiranju uspješne gospodarske suradnje između Hrvatske i Srbije. Nekoliko godina unazad primjetno se povećao broj hrvatskih tvrtki koje posluju u Srbiji, njih preko 200 u ovom trenutku.

Svakako da ovaj broj ne treba čuditi, uzevši u obzir kompatibilnost gospodarstava i obostrani interes za nastup na trećim tržištima.

Istaknuto je da se ulažu veliki naponi u promidžbi hrvatskog gospodarstva u Srbiji. U tom svjetlu bili su i nedavni posjeti predstavnika Hrvatske gospodar-

ske komore i izaslanstva hrvatskih gospodarstvenika pojedinim gradovima u Srbiji, gdje su razmatrana pitanja unapređenja suradnje. Svi ti susreti bili su bezrezervno podržani od strane Veleposlanstva u Beogradu i Konzulata u Subotici.

Osim predstavnika hrvatskih tvrtki koje posluju u Srbiji, prijamu je nazočio i veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak*, a po prvi put su tu bili i članovi Odbora za gos-

podarstvo Hrvatskoga nacionalnog vijeća s predsjednikom *Ivanom Karačićem* na čelu.

Članovi Odbora za gospodarstvo imali su prigodu razgovarati o svim bitnim temama vezanim za hrvatsku nacionalnu zajednicu u Vojvodini i Srbiji, prije svega o gospodarskim temama, s akcentom na uključivanje hrvatske zajednice u cijeli proces suradnje, osobito u mjestima u kojima žive Hrvati.

D. Pismestrović

U ZAGREBU ODRŽAN FORUM HRVATSKIH MANJINA

Mogućnosti ostvarivanja manjinskih prava

Forum hrvatskih manjina održan je u Hrvatskoj matici iseljenika

Cilj je ovoga stručnog skupa bio potaknuti raspravu između predstavnika hrvatskih manjina i državnih tijela matičnoga naroda o mogućim mjerama za bolje i potpunije ostvarivanje manjinskih prava u domicilnim državama u skladu s međunarodnim pravnim obvezama te potaknuti snažnije zalaganje svih nadležnih tijela Republike Hrvatske u ostvarivanju toga cilja

Uozračju obilježavanja šezdesete obljetnice od osnutka i uspješnog djelovanja u promicanju nacionalnog i kulturnog identiteta Hrvata izvan granica Republike Hrvatske, Hrvatska matica iseljenika je u svojim prostorijama 16. prosinca organizirala Forum hrvatskih manjina. »Hrvatske zajednice u europskim zemljama: mogućnosti ostvarivanja manjinskih prava u domicilnim državama« bila je tema ovog Matičinog tradicionalnog stručnog skupa koji sedamnaestu godinu zaredom tematizira

određene segmente života naših manjinskih zajednica u europskim državama.

Ovogodišnji je stručni skup bio usmjeren prema aktualnoj analizi ostvarivanja manjinskih prava koja proizilaze iz zakona domicilnih država. Naime, osim ustavnih jamstava, ukoliko ona postoje, te međunarodnih i bilateralnih obveza, manjinska prava uređuje zakonodavstvo svake pojedine države. Širina i razina tih prava su različita jer još uvijek ne postoje čvrsti, obvezujući međunarodni dokumenti. Republika Hrvatska ima

potpisane bilateralne sporazume o zaštiti prava nacionalnih manjina koji dodatno obvezuju države potpisnice i pravna su osnova ustroja međuvladinih mješovitih odbora s intencijom praćenja provedbe sklopljenih sporazuma i predlaganja adekvatnih preporuka vladama država potpisnica. Stoga je cilj ovoga stručnog skupa bio potaknuti raspravu između predstavnika hrvatskih manjina i državnih tijela matičnoga naroda o mogućim mjerama za bolje i potpunije ostvarivanje manjinskih prava u domicilnim drža-

vama u skladu s međunarodnim pravnim obvezama te potaknuti snažnije zalaganje svih nadležnih tijela Republike Hrvatske u ostvarivanju toga cilja.

POLA MILIJUNA IZVAN MATIČNE ZEMLJE

Forum hrvatskih manjina otvorila je ravnateljica *Katarina Fuček*, ustvrdivši kako je Hrvatska matica iseljenika već 60 godina most između domovine i Hrvata izvan Hrvatske, spona domovinske i iseljene Hrvatske, dok je uvodno izlaganje o temi održao dr. sc. *Božo Skoko*, docent na Fakultetu političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, ujedno i moderator ovogodišnjeg stručnog skupa. On je podsjetio da se Republika Hrvatska, kao članica Vijeća Europe i europske zajednice naroda koja obuhvaća 47 država, obvezala poticati demokratski razvoj, ljudska prava i slobodu medija, odnosno primjenjivati europske standarde o tim najbitnijim pitanjima demokracije. Svih 12 zemalja u kojima žive hrvatske manjine također su članice Vijeća Europe, pa u svoj pravni sustav ugrađuju preporuke »Okvirne konvencije Vijeća Europe o zaštiti nacionalnih manjina i Europske povelje o regionalnim i manjinskim jezicima«. U cijeloj Europi, procjenjuje se, ima 307 manjinskih zajednica s više od 103 milijuna pripadnika.

»Prema tomu, svaki je sedmi Europljanin pripadnik neke nacionalne ili etničke manjine. U toj golemoj skupini je i pola milijuna pripadnika hrvatskih etničkih zajednica koje žive stoljećima izvan matične zemlje«, rekao je u uvodu dr. Skoko i istaknuo kako je organizator Hrvatska matica iseljenika pozvala kao sudionike ovogodišnjeg Foruma hrvatskih manjina čelne ljude svih krovnih organizacija hrvatskih manjina, te u skladu s temom Foruma i predstavnike nadležnih tijela Republike Hrvatske: pred-

sjednika Republike Hrvatske prof. dr. sc. *Ivu Josipovića*, iz Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija načelnicu Odjela za hrvatske manjine u inozemstvu dr. sc. *Jasminu Kovačević-Čavlović* i načelnika Samostalne službe za Hrvate u inozemstvu *Petra Barišića*, *Bojana Kolesara*, te *Ivana Zebu* i *Dubravku Severinski*, iz Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta *Milana Bošnjaka*, višeg stručnog savjetnika, i *Srečka Šestana*, ravnatelja uprave za glazbeno-scensku djelatnost Ministarstva kulture. Uz navedene predstavnike mjerodavnih državnih tijela koja skrbe o Hrvatima izvan Hrvatske, skupu su prisustvovali i dr. sc. *Budislav Vukas*, profesor s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i dr. sc. *Igor Kanižaj*, docent s Fakulteta političkih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, te dr. sc. *Zlatko Šram*, ravnatelj Instituta za migracije i narodnosti iz Zagreba.

O hrvatskim zajednicama u europskim zemljama i mogućnosti ostvarivanja manjinskih prava u svojim domicilnim državama govorili su predstavnici tijela matičnoga naroda iz Austrije (mr. sc. *Robert Sučić*, predstavnik Hrvatskog kulturnog društva u Gradišću), Crne Gore (*Miroslav Franović*, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća iz Tivta), Mađarske (*Mišo Hepp*, predsjednik Hrvatske državne samouprave u Budimpešti), Makedonije (*Sonja Čreslović*, tajnica Zajednice Hrvata u Makedoniji, u Skoplju), Rumunjske (*Slobodan Gera*, glavni urednik časopisa »Hrvatska grančica« Zajedništva Hrvata u Rumunjskoj, u Karaševu), Slovačke (*Hilda Miterpach*, zastupnica hrvatskih manjina u Komisiji Ureda Vlade Slovačke Republike), Slovenije (*Petar Antunović*, predsjednik Saveza hrvatskih društava u Sloveniji, u Ljubljani) i naše zemlje (*Mato Groznica*, vijećnik Nacionalnog vijeća hrvatske nacionalne manjine i pomoćnik pokrajinskog tajnika za obrazovanje,

upravu i nacionalne zajednice u Vladi AP Vojvodine).

Mato Groznica je kao izaslanik predsjednika Hrvatskog nacionalnog vijeća u uvodnom dijelu izlaganja podsjetio da su Hrvati u Srbiji višestoljetno domicilno stanovništvo i predstavljaju relativno heterogenu nacionalnu zajednicu, uglavnom u Vojvodini, gdje jedino i postoje organizirana i djelatna nastojanja da se nacionalni iden-

prava koja uživaju Hrvati, ali da i dalje postoje problemi u izgradnji i upravljanju institucijama unutar zajednice.

OD HRVATSKE SE OČEKUJE POTPORA

»Što se tiče politike, DSHV je bila i ostala jedina stranka koja sudjeluje u vlasti od 2000. na lokalnoj i pokrajinskoj razini, a od 2007. i na republičkoj. Danas

ali i da su osnažene aktivnosti pojedinih dijelova hrvatske zajednice pod izravnom kontrolom nekih srbijanskih političkih stranaka, koje provode programe štetne po interese hrvatske zajednice, a kao primjer naveo je denacionaliziranje Dužijance i slične aktivnosti. Jednako tako, ustvrdio je da su vidni deficiti u kapacitetima pojedinih institucija u odgovoru na izazove pred kojima se nalaze te da poseb-

titet održi i razvije. Hrvati pripadaju skupini brojčano nevelikih manjina u Srbiji, ali s velikom disperzijom, a od druge polovice XX. stoljeća broj Hrvata u Srbiji, osobito u Vojvodini, u stalnom je padu. »Primjerice, za posljednjih 30 godina broj Hrvata u Vojvodini je više nego prepolovljen. Prema popisu iz 1981. godine bilo je 109.204 Hrvata, 1991. godine 74.808. da bi 2002. broj Hrvata u Vojvodini bio umanjeno za više od 18 tisuća (56.546)«, rekao je Groznica i ustvrdio kako postoji brojčani rast institucija u svim područjima od značaja za nacionalni identitet, da djeluju profesionalne institucije financirane iz državnog proračuna, da raste obujam i kvaliteta manjinskih

je DSHV jedina parlamentarna stranka, a kada je riječ o kulturi do osnutka Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata 2009. godine nije postojala profesionalna institucija kulture. Kako se to dogodilo ne tako davno, još uvijek ne postoji ozbiljnija kulturna politika i praksa«, ustvrdio je Groznica i dodao kako se kulturni život unutar zajednice zbiva u tridesetak kulturnih udruga, od kojih je više od polovice osnovano nakon 2000. godine, s tim da još uvijek ne postoji model njihova financiranja. Groznica je zaključio kako je na djelu već dulje vrijeme konsolidacija prilika unutar hrvatske zajednice, što je započelo izborom drugog saziva HNV-a u ljeto 2010. godine,

nu opasnost predstavlja izravna komunikacija pojedinaca iz hrvatske zajednice s određenim državnim i političkim strukturama Republike Hrvatske i da takvu praksu treba prekinuti, odnosno da bi se svaka službena komunikacija trebala odvijati preko diplomatsko-konzularnih predstavnika Hrvatske u Srbiji. Što se, pak, bunjevačkog pitanja tiče naveo je da je na djelu osnaživanje potpore dijela struktura države Srbije »Bunjevcima ne-Hrvatima«, te da postoji stalni suptilni i netransparentni rad na kodifikaciji ovoga dijalekta hrvatskoga jezika u tzv. bunjevački jezik, kao i da su osnaženi napadi predstavnika Bunjevačkog nacionalnog vijeća na hrvatsku zajednicu, sve

do optužbi za asimilaciju koju navodno provode Hrvati.

»Republička razina vlasti i dalje ignorira rješavanje nekoliko ključnih problema s kojima se suočavaju pripadnici hrvatske zajednice, primjerice Srbija dosad nije tiskala niti jedan udžbenik na hrvatskom jeziku, premda školovanje postoji već 11 godina, a istodobno priječi njihov uvoz iz Hrvatske, izostaju institucije dijaloga s predstavnicima hrvatske zajednice

institucionalnu potporu i proaktivno djelovanje kada su u pitanju vitalni interesi, odnosno da svaki službeni posjet predstavnika hrvatske države Srbiji neizostavno uključuje i predstavnike ovdašnjih Hrvata, uz obvezatnu prethodnu koordinaciju. »Bilo kako bilo, uvjereni smo da, počevši od institucionalne pa do osobne razine, pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji i dalje s velikom željom i nadom gledaju u vrijeme koje

to status manjina u Hrvatskoj ili status hrvatskih manjina u drugim državama. »Imao sam čast i zadovoljstvo biti s predstavnicima hrvatskih manjina gotovo u svim državama, a generalno gledajući njihova je karakteristika da nemaju zajedničku karakteristiku. Naime, veliki dio problema u pojedinim državama nije isti, što je i razumljivo jer su i povijesne okolnosti bile različite, stoga te specifičnosti treba imati u vidu

identitet i onda kada nije hrvatski, odnosno naša dominantna politika je da svoje nacionalne manjine vidimo ne kao problem, nego kao svoje bogatstvo«, obrazložio je svoj stav predsjednik Josipović i dodao, kako je nekoliko puta bio u Srbiji gdje je hrvatska manjina teško stradala u ratu, susreo se s Hrvatima u mjestima gdje su zlostavljani i fizički, ali da je važna činjenica da ti odnosi idu nabolje te da su riječi predsjednika *Tadića* ohrabrujuće i da su, bez obzira na kritiku gospodina Groznice koja je osnovana, učinjeni vidljivi koraci u dobrom smjeru na artikuliranju političkih prava tamošnje manjine. »Jednako tako, mislim da bi politika hrvatske zajednice u Srbiji, poštujući i iskreno cijeneći njihovo zalaganje i hrabrost u čuvanju vlastitog identiteta svih ovih godina, trebala biti temeljena na spriječavanju cijepanja hrvatskog korpusa, naravno mislim tu na Bunjevce«, naglasio je predsjednik Josipović, uz kritiku kako hrvatske manjine u europskim zemljama forsiraju povijesni pristup. »Naravno da je povijest bitna i za njih i za nas u Hrvatskoj, ali postavlja se pitanje je li samo povijesna vrijednost dovoljno motivirajuća za najmlađu generaciju, generaciju 21. stoljeća koja se služi računalima, teleskopom gleda svemir, putuje Europom, studira na sveučilištima širom našeg kontinenta, pitam se – je li povijest dovoljan motivirajući faktor u čuvanju vlastitog identiteta?

To što vi radite je zadržavajuće, najčešće radite bez ikakve nadoknade, trošite svoje slobodno vrijeme, ali mislim da i mlade 21. stoljeća treba i dodatno motivirati za čuvanje vlastitog identiteta«, rekao je predsjednik Josipović i ponovio kako se u Hrvatskoj nacionalne manjine smatraju bogatstvom, te smatra da se i Hrvatska ima pravo nadati takvom pristupu i za svoje manjine diljem Europe, te da je on u tom smislu optimist.

Zlatko Žužić

U radu Forumu sudjelovao je i predsjednik RH Ivo Josipović

glede rješavanja konkretnih zahtjeva, primjerice isključenost predstavnika hrvatske zajednice iz pripreme, organizacije i provedbe popisa stanovništva, dok, kada je riječ o lokalnim vlastima, postoje kako pozitivna, tako i negativna iskustva i trendovi«, rekao je i dodao kako je Srbija učinila veoma malo po pitanju realiziranja preporuka koje joj je uputio Međuvladin mješoviti odbor, odnosno da srbijanska državna tijela nisu poduzela ni jedan proaktivni korak kako bi se pozitivno razriješio neki od problema iz preporuka. Na kraju govora Groznica je rekao kako hrvatska manjina u Srbiji od Hrvatske očekuje

dolazi, uvjereni da je moguće ondje opstati, u zajednici s cijelim hrvatskim narodom, te razvijati suradnju sa svima koji nas uvažavaju. Time ćemo kroz suradnju s državnim tijelima, institucijama i pojedincima u našoj matičnoj državi Hrvatskoj pomoći budućim generacijama u brizi oko vlastitog identiteta«, zaključio je Mato Groznica.

NACIONALNE MANJINE SU BOGATSTVO

Zadnji je na Forumu govorio predsjednik Republike Hrvatske prof. dr. sc. Ivo Josipović, ustvrdivši kako ga manjinska pitanja posebno zanimaju, bilo da je

kako bismo vodili dobru i kvalitetnu politiku prema hrvatskim manjinama«, rekao je predsjednik Josipović i zapitao se je li reciprocitet, kao što neki predlažu, formula koja može riješiti pitanje i probleme hrvatskih manjina. »Možda ću neke razočarati, ali mislim da reciprocitet nije argument kojim bismo mogli ucjenjivati neke druge zemlje. Naime, Hrvatska ima razmjerno dobro riješen položaj svojih nacionalnih manjina, ne zato što to netko od nje očekuje, već radi sebe same, zato što smatra da je pripadnik bilo koje nacionalne manjine ravnopravni hrvatski državljanin. Dakle, Hrvatska poštuje nacionalni

IZBORNA SKUPŠTINA MO DSHV-A U BAČKOM MONOŠTORU

Za predsjednicu izabrana Snežana Periškić

Dvorana Doma kulture u Bačkom Monoštoru bila je pretijesna prošloga petka primiti veliki broj članova i simpatizera MO DSHV-a Bački Monoštor koji je održao redovitu i izbornu skupštinu. Blizu 70 aktivnih članova usvojilo je izvješća o radu MO-a u prethodnom razdoblju, te izabrao dužnosnike za novo četverogodišnje mandatno razdoblje.

Velikom većinom glasova za novu predsjednicu izabrana je *Snežana Periškić*, za dopredsjednika *Igor Terzić*, za tajnika *Marin Šuvak*, rizničara *Mata Kovač*, a članovi Odbora su: *Ivan Periškić Bican*, *Petar Pašić* i *Stevan Periškić Koba*.

ODRŽANI IZBORI MO DSHV-A U SOMBORU

Izabrana vodstva mjesnih organizacija

Redovite i izborne skupštine tri mjesne organizacije DSHV-a u Somboru održane su u prostorijama Hrvatskog doma. U nazočnosti velikog broja članova podnijeta su izvješća o radu u proteklom razdoblju, izabrana nova vodstva mjesnih organizacija i izaslanici za skupštine Podružnice i skupštinu stranke i donijeti planovi rada za iduće razdoblje.

Za predsjednicu MO DSHV-a Sombor 1 ponovno je izabrana *Marija Radoš*, za dopredsjednika *Bruno Anušić*, za tajnika *Zoran Čota*, za rizničarku *Albina Budinčević*, a tri člana Odbora su: *Joso Firanj*, *Slavko Majstorović* i *Marija Matarić*. Kandidat za člana Vijeća DSHV-a je *Zoran Čota*.

Za predsjednika MO DSHV-a Sombor 2 izabran je *Zvonimir Lukač*, za dopredsjednika *Zlatko Šokčić*, za tajnika *Stipan Šokčić*, za rizničarku *Marija Matarić*, a za članove Odbora: *Ivan Jozin*, *Antun Palić* i *Miroslav Čumurdžić*.

Za predsjednicu MO DSHV-a Sombor 3 izabrana je *Jelena Nikolić*, za dopredsjednicu *Stana Matarić*, za tajnika *Alojzije Firanj*, rizničarku *Ljiljana Gak* i tri člana Odbora: *Franja Bošnjak*, *Matija Lukić* i *Petar Božan*.

I. K.

IZBORNE SKUPŠTINE MJESNIH ORGANIZACIJA DSHV-A SRIJEMSKA MITROVICA

Pismestrović i Načev izabrani za predsjednike

Mjesne organizacije DSHV-a Srijemska Mitrovica 1 i Srijemska Mitrovica 2 održale su svoje izborne skupštine 18. prosinca u Hrvatskom domu u tom gradu. Na tim je skupštinama nazočilo više od 70 članova stranke iz Srijemske Mitrovice i okolnih mjesta. Izabrani su novi predsjednici, dopredsjednici i članovi odbora mjesnih organizacija.

Za predsjednika mjesne organizacije Srijemska Mitrovica 1 jednoglasno je izabran *Damir Pismestrović*, a za predsjednika mjesne organizacije Srijemska Mitrovica 2 izabran je *Zlatko Načev*. Nakon toga izabrano je po deset izaslanika, koji će predstavljati svoju mjesnu organizaciju na skupštini Podružnice Srijem, kao i na skupštini stranke u veljači sljedeće godine. Nakon službenog dijela, upriličen je božićni koktel u prostorijama Hrvatskoga doma, kojem su, osim članova DSHV-a, nazočili predstavnici mjesne Katoličke crkve, kao i predstavnici gradskih vlasti i drugih političkih stranaka s kojima ova stranka surađuje na lokalnoj razini.

23. prosinca 2011.

ODRŽANA V. REDOVITA IZBORNA SKUPŠTINA MLADEŽI DSHV-A

Siniša Skenderović ponovno predsjednik

Oko 90 izaslanika Mladeži DSHV-a iz 13 mjesnih organizacija stranke izabaralo je, prošloga petka, staro-novo vodstvo. Na V. redovitoj izornoj skupštini održanoj u Novoj općini u Subotici ponovno je za predsjednika izabran dosadašnji predsjednik *Siniša Skenderović*, a za dopredsjednicu *Josipa Vojnić Tunić*. Na prijedlog predsjednika Mladeži izabrano je novih pet članova Predsjedništva Mladeži DSHV-a: *Nikola Gabrić*, *Jelena Kulundžić*, *Anđela Horvat*, *Marina Gabrić* i *Marija Vojnić Mijatov*, a svi predsjednici mjesnih organizacija Mladeži stranke po automatizmu su i članovi Predsjedništva Mladeži.

Prisutne su pozdravili gosti, među kojima su bili: generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici *Ljerka Alajbeg*, predsjednik Kluba demokratske omladine Subotice *Darko Matić* te predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*, a prikazan je i komemorativni film o premijulom dopredsjedniku DSHV-a *Duji Runje*.

V. K.

FORMIRANO UREDNIŠTVO EMISIJE »GLAS HRVATA«

Savo Tadić novi urednik

Na sjednici Upravnog odbora Hrvatskog kulturnog društva »Vladimir Nazor« iz Stanišića donijeta je odluka o formiranju radijskog uredništva koje će nastaviti pripremanje tjedne informativne emisije »Glas Hrvata«, koja je emitirana na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

Za odgovornog urednika imenovan je *Savo Tadić*, dopisnik »Hrvatske riječi«, glazbeni urednik će biti *Marko Gundić*, a voditeljica *Ana Crnković*. Emisija će se nastaviti emitirati polovicom siječnja 2012. godine nakon obuke uredništva, koju će izvoditi novinar RT Vojvodine *Josip Stantić* u prostorijama NIU »Hrvatska riječ« i Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici. Sredstva za obuku će osigurati HNV i HKD »Vladimir Nazor« Stanišić.

S. T.

U HNV PRISTIGLE RADNE BILJEŽNICE I NEDOSTAJUĆI UDŽBENICI ZA NASTAVU NA HRVATSKOM JEZIKU

Raspodjela po školama krajem tjedna

Radne bilježnice i nedostajući udžbenici za nastavu na hrvatskom jeziku za osnovne i srednje škole pristigli su u Hrvatsko nacionalno vijeće, a njihova raspodjela po školama vršit će se krajem tjedna. Za razliku od ranijih godina kada su udžbenici i radne bilježnice dobivane kao donacija od Republike Hrvatske ove godine, nažalost, donacije nije bilo, tako da se koriste udžbenici iz ranijih godina, dok je za nabavu radnih bilježnica iz proračuna HNV-a izdvojeno 1.300.000 dinara, a diplomatski predstavnici su pomogli u njihovoj dopremi, doznajemo od predsjednika IO HNV-a *Darka Sarića Lukendića*.

»Ovo je glavni razlog zbog kojega je na sjednici HNV-a predloženo usvajanje drugog rebalansa proračuna jer su sva raspoloživa, a neutrošena sredstva usmjerena za plaćanje ove nabave, a što prvobitno nije bilo planirano. Za sljedeću godinu je također predviđen isti iznos te će udžbenici i radne bilježnice stići ranije, jer nećemo ovisiti o donacijama«, kaže *Sarić Lukendić*.

J. D.

KATARINA ČELIKOVIĆ, MENADŽERICA KULTURNIH AKTIVNOSTI ZKVH-A

Mir i sloga su najveći darovi koje nam donosi Božić

Razgovor vodio: Zvonko Sarić

Opstanak hrvatske zajednice u Vojvodini, u Srbiji je na požrtvovnim pojedincima u kulturi, politici, znanosti * Svi moramo svjesno raditi na tome da i nakon nas opstaju i vrijedni programi i udruge kao takve * Dani Balinta Vujkova su sigurno zasluženo ušli u agendu kulturnih događaja Hrvata u Vojvodini

SKatarinom Čeliković, menadžericom kulturnih aktivnosti u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata, bibliografkinjom, publicisticom, aktivnom djelatnicom u kulturnom životu hrvatske zajednice, razgovarali smo o postignućima ZKVH-a, kao i o drugim događajima na polju kulture ovdašnjih Hrvata koja su obilježila ovu godinu.

HR: Koja ostvarenja i aktivnosti Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata smatrate najvažnijima u protekloj godini?

Lijepo je privesti kraju kalendarsku godinu i vidjeti da je puno onoga što ostaje kao trajno kulturno dobro, a što bismo mogli uzeti za kriterij valorizacije vlastitoga djelovanja. Zavod je, kao prva i za sada jedina profesionalna institucija ovdašnjih Hrvata u kulturi, kontinuirano ostvarivao tijekom godine svoju temeljnu misiju i u tom smislu radio na više područja. Upravo u tim područjima mogu navesti tek najznačajnije programe, budući da je broj programa veći od mogućnosti koje pruža ovaj prostor. U okviru znanstveno-istraživačkog programa održano je sedam znanstvenih kolokvija s vrlo različitim, ali aktualnim temama na kojima su predstavljena i istraživanja čiji je inicijator Zavod. Predstavljani su rezultati terenskog istraživanja starostokavskih govora slavonskog dijalekta u Bačkoj, te vrlo ozbiljno istraživanje baroknog slikarstva u katoličkim crkvama u Vojvodini. Veliku vrijednost vidim u objavi Godišnjaka za znanstvena istraživanja broj 2, u kojem je na 376 stranica objavljeno 12 znanstvenih i stručnih

radnji, čija je glavna tema neki aspekt društvenog života Hrvata u Vojvodini. Objavljene su još dvije vrijedne publikacije, jedna etnološka, a druga s tematikom likovne umjetnosti, *Ivana Andrašića* »Izgradnja kuća nabi-jača u Sonti u XX. stoljeću« i *Bele Durancija* »Slikar Stipan Kopilović«. Važno je za nas i etnološko istraživanje Bunjevaca koje je proveo Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu uz suradnike iz našega grada i okolice, te značajnu pomoć našeg Zavoda. Kroz program institucionalizacije i povezivanja likovne i glazbene umjetnosti producirano je nekoliko izložbi akademskih umjetnika na više prostora, u Šibeniku, Varaždinu, Zagrebu, Požegi, a koncert s djelima *Josipa Andrića* održan je u Baču. Ovo prate i stalni likovni postavi u prostorijama Zavoda. Nemoguće je zaobići i vrlo kvalitetnu suradnju koju Zavod ima s institucijama u Vojvodini – Generalnim konzulatom Republike Hrvatske u Subotici, Modernom galerijom Likovni susret, Zavičajnom galerijom »Dr. Vinko Perčić«, Gradskim muzejom i drugima, a širi se suradnja na brojne profesionalne institucije u Republici Hrvatskoj koja dobiva svoj pravni oblik potpisivanjem nekoliko ugovora o suradnji.

HR: Kojim je još inicijativama i programima ZKVH doprinio očuvanju kulturnog identiteta ovdašnjih Hrvata?

Istaknula bih nekoliko inicijativa kojima će Zavod dati trajni doprinos u podizanju kako kadrovskog kapaciteta Hrvata u Vojvodini, tako i vlastita samo-

poštovanja, a tu prije svega mislim na inicijativu za besplatne doktorske studije i inicijativu za pokretanje glazbeno-scenske djelatnosti na hrvatskom jeziku u Dječjem kazalištu u Subotici, te na dodjelu priznanja predsjednika Republike Hrvatske dvjema kulturnim udrugama u Vojvodini. I naravno, možda na kraju, jer je na kraju godine i objavljen, veliki je doprinos u ovom segmentu pojava prvog kalendara hrvatske zajednice u Vojvodini u čijoj je produkciji značajno sudjelovao Zavod. Njime i njegovim izlaganjem na našim zidovima možemo ponosno svjedočiti vlastito postojanje u ovim krajevima kao narod brojnih velikana čije je djelovanje ponekad poznatije u svijetu nego kod nas.

Riječju, Zavod je bio stalno prisutan u javnosti, u segmentima kojima se drugi akteri u Hrvata u Vojvodini ne bave, kako svojim vidljivim programima, iako su brojni programi rađeni u funkciji pripreme većih projekata za kasniju realizaciju različitih drugih programa, tako i u suradnji s drugim subjektima u kulturi, a sve je bilo vrlo dobro vidljivo na internetskom portalu Zavoda, u Hrvatskoj riječi i internetskoj stranici hrvatskog uredništva Radio Subotice. Velika posjećenost Zavodova internetskog portala i često preuzimanje sadržaja svjedoči o predstavljanju kulture Hrvata u Vojvodini kao cjelovitog fenomena, što je bila i ostala trajna zadaća Zavoda.

HR: Tijekom 2011. godine potpisano je nekoliko ugovora o suradnji Zavoda i institucija u Republici Hrvatskoj. O kakvoj je suradnji riječ?

Važna je suradnja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s kulturnim, znanstvenim i visokoškolskim institucijama kulture iz Republike Hrvatske i drugih država u kojima one postoje kako bi se moglo raditi na razmjeni znanstvenika, objavljivanju stručnih radova u publikacijama, organiziranju znanstvenih skupova i zajedničkih istraživanja. Jednostavno, namjera je bila da se stanje u tim područjima unaprijedi. Napominjem da su ovo

hrvatskoj zajednici u Vojvodini prvi potpisani ugovori o suradnji ovakve vrste i nadam se da će se ostvariti maloprije naznačeni ciljevi.

HR: Koliko su naše udruge kulture prepoznale Zavod kao partnera u realizaciji raznih projekata?

To bi trebalo pitati njih, no ja skromno mogu reći kako je treća godina postojanja Zavoda pokazala veliku zainteresiranost udruga za partnerstvo u osmišljavanju i u realizaciji vlastitih programa, u čemu se izdvajaju šokačke i bunjevačke udruge. Desetak udruga redovito traži pomoć za velike projekte, u čemu Zavod pomaže sukladno svojim kadrovskim mogućnostima, a ponekad i financijski.

Početkom ove godine još smo pomagali u preregistraciji udruga, a potom smo redovito pomagali savjetima i konkretnom pomoći u velikim manifestacijama, napose kada je u pitanju hrvatski jezik. Oni koji su se jednom obratili za pomoć, tu praksu nastavljaju, u čemu Zavod postaje njihov partner. I za iduću godinu, koju već sada možemo nazvati Godinom hrvatskih velikana u Vojvodini, neke udruge rade svoje planove u suradnji sa Zavodom, u čemu smo pomogli izradom kalendara godišnjica i prijedlozima za njihovo obilježavanje. I mi se često oslanjamo na udruge i aktivne pojedince pri različitim istraživanjima te se broj ljudi s kojima surađujemo svake godine povećava. Dakle, rekla bih da je suradnja dobila intenzitet na obostrano zadovoljstvo i korist, ali da je ipak suradnja sa srijemskim udrugama zasad još nešto slabija. Čini se da još uvijek postoji određeni strah kod Hrvata u Srijemu, napose u mjestima gdje je veći broj izbjegao prije dvadesetak godina.

HR: Javnost vas vidi aktivnom u kulturnom životu hrvatske zajednice na više mjesta, osim u Zavodu. Kako ocjenjujete aktivnost mladih ljudi, ima li prostora za njih?

Ovo me pitanje doista raduje. Naš narod treba puno pojedinaca koji su spremni raditi za opće

dobro, ponekad i »protiv« sebe samih. Bez entuzijazma nema amaterske, a često ni takozvane visoke kulture. Dakle, opstanak hrvatske zajednice u Vojvodini, u Srbiji je na požrtvovnim pojedincima u kulturi, politici, znanosti. Novac može osigurati, primjerice, troškove tiskanja knjige, hotelski smještaj gostiju, troškove puta, ali ne može dati onu ljubav i emocije koje daju volonter. Kada se to izgubi, sve postaje tehničko pitanje i počinju problemi. Nažalost, novac je uzrok mnogih nesporazuma i čestih zastoja u radu udruga. Svi moramo svjesno raditi na tome da i nakon nas opstaju i vrijedni programi i udruge kao takve. Zato sam i rekla da se radujem ovom pitanju kako bih mogla reći da su sretni »predsjednici« udruga koji mirno mogu predati dužnost »novom« predsjedniku i biti sigurni da će se svi programi nastaviti. Dugo sam gradila prostor za knjigu i jezik, sa željom da on bude prisutan među djecom, mladima i onima koji vole svoj jezik. Nažalost, taj je prostor najmanje popularan. Lakše ćete dobiti publiku na glazbenu i likovnu priredbu, nego na književnu. Stoga danas mogu reći da sam vrlo sretna, jer sam dočekala da mene naslijede vrlo sposobni mladi ljudi kojima ću uvijek biti spremna pomoći. Mladi će se ljudi angažirati ako im primjerom pokažemo i ako im ukažemo povjerenje, što svjedoče primjeri Hrvatske čitaonice i društva »Bela Gabrić«, ali i nekih drugih.

HR: Jeste li kao dopredsjednica Hrvatske čitaonice, zadovoljni ostvarenim programima u ovoj godini? S kakvim ste se problemima suočavali tijekom godine?

Hrvatska čitaonica uskoro puni deset godina svojega djelovanja, što ćemo proslaviti Književnim prelom u veljači. Tijekom desetogodišnjeg rada profilirali smo se za čuvanje i njegovanje hrvatskoga književnoga jezika i govora bačkih Bunjevaca i Šokaca kroz razne vidove rada s djecom, mladima, odraslima na pokrajinskoj razini. Jako sam zado-

voljna brojnošću i kvalitetom programa, kao i trajnim rezultatima: tiskane su tri knjige, tri su velike pokrajinske manifestacije održane ove godine: jubilarni, 10. dani Balinta Vukova – dani hrvatske knjige i riječi, 10. pokrajinska smotra recitatora i 9. pokrajinski susret pučkih pjesnika »Lira naiva«, održano je Književno prelo i Etno kamp za djecu. U ovome trebam naglasiti veliku angažiranost predsjednice *Bernadice Ivanković* koja mnogo radi s djecom u nastavi na hrvatskom jeziku. Problemi su najčešće vezani uz novac, ali ne toliko uz količinu koliko na vremensku dinamiku. Teško je bilo što planirati ako nemate bilo kakvu sigurnost i informaciju o tome kada će i koliko koja manifestacija dobiti sredstava. S istim se problemom suočavaju i ostale udruge. Zato je potrebna velika hrabrost ući u realizaciju planiranih programa.

HR: Predsjednica ste Organizacijskog odbora Dana Balinta Vukova od osnutka. Ove godine je proslavljen jubilej. Koliko je zahtjevno organizirati ovakav skup?

Dani Balinta Vukova su sigurno zasluženno ušli u agendu kulturnih događaja Hrvata u Vojvodini. Kako rekoh, književno-jezična manifestacija nije najpopularnija priredba za širu publiku, zato se trudimo pripremiti raznovrsni program. Ove smo godine imali poteškoće oko postavljanja biste Balinta Vukova, čiji troškovi još nisu podmireni. Osobno, ovo smatram jednim od najvećih uspjeha hrvatske zajednice u ovoj godini, kada je u pitanju trajno odavanje počasti našim velikanima. Vjerujem kako je najvažnije naći zanimljiv način predstavljanja književno-jezičnog blaga koristeći suvremena sredstva, što mi i činimo. Jedna je publika na programu za djecu, druga u stručno-znanstvenom skupu, a sasvim različita na multimedijalnoj večeri. Dosada smo koristili film, kazališne predstave, likovne izložbe, koncerte, a sve u svrhu promocije knjige i hrvatskoga jezika. Naravno da se obraćamo za pomoć Hrvatskome

nacionalnom vijeću, Zavodu, brojnim pojedincima, i nailazi-mo na njihove pozitivne odgo-vore. Naša je prednost što uvi-jek tražimo pomoć od stručnih osoba, a sve što možemo radimo sami.

HR: Jeste li zadovoljni mje-rom u kojoj je oživljeno i pro-movirano stvaralaštvo Balinta Vujkova ovom manifestaci-jom?

Ako danas pitate djecu u škola-ma u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku tko je *Balint Vujkov*, svi će znati odgovor, a teško je naći kuću u kojoj nema makar jedne njegove knjige koju je tiskala Hrvatska čitaonica. Djeca poznaju narodnu knji-ževnost koju je Vujkov zapisao, stručna javnost sudjeluje u sku-povima, a radovi su objavljeni u dva zbornika, koje, smijem reći, jesu nezaobilazne postaje u proučavanju njegova djela. Inače, nama je bio temeljni cilj – oživjeti njegovo stvaralaštvo, što smo i ostvarili. Još nedosta-je kvalitetna stručna valorizacija na kojoj ćemo nastaviti raditi, napose na objavljivanju njegovih izabranih djela kojima moramo ozbiljno pristupiti, a što ipak ovisi o materijalnim sredstvima.

HR: Izgleda da su teme za znanstvene skupove koji se održavaju tijekom ove manife-stacije neiscrpne. Slažete li se s takvom konstatacijom?

Naravno da se slažem, na čemu zahvaljujem ideji pokoj-nog *Franje Vujkova*, Balintova sina, koji je želio nakon počet-nih godina proširiti »Dane« na »dane hrvatske knjige i riječi«. Na ovaj način pokušavamo našu književnost i jezik integrirati u korpus domovinske knjige i rije-či, sastaviti ono što je povijest rastavila i podijelila na nekoliko država te svake godine proširuje-mo teme na prostor podunavskih Hrvata.

HR: Možemo li i trebamo li kao zajednica ostvariti moguć-nost da naša (ovdašnja) hrvat-ska književnost i ostala izda-nja budu na jednom mjestu? Kako to ostvariti?

Knjiga je ozbiljna ljudska tvore-vina, usprkos novim trendovima

koji pokazuju mogućnost da ju svi koji imaju novac mogu i izdati. Mnoge su udruge u svoj statut stavile nakladničku dje-latnost želeći tako ostaviti trag svojega postojanja. To je za pohvalu. Ipak, osobno mislim kako bi bilo dobro pri tiskanju knjiga tražiti savjet od onih čija je to temeljna struka, kako bi knjiga u jezičnom, vizualnom, a svakako i sadržajnom smislu bila kvalitetna. Knjige koje su od općeg značaja za hrvatsku zajed-nicu bi ipak trebale biti tiskane na jednom ili dva mjesta, odno-sno ovisno o vrsti knjige – knji-ževnost, stručne knjige ili teme duhovnosti. Tako bi se iskoristili

Institut »Ivan Antunović« je kroz dvadesetoljetno djelovanje imao važnu ulogu u očuvanju vjer-skoga, kulturnog, ali i nacional-nog identiteta Hrvata u Bačkoj. Nastankom brojnih udruga u međuvremenu, Institut bi mogao profilirati i svoje ustrojstvo, jer je svojevremeno on bio jedini koji je mogao »pokriti« i povijest i umjetnost i duhovnost Hrvata u Bačkoj. Čini se kako bi Institut mogao ozbiljno pristupiti upravo duhovnosti, koja je sama po sebi vrlo široka tema, a kojoj se s više različitih aspekata može prići, što je još uvijek zatomljeno unu-tar hrvatske kulture u Vojvodini. Moj je najveći dio rada vezan uz

kadrovski potencijali i knjiga bi dobila na svom statusu unutar hrvatskog korpusa. To bi prido-nijelo i boljoj prezentaciji naših knjiga kako unutar srbijanskoga kulturnoga prostora tako još i više unutar hrvatskoga, gdje smo gotovo nevidljivi.

HR: Važnost djelovanja Katoličkog instituta za kultu-ru, povijest i duhovnost nepri-jeporna je, no kako gledate na sadašnji trenutak i aktivnosti u kojima i sami sudjelujete?

Bunjevačko-šokačku knjižnicu »Ivan Kujundžić« koju s pono-som gledam zbog mog predša-snika, prof. *Bele Gabrića*, a koja se nalazi u fazi kataložne obrade nakon renoviranja prostora u župi sv. Roka.

HR: Inicijatorica ste i članica Upravnog odbora Hrvatskoga društva za pomoć učenicima »Bela Gabrić«. Kakvi su uvje-ti rada ovoga Društva i na koji način ono pomaže uče-nicima?

Ni jednoj udruzi humanitarnog karaktera danas nije lako dje-lovati. Društvo »Bela Gabrić« će iduće godine proslaviti tako-der desetu obljetnicu postoja-nja. Prošli smo razne faze, od većih donacija Grada Zagreba i fundacija iz Italije, do evo sve skromnijih sredstava Grada Subotice i Hrvatskoga nacional-nog vijeća. I ovdje je došlo do smjene vodstva, mladi su ljudi, na čelu s predsjednikom *Petrom Gakovićem*, preuzeli vodstvo i počeli rad na edukaciji, plani-raju oživljavanje podružnica u Somboru i Srijemskoj Mitrovici, što ulijeva veliku nadu u nasta-vak rada Društva.

HR: Što vas, kao dugogodišnju suradnicu u katoličkom mje-sečniku »Zvonik«, skupa sa suprugom, inspirira da marlji-vo ustrajete u tom radu?

Vjerski tisak je u službi navje-štaja Radosne vijesti. »Zvonik« je po mnogo čemu jedinstven list, od sadržaja do načina rada. Svi mi, pa tako i ja sa supru-gom, radimo dugi niz godina vrlo odgovorno, svjesni duhovne vrijednosti »Zvonika« za našu mjesnu Crkvu i vjernike. Svaki se broj rada uz veliku ljubav, najčešće u noćnim satima. On je neprofitni list koji širi Božju ljubav i poruku mira.

HR: Suradujete i u pripremi crkveno-narodnog kalendara »Subotička Danica«. Kakva je njegova uloga i što čita-telje očekuje u ovogodišnjoj »Danici«?

Kalendar »Subotička Danica« ima dugu tradiciju, mi smo kao uredništvo, predvođe-ni iskusnim urednikom mons. *Stjepanom Beretićem*, počašće-ni što možemo sudjelovati u njegovoj izradi. »Danica« na skoro 300 stranica donosi obilje štiva, za sve dobne skupine, a dolazi u zimsko blagdansko vri-jeme kada se obitelj okreće svo-jim članovima. Stoga će svatko imati korisno štivo, a »Danica« će svojim sadržajem posvjedo-čiti kako su mir i sloga najveći darovi koje nam donosi Božić. Upravo te darove želim svima koji budu čitali »Danicu« i ovaj broj »Hrvatske riječi«.

PREDSTAVLJENOST NACIONALNIH MANJINA U SKUPŠTINI SRBIJE

Manjine zastupljene, ali bez utjecaja na odluke većine

Priredila: Dušica Dulić

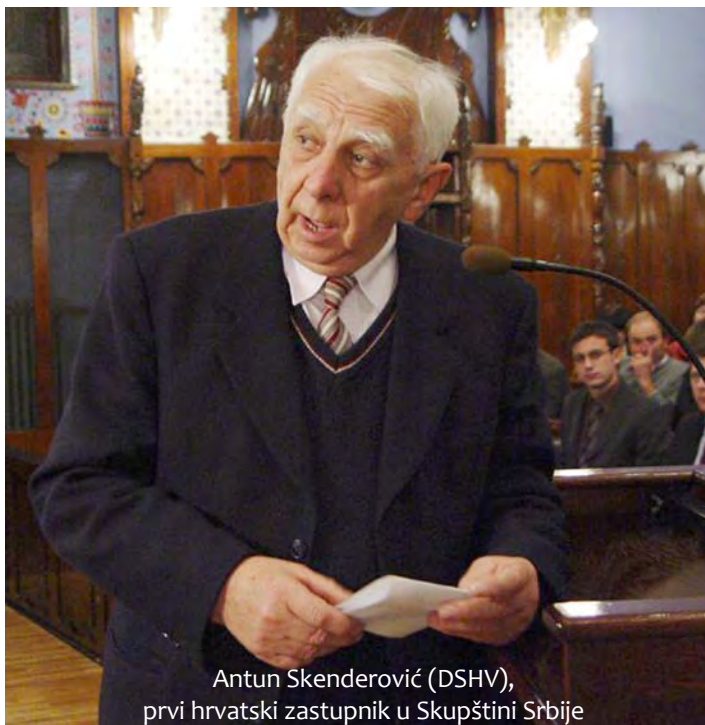
Iako u Srbiji postoje brojne manjinske i marginalizirane grupe, pravo na predstavljenost su u posljednjih dvadeset godina uspjele, u određenoj mjeri, izboriti samo nacionalne manjine i žene. Cilj pozitivne diskriminacije nije stavljanje u povoljniji položaj određene grupe, već omogućavanje manjinskim grupama da budu u ravnopravnom početnom položaju s dominantnom grupom. Međutim, iako se ovim mjerama povećava predstavljenost manjina, one često nisu dovoljne za postizanje ravnopravnosti i političke jednakosti svih pojedinaca. *Jelena Lončar* s Fakulteta političkih znanosti u Beogradu objavila je ove godine rad »Predstavljenost manjina i marginalizovanih grupa u parlamentu Srbije« u zborniku »Partije i izbori u Srbiji: 20 godina«; u kojemu se formalna predstavljenost ovih grupa dovodi u vezu s mjerama pozitivne diskriminacije i utvrđuje se koliki je njihov utjecaj na poboljšanje reprezentativnosti manjinskih grupa.

ZNAČAJ PREDSTAVLJENOSTI MANJINA

Parlament predstavlja najvažniju instituciju demokracije koja izražava volju građana, pa je upravo iz tog razloga potrebno da u njemu budu predstavljeni svi građani, a ne samo pripadnici većinske, odnosno dominantne skupine. Parlament koji ne osigurava adekvatnu predstavljenost, bit će manje legitiman i sposoban stvarno odražavati javno mišljenje o važnim tekućim pitanjima. Demokratski parlament, također, treba ispuniti još jedan kriterij – odra-

Parlament mora odražavati društvenu raznolikost stanovništva jedne zemlje* Mjere pozitivne diskriminacije za nacionalne manjine po prvi put su u Srbiji ustanovljene 2004. godine*

Svaka nacionalna manjina u Srbiji ima više partija koje pretendiraju da je predstavljaju* Mnoge manjinske partije se radije opredjeljuju izaći na izbore na listi većinskih stranaka nego u suradnji s manjinskim

Antun Skenderović (DSHV), prvi hrvatski zastupnik u Skupštini Srbije

žavati društvenu raznolikost stanovništva u pogledu spola, jezika, religije, etničke pripadnosti i drugih politički značajnih karakteristika. Ukoliko na adekvatan način ne predstavlja narod, utoliko će to utjecati na neke društvene grupe i zajednice da počnu osjećati kako su u nepovoljnijem položaju u političkom procesu, ili čak da su potpuno isključene iz istog. Sve to može utjecati na kvalitetu javnoga života i stabilnost političkoga sustava, a samim time i društva uopće. Funkcija parlamenta da predstavlja sve građane, u slučajevima sustavne

diskriminacije, može se ostvariti na jednakim i ravnopravnim osnovama tek kada su pojedincima na temelju njihovih specifičnosti priznata posebna prava. S druge strane, inzistiranje na kolektivnim pravima može potaknuti separatizam i produbiti podjele u društvu. Zbog svega toga je potrebno naći kompromis između individualne jednakosti i kolektivnih prava. Unatoč svojoj integrativnoj ulozi, ostvarivanje prava na predstavljenost manjina je u praksi često otežano, čak i u zemljama gdje su ova prava formalno priznata.

MJERE POZITIVNE DISKRIMINACIJE

Mjere pozitivne diskriminacije su kvote za određene grupe, promjene izbornog sustava tako da bude povoljniji za manjine, prekrajanje izbornih jedinica, spuštanje izbornog praga, davanje povoljnijih uvjeta za registraciju, financiranje ili upis manjinskih političkih partija. Pozitivna diskriminacija je, dakle, isključivo politička mjera.

Uobičajene su tri vrste kvota: rezervirana mjesta, zakonske i dobrovoljne kvote. Rezervirana mjesta podrazumijevaju da u parlamentu postoji određeni broj mjesta koja obvezno moraju popuniti predstavnici manjina, što je slučaj u Republici Hrvatskoj, gdje je za manjinske zastupnike rezervirano 8 mjesta. Izmjene izbornoga sustava, također, mogu biti shvaćene kao mjere pozitivne diskriminacije kada se vrše s ciljem veće inkluzije manjina i marginaliziranih grupa. Neke od ovih mjera mogu biti promjena s većinskog na proporcionalni sustav, budući da proporcionalni sustav u većoj mjeri pogoduje predstavljenosti različitih grupa i omogućava bolje oslikavanje društvenog pluralizma u parlamentu. Izmjene izbornog sustava mogu uključiti i promjene broja i veličine izbornih jedinica, tako da manjine čine većinu tamo gdje je to moguće, što predstavlja mjeru pozitivne diskriminacije. Ukoliko manjine nisu grupirane, utoliko su za njih povoljnije veće izborne jedinice koje se mogu kombinirati sa smanjivanjem izbornog praga kako bi i malobrojne manjine imale predstavnike u

parlamentu. Izborni prag, odnosno cenzus, također može predstavljati prepreku manjinama. Česta mjera, u cilju povećanja predstavljenosti manjina, jest postavljanje nižih izbornih cenzusa za partije manjina, budući da one zbog veličine i teritorijalne rasprostranjenosti teško prelaze uobičajeni izborni prag. Ustav RS iz 2006. godine, polazeći od načela multikulturalizma, posvećuje poseban značaj manjinskim pravima, zabranjuje diskriminaciju po bilo kojoj osnovi i priznaje afirmativnu akciju, tj. priznaje se širok spektar ljudskih i manjinskih prava. Za razliku od njega u Ustavu iz 1990., se niti u jednom članku nisu spominjala manjinska prava. Za nacionalne manjine i žene, mjere pozitivne diskriminacije su po prvi put ustanovljene Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o izboru narodnih zastupnika 2004. godine.

NACIONALNE MANJINE U SKUPŠTINI SRBIJE

Izmjenama Zakona o izboru narodnih zastupnika 2004. godine, kao mjera pozitivne diskriminacije, osim uvođenja rodne kvota, po prvi put se uvode mjere pozitivne diskriminacije i za nacionalne manjine ukidanjem izbornog praga za manjinske liste koji je sve do tada bio 5 posto. Člankom 81 ovog Zakona propisano je da u raspodjeli mandata sudjeluju samo izborne liste koje su dobile najmanje 5 posto od ukupnog broja glasova birača koji su glasovali u izornoj jedinici. Političke stranke nacionalnih manjina i koalicije političkih stranaka nacionalnih manjina sudjeluju u raspodjeli mandata i kada su dobile manje od 5 posto glasova od ukupnog broja birača koji su glasovali. Prije ovih zakonskih izmjena, nakon parlamentarnih izbora 2003. godine, niti jedna partija nacionalnih manjina nije ušla u parlament.

Na izborima za Narodnu skupštinu 1990. godine primijenjen je dvokružni većinski izborni

sustav s jednomandatnim izbornim jedinicama. Sljedeći izbori, 1992. godine, kao i oni 1993., održani su po proporcionalnom sustavu s 9 izbornih jedinica, izbornim pragom od 5 posto i D'Ontovom formulom za raspodjelu mandata. Na izborima

1997. povećan je broj izbornih jedinica na 29. Posljednja izmjena, kada je riječ o republičkoj razini, uvedena je nakon 5. listopada 2000. godine, kada je Srbija postala jedna izborna jedinica, dok je i dalje zadržan izborni prag od 5 posto i D'Ontova for-

mula. Sukladno ovim pravilima održani su parlamentarni izbori u prosincu 2000., 2003., 2007. i 2008., s tim što je 2004. godine kao mjera pozitivne diskriminacije ukinut izborni prag za liste nacionalnih manjina. Iako proporcionalni sustav više odgovara predstavljenosti manjina, na većinskim izborima 1990. u Skupštinu je ušlo nekoliko partija nacionalnih manjina, zahvaljujući, prije svega, njihovoj teritorijalnoj grupiranosti i homogeniziranosti. Demokratska zajednica vojvođanskih Mađara (DZVM) je s 2,6 posto osvojenih glasova imala 8 zastupnika u Skupštini; Stranka demokratske akcije (SDA) s 1,7 posto imala je 3 zastupnika; Demokratski savez Hrvata u Vojvodini (DSHV) s 0,5 posto 1 mandat (Antun Skenderović); Demokratska reformska stranka muslimana (DRSM) s 0,1 posto 1 mandat i Partija za demokratsko djelovanje (PDD), s 0,44 posto također 1 mandat.

Prelaskom na proporcionalni izborni sustav 1992., usprkos očekivanjima, smanjio se broj političkih partija u parlamentu kao posljedica visokog izbornog praga od 5 posto. Ovaj cenzus su bile u stanju prijeći jedino najbrojnije i teritorijalno grupirane manjine (DZVM – 9 zastupnika i DRSM – 1 zastupnik). Na sljedećim izborima, godinu dana kasnije, pod istim uvjetima, od manjinskih stranaka u parlament su ušle samo DZVM (5 mandata) i Koalicija PDD i Demokratske partije Albanaca DPA (2 mandata) koje su nastupile u koaliciji poučene iskustvom s prethodnih izbora kada su nastupile samostalno i ostale bez mandata. Povećanje broja izbornih jedinica s 9 na 29 neznatno je povećalo predstavljenost manjina, mada je i dalje visok izborni prag predstavljao nepremostivu prepreku za većinu manjinskih partija: Savez vojvođanskih Mađara (SVM, 4 mandata), Koalicija Lista za Sandžak – dr. Sulejman Ugljanin (3 mandata) i Demokratska koalicija Preševo-Bujanovac (1 mandat).

SRBIJA ZAOKUPLJENA RJEŠAVANJEM NEKIH DRUGIH PROBLEMA

Prema Sporazumu između Republike Hrvatske i Srbije (tadašnje SiCG) o zaštiti prava hrvatske manjine u Srbiji i srpske manjine u Republici Hrvatskoj iz 2004. godine, Srbija se obvezala da će manjinama omogućiti osnivanje političkih stranaka i sudjelovanje u predstavničkim i izvršnim tijelima, na način da će unutarnjim zakonodavstvom osigurati: zastupljenost nacionalnih manjina u predstavničkim i izvršnim tijelima na lokalnoj, pokrajinskoj, te republičkoj razini. U cilju praćenja provedbe ovoga Sporazuma formiran je Mješoviti odbor, a njegov član je, među ostalima, i predsjednik DSHV-a i zastupnik u Skupštini Srbije Petar Kuntić.

»Na posljednje dvije sjednice Odbora Hrvatska je inzistirala da se ispoštuje taj segment Sporazuma, na koji Hrvati iz Srbije apostrofiraju već sedam godina. Međutim, svojim novim zakonima, Srbija se ne osvrće na jamčene mandate. Predstavnici Srbije su na sjednici Mješovitog odbora, održanoj 19. lipnja 2010. godine, istaknuli kako Srbija u ovome trenutku želi, ali ne može ispuniti taj dio Sporazuma. Naime, rješavanje tog pitanja ne bi moglo obuhvatiti samo Hrvate, već i druge manjine u Srbiji, a sve to mora pričekati dok se ne riješi pitanje Kosova i nekih drugih problema koji su za Srbiju bitniji od rješavanja hrvatskog pitanja«. Kuntić kaže i kako se na susretima uvijek govorilo o odnosu 3:1, odnosno tri zajamčena mjesta za srpsku zajednicu u Hrvatskoj i jednom mjestu za Hrvate u Srbiji, a sve na osnovi omjera broja Hrvata u Srbiji i Srba u Hrvatskoj prije rata. »Srpska strana iz Hrvatske je na jednoj sjednici rekla kako bi, ukoliko bi se Hrvati u Srbiji složili s omjerom 1:4, oni svojim utjecajem vršili pritisak na Srbiju da se to što prije ispoštuje. Ali, od toga se nije dalje išlo«, kaže Kuntić, a nije još bilo riječi ni o predstavljenosti manjina na nižim razinama vlasti. Kako pitanje zajamčenih zastupničkih mandata manjina u Srbiji još nije riješeno, ovo otvoreno pitanje se ne može skinuti s dnevnog reda Odbora, te se neposredno prije svake nove sjednice Mješovitog odbora redovito konstatira što je, odnosno što nije učinjeno, te se unosi u zapisnik.

Od 2000. godine Srbija postaje jedna izborna jedinica i samostalne liste partija nacionalnih manjina potpuno nestaju iz Skupštine. Promjena na jednu izbornu jedinicu nije bila toliko primjetna u pogledu predstavljivosti manjina na izborima 2000. godine zbog toga što su 18 političkih partija (uključujući i partije nacionalnih manjina) nastupile u koaliciji pa se u parlamentu našlo i nekoliko zastupnika nacionalnih manjina. Međutim, 2003. godine efekti izbornog sustava s jednom izbornom jedinicom na cijelom teritoriju Srbije i izbornim pragom od 5 posto bili su pogubni za manjine koje su ostale bez parlamentarnih predstavnika. Odnosno, dva narodna zastupnika u ovom sazivu bili su pripadnici nacionalne manjine, ali nisu bili izabrani kao predstavnici svoje manjine već na listi Demokratske stranke. Uvođenje mjera pozitivne diskriminacije nakon ovih izbora, odnosno ukidanje izbornog praga, bilo je nužno kako bi nacionalne manjine imale barem nekog predstavnika u sljedećem skupštinskom sazivu. Na sljedećim izborima partije nacionalnih manjina su osvojile ukupno 8 mandata 2007. godine (SVM - 3, Koalicija Lista za Sandžak - 2, Koalicija Albanaca Preševske doline - 1, Romska partija Srđan Šajn - 1, te Unija Roma Srbije - dr. Rajko Đurić - 1), i 7 mandata 2008. godine (Mađarska koalicija Istvan Pasztor - 4, Bošnjačka lista za europski Sandžak - 2, Koalicija Albanaca Preševske doline - 1). U parlament su 2008. godine ušla i 4 predstavnika Sandžačke demokratske partije SDP, te na listi Za europsku Srbiju - Boris Tadić i 1 predstavnik DSHV-a (Petar Kuntić). Iz ovakvih izbornih rezultata može se zaključiti da manje izborne jedinice pogoduju teritorijalno grupiranim manjinama, dok je smanjenje broja izbornih jedinica na jednu za cijeli teritorij Srbije utjecalo povoljno za predstavljivost manjina koje nisu teritorijalno grupirane. Prirodni izborni prag predstavlja stvarnu prepreku koju izborni akteri

moraju prijeći kako bi stekli parlamentarni status. On prvenstveno ovisi o veličini izborne jedinice i formule za transportiranje glasova u mandate i naziva se teorijski prag reprezentativnosti. Izračunava se kao postotak glasova koji određena izborna lista mora dobiti da bi osvojila prvi mandat, a njegova veličina ovisi o veličini izborne jedinice (M), broja stranaka (S) koje sudjeluju u izborima i metodi koja se koristi za pretvaranje glasova u mandate. Za D'Ontovu metodu koja se koristi za pretvaranje glasova u mandate u izbornom sustavu Srbije teorijski prag reprezentativnosti izračunava se po formuli $P=100:(M+S-1)$.

Uzevši u obzir brojnost (Srbi prema popisu iz 2002. godine čine 82,86 posto stanovništva, Mađari 3,91 posto, Bošnjaci 1,81, Romi 1,44, Jugoslaveni 1,08 posto, Hrvati 0,94 posto), jedino Mađari i Bošnjaci mogu očekivati parlamentarne predstavnike. Kada je riječ o ostalim manjinama, ovakvo rješenje omogućava predstavljivost tek stvaranjem multietničkih koalicija ili homogenizacijom grupe. Ovakva mjera pretpostavlja da je etnička grupa unutar sebe potpuno homogena, što nije realno, niti poželjno očekivati, jer se time dodatno produbljuje rascjepi na etničkoj osnovi i umanjuje demokratičnost unutar grupe. Povoljnija mjera za nacionalne manjine bi, zbog toga, bilo rezerviranje određenog broja mjesta u parlamentu.

IZBORNI SUSTAV KAO PREPREKA

U Narodnoj skupštini RS 2004. godina, u pogledu predstavljivosti manjina, predstavlja prekretnicu s obzirom na to da su tada izmjenom Zakona o izboru narodnih zastupnika po prvi put uvedene mjere pozitivne diskriminacije. Politika reprezentativnosti našla je svoju potvrdu i dvije godine kasnije u novom Ustavu RS koji, za razliku od Ustava iz 1990., po prvi put priznaje kategoriju manjinskih prava i opredjeljuje se za mjere

pozitivne diskriminacije. Mjere pozitivne diskriminacije uvedene su za rodne i nacionalne manjine, ali osim ove dvije grupe niti jedna druga grupa nije uspjela ostvariti predstavljivost u srpskoj Skupštini. Iako su mjere pozitivne diskriminacije utjecale na povećanje predstavnika manjina, osnovnu prepreku i dalje predstavlja izborni sustav u kojemu birači glasuju za stranačku listu, a naknadno stranačke oligarhije mogu, bez

svoje etničke grupe. U vodećim, najjačim partijama nacionalnih manjina uglavnom je dolazilo do nesporazuma, a zatim cijepanja, dijeljenja i nastajanja novih partija. Mnoge manjinske partije se radije opredjeljuju izaći na izbore na listi većinskih stranaka nego u suradnji s manjinskim, što pokazuje da ideologija ili racionalni interesi partijskih oligarha imaju primat nad grupnim identitetom i interesima manjinskih grupa. Samo formalno sudjelovanje u

ikakvih ograničenja, mijenjati redoslijed i u parlament uvoditi svoje miljenike, što je učinilo neobvezatnom vezu zastupnika s njihovim biračima. Zastupnici nacionalnih manjina tako svoj glas »duguju« izravno stranci, a ne biračima, zbog čega oni u parlamentu zastupaju stranku i odgovaraju njoj, a ne manjinskoj grupi kojoj pripadaju.

Razumljivo je stoga zbog čega se, usprkos ustavom zajamčenim manjinskim pravima i usvajanju mjera pozitivne diskriminacije, pojedinci, pripadnici manjinskih grupa, ne vezuju dominantno za grupni identitet, što se ogleda u činjenici da pripadnici manjinskih grupa ne glasuju samo za manjinske političke partije, ali i u raznolikosti manjinskih partija i nedostatku njihove međusobne suradnje. Svaka nacionalna manjina u Srbiji ima više partija koje pretendiraju da je predstavljaju. Među njima traje permanentna borba za legitimnost i niti jedna partija nije uspjela nametnuti se kao ekskluzivni zastupnik

parlamentu nije dovoljno ukoliko se zastupnicima iz manjinskih ili marginalnih grupa ne omogućući i stvaran utjecaj manjina na politike i donošenje odluka, postavljanje na dnevni red tema od interesa za manjine, prilagodbu vremena održavanja sastanaka, ravnopravan tretman unutar radnog kolektiva, osiguravanje odgovarajućih radnih uvjeta i dr.

Unutar manjinskih grupa neophodna je razvijena politička kultura, snažno civilno društvo koje će vršiti pritisak na vlast i državu i boriti se za prava manjina i marginaliziranih grupa. Priznavanje manjinskih prava, također, podrazumijeva da se pojedinci identificiraju s grupom kojoj pripadaju, da manjinske političke partije međusobno suraduju i budu spremne na kompromis. Povećanje formalne predstavljivosti je, stoga, samo početni korak prema inkluziji manjina i marginaliziranih osoba u društvu na ravnopravnoj i jednakoj osnovi.

SUBOTIČKO KINOLOŠKO DRUŠTVO U DILEMI – ODRŽAVA LI SE NAGODINU 90. ILI 150. OBLJETNICA?

Potraga za zaboravljenim godinama

Novi podaci pokazuju da je na ovim prostorima i prije 150 godina postojala ne samo ljubav prema psima već i organiziran kinološki rad koji je inicirala ondašnja bogata vlastela

László Kungl

Kraj godine je uvijek dobra prigoda da se podvuče crta, svedu računi ili, ako je moguće, nadoknadi propušteno. Iznenađenje međutim nastaje kada utvrdite da je propušteno 60-ak godina. Upravo to se dogodilo Subotičaninu *Lászlu Kunglu* koji posljednje dane 2011. godine provodi od Gradskog muzeja do Arhiva i Knjižnice, tragajući za dokumentima iz subotičke povijesti nastojeći utvrditi kada na ovim prostorima zapravo počinje osnivanje prvih udruga ljubitelja pasa.

Naime, prema dosada poznatim dokumentima subotičko Kinološko društvo je sljedeće godine planiralo obilježiti 90. obljetnicu udruge kada su nenadano stigli dokazi da bi to zapravo mogla biti 150. obljetnica.

PSI OD RASKOŠI

László Kungl kaže kako je poznato da je u domovima nekada imućnih Subotičana bilo nekoliko stotina pasa koji su uzgajani, prije svega, zbog svoje ljepote i za koje se u to vrijeme govorilo da su »psi od raskoši«,

ali zasluga za osnivanje prve udruge pripada lovačkim psima, odnosno, hrtovima.

»Prema izjavi čuvenog subotičkog lovca *Jovana Kristoforovića*, 1857. na području Subotice je bilo oko 300 hrtova koji su bili u posjedu vlasnika koji su imali pravo zakupa teritorija za lov. U to vrijeme su lovci zakupljivali od Grada određeni teritorij za koji su plaćali zakup na pet ili šest godina, a poslije toga je Grad ponovno raspisivao dražbe. Osim tih 300 hrtova u posjedu vlastele, zamljoposjednika i gospode koja se bavila lovom, prema izjavi Kristoforovića, bilo je još 300 hrtova u posjedu građanstva. Danas, primjerice, imamo svega tri registrirana u Udruzi. Vlastela je 1862. godine odlučila osnovati Društvo vlasnika hrtova koje su,

osim lova, koristili i za natjecanja. Gradskom senatu u Subotici 29. lipnja 1862. podnose zahtjev da bi željeli osnovati Društvo vlasnika hrtova, ali to istodobno podrazumijeva i vlasnike konja, jer lov s hrtovima uvijek se pratio na konjima. Već 6. srpnja potpisnici zahtjeva, *Šándor Vojnić*, *Imre Magyar*, *Karolj Sarić* i *Mate Antunović*, dobili su odgovor od Senata kojim im se odobrava osnivanje društva«, kaže Kungl.

Inače, spomenuti Jovan Kristoforović, koji je bio veliki dobrotvor i poslije smrti je svu svoju imovinu ostavio za školovanje siromašne djece, bio je pisar u Senatu i strastveni lovac bez kojeg se nikakav lovački događaj nije mogao prirediti. Kod velikih proslava on je osiguravao divljač, a bio je i pozna-

vatelj meteorologije, vodio je evidenciju o vremenskim prilikama na ovom području, te su ga lovci uvijek konzultirali o vremenskim uvjetima.

ŽENE NA NATJECANJIMA

Ubrzo po osnivanju Društva održano je prvo natjecanje hrtova u Ostojičevu, a rezultati su objavljeni u peštanskom časopisu »Vadászat és verseny lap« (Časopis za lov i utrke). U ovom listu također se unaprijed najavljuju natjecanja koja se održavaju svake godine i to sredinom listopada za mlade hrtove, u studenome za odrasle, a prve nedjelje poslije Nove godine za sve hrtove bez obzira na spol, starost i vlasništvo, što znači da je na tom natjecanju imalo pravo sudjelovati i građanstvo.

Andrášy Manó: Lov sa hrtovima, 1857

Jakab Vojnić mlađi sa hrtom Čilom.
Zbirka fotografija odeljenja za istoriju
Gradskog muzeja Subotica,

»Najjači u tom sportu su bili braća i rodbina Vojnića iz Bajše, jedne od najstarijih plemićkih obitelji, među kojima su neki od njih imali po 20 i 30 hrtova. Inače, osim ta tri natjecanja koja su bila i nagradna, održavalo se još nekoliko tijekom godine koja su bila samo sportska, a pobjede se proslavljale u kavani. Tako su u Čantaviru utrke trajale po tri, četiri dana, a zabilježeno je kako je duljina trajanja natjecanja ovisila o tomu kakvi su bili zečevi, odnosno, ako su bili uspješni onda su im pobjegli. Natjecatelji su poslije odlazili kočijama u grad i u nekadašnjoj kavani 'Jagnje' proslavljali pobjede«, kaže László Kungl.

On dodaje kako je među arhivskom građom pronašao vrlo lijepih slika na kojima su žene sa svojim hrtovima,

te navodi kako su ponekad i one sudjelovale u natjecanjima, premda je riječ o prilično naporom sportu. Zabilježeno je održavanje natjecanja u Miskolcu, Almásu, Kikindi, pa čak i na trgu ispred stare nekadašnje Gradske kuće gdje se pred okupljenim narodom odvijala trka na život i smrt između zečeva i hrtova.

PRVI BAČBODROŠKI PRAVILNIK

Zanimljivo je i da je subotičko Društvo vlasnika hrtova osnovano dvije godine prije iste takve peštanske udruge, međutim, u Pešti se ubrzo osniva i Savez društava vlasnika hrtova, koji su činile udruge iz različitih gradova i koji priređuje derbi natjecanja.

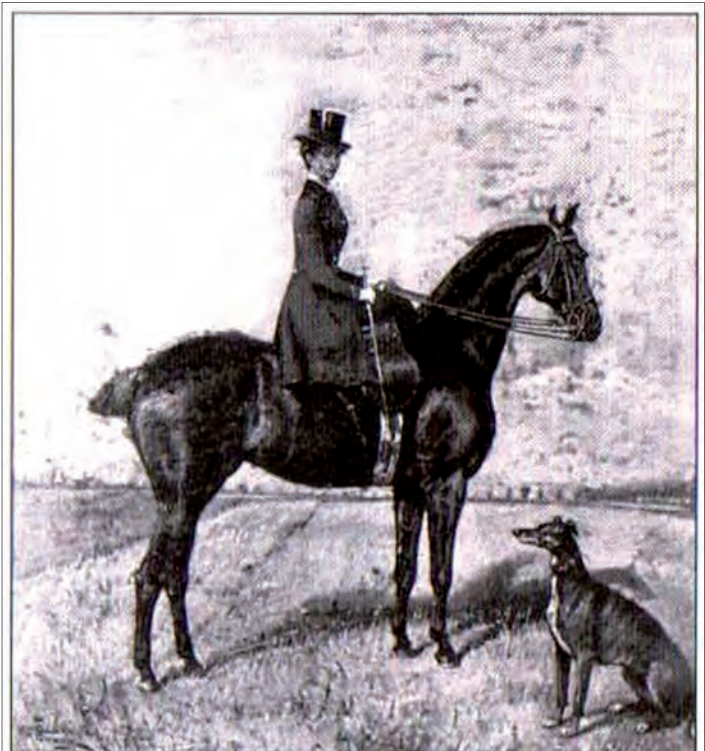
»U Subotici je 1867. tiskan prvi bačbodroški pravilnik koji je važio za Bačku, Bodrog i još dvije, tri županije, a koji je propisivao kako će se odvijati natjecanja, u kojim kategorijama, kakve nagrade će se dodjeljivati. Međutim, nikako ne mogu doći do tog pravilnika za koji znam da je tiskan u subotičkoj tiskari kod *Károlya Bittermana* i spominje se u Historijskom arhivu u Subotici, ali ne znamo gdje je. Možda je negdje zaturen ili je u Novom Sadu s brojnomo arhivom koja je svojedobno tamo odnesena«, objašnjava Kungl.

On kaže kako ovi novi podaci znače puno jer pokazuju da je na ovim prostorima i prije 150 godina postojala ne samo ljubav prema psima već i organiziran kinološki rad koji je inicirala bogata vlastela. Stoga ni ovaj hobi nije bio jeftin, primjerice godišnja članarina je bila 35

forinti, osim toga su svi članovi plaćali i nekakvu akciju što je bilo još 25 forinti, a pretplata za tjednik »Bácskai ellenőr« bila je 5 forinti. Što sve skupa nije bio mali novac.

Hoće li Kinološko društvo Subotica nagodinu slaviti 90. ili 150. obljetnicu ovisit će o dogovoru unutar kluba, kaže Kungl. On sam je, kaže, svojim dosadašnjim nalazima i zadovoljan i nije, jer mu se čini da još ništa nije konkretno uradio, podaci na koje nailazi su često netočni, pa ga odvedu na pogrešnu stranu. Svakako mu predstoji još puno traganja po arhivima, prelistavanja lovačkih časopisa, godišnjih kalendara, starih adresara, pa je ovo istodobno i poziv sugrađanima da se jave Kinološkom društvu ukoliko posjeduju neki dokument u prilog povijesti kinološkog rada u Subotici.

S. Mamužić

F. Graybl: Portret supruge Jožefa Vojnića
Creuzer Adrijane na konju sa hrtom.
1913. Ulje na platnu, 79x64 cm sign.
dole levo F. Graybl 1913. Zbirka likovnih
dela odeljenja za istoriju umetnosti,
Gradski muzej Subotica

Zakon usvojen bez zastupnika oporbe

Piše: Tomislav Žigmanov

U svojem obraćanju zastupnicima Nobile je istaknuo kako se ovim zakonom »uređuju odnosi s Hrvatima izvan Hrvatske, pri čemu se uvažavaju sve posebnosti i različite potrebe hrvatskih zajednica izvan Hrvatske i to Hrvata u BiH, pripadnika hrvatskih manjina u europskim zemljama, kao i Hrvata iseljenih u prekomorske zemlje. Dodatno se jača zaštita njihovih prava i interesa s ciljem očuvanja hrvatskog jezika, kulture, identiteta, potiče se razvoj suradnje s Hrvatima kroz kulturnu, obrazovnu, znanstvenu, gospodarsku, sportsku i drugu suradnju te propise i mjere i aktivnosti pri povratku hrvatskih iseljenika i useljavanju njihovih potomaka«, rekao je Nobile.

U raspravi što je uslijedila, zastupnici oporbenih stranaka, prije svega Socijaldemokratske partije – SDP-a (*Tatjana Šimac-Bonačić, Tanja Vrbat, Ivo Jelušić, Ingrid Antičević-Marinović...*) i Hrvatskoga demokratskog sabora Slavonije i Baranje – HDSSB-a (*Boro Grubišić*), listom su pozdravljali potrebu zakonskoga reguliranja ove oblasti, no iznosili su i određeni broj, ne i beznačajnih, primjedbi na Prijedlog zakona. S druge strane, predstavnici predlagача, prije svega zastupnici Hrvatske demokratske zajednice – HDZ-a (*Ivan Bagarić, Rade Bošnjak, Vedran Rožić...*), gorljivo su, sasvim razumljivo, isti branili. No, važnim nam se čini napomenuti kako su značajan dio rasprave zastupnici posvetili aktualnoj problematici Hrvata u Bosni i Hercegovini, to jest politici Republike Hrvatske prema njima u posljednjih dvadesetak godina, čime se opetovano potvrdila prevaga u važnosti bosanskohercegovačkih Hrvata u političkom prostoru Hrvatske spram izvandomovinskih Hrvata, to jest oni su i ovoga puta bili jedina konkretna izvandomovinska

hrvatska zajednica prema kojoj su zastupnici Hrvatskoga sabora očitovali svoj djelatni interes.

ZA PRIJEDLOG ZAKONA SVI, ZA ZAKON »NAJ- MINIMALNIJA« VEĆINA

Primjedbe oporbenih zastupnika ticale su se nekoliko postavki i rješenja u Prijedlogu zakona. Neki su prijedlozi, kao što je »Dan Hrvata izvan Republike Hrvatske« ili »Hrvatska kartica (Croatia Card)«, ocijenjeni kao romantičarski i neprovodivi. Vladin savjet, kao tijelo koje treba pružati pomoć Vladi u kreiranju i provedbi politika prema Hrvatima izvan Hrvatske, nekima se činio »preglomaznim«. Ukazano je i na problem »vremenskog tjesnaca« glede donošenja ovog zakona te da on ne bi trebao biti predmetom preglasavanja, kao ni za dobivanje jeftinih političkih poena, kao što se tada činilo. Upozoreno je i na moguće opasnosti – ne bi se smjelo dopustiti da jedinu korist od svega imaju opet Hrvati iz Hrvatske, budući da će Prijedlogom zakona predviđene institucije morati uposliti određeni broj ljudi, dakako, iz Hrvatske.

Također, kritički je tematiziran i postojeći sustav koji brine o Hrvatima izvan Hrvatske, koji je, kako je rečeno, »nefunkcionalan, fragmentiran i nije svrsishodan«, napose kada je u pitanju institucionalni okvir, te sporost u provedbi već postojećih zakonskih mogućnosti (primjerice dobivanje hrvatskoga državljanstva, naglašeno je, nedopustivo je dugo). Bilo je riječi i o naravi »nomotehničkih odredbi« Prijedloga zakona – »One nemaju normu zakona. One su norme više nekakve deklaracije ili rezolucije, jer 70 i više posto normi koje se nalaze u ovom Prijedlogu zakona nisu norme u smislu nomotehnike da su obvezujuće«,

konstatirala je tako zastupnica Antičević-Marinović.

Pa ipak, bez obzira na iznijete primjedbe, Prijedlog zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske u Hrvatskom saboru je nakon prvoga čitanja prihvaćen bez i jednoga glasa protiv, a dvajica su zastupnika bila uzdržana. Na istoj je sjednici najavljeno da će za dva mjeseca Saboru biti upućena i konačna verzija zakona, koja bi trebala uvažiti dio iznijetih primjedbi. Također, najavljen je i nastavak konzultacija s izvandomovinskim Hrvatima na doradi zakona, no one su, barem kada su u pitanju Hrvati u Vojvodini, izostale.

Konačna verzija zakona u proceduru je usvajanja ušla početkom listopada, a sredinom istoga mjeseca oporbene su stranke napustile rad Hrvatskoga sabora nezadovoljne nekim unutarnjopolitičkim pitanjima te nisu sudjelovale u njegovom radu sve do novih izbora. Budući da se na posljednjoj, 24. sjednici VI. saziva, održanoj 21. listopada, glasovalo i o Zakonu o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, to znači da je on usvojen bez oporbenih stranaka. Od ukupno 153 zastupnika, za je glasovalo 77, što znači da je usvojen »kroz iglene uši«, jer sa 76 glasova on ne bi bio prihvaćen.

Ova je činjenica ostavila »gorak okus« na ukupne napore glede zakonskoga uređivanja odnosa u Hrvatskoj prema izvandomovinskim Hrvatima, budući da njegovo usvajanje, na koncu, nije bilo posljedica, čini se, šireg konsenzusa hrvatskih političkih stranaka. No, ostaje nadati se da ova činjenica neće negativno utjecati na njegovu primjenu, koja se već trebala početi odvijati.

(nastavit će se)

Na temelju Strategije, u kojoj eksplicite stoji da će Hrvatska donijeti i zaseban zakon kojim će se detaljnije urediti pitanje odnosa Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske, hrvatska Vlada podnijela je 7. srpnja 2011. godine predsjedniku Hrvatskoga sabora *Luki Bebiću* »Prijedlog zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske« na usvajanje. Prijedlog zakona je usvojen istoga dana na sjednici hrvatske Vlade.

Sukladno saborskoj proceduri, o istom je prvo raspravljalo matično radno tijelo Hrvatskoga sabora – Odbor za Hrvate izvan Republike Hrvatske. Sjednica Odbora održana je 12. srpnja 2011. pod predsjedanjem *Ivana Bagarića*, a prijedlog je prihvaćen sa sedam glasova »za«, dok je jedan član bio uzdržan. Slično je odlučeno i na saborskome Odboru za zakonodavstvo.

BURNA RASPRAVA O PRIJEDLOGU ZAKONA

Prvo čitanje Prijedloga zakona o odnosima Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske u Hrvatskome saboru održano je u okviru 23. sjednice Sabora dva dana kasnije – 14. srpnja. Očito, radilo se o potrebi njegova brzoga usvajanja, što je zamijećeno i od strane nekoliko zastupnika. U ime predlagatelja – Vlade Republike Hrvatske, Prijedlog je u Saboru obrazložio državni tajnik u Ministarstvu vanjskih poslova i europskih integracija *Mario Nobilo*, inače subotički zet.

HRVATSKA ZAJEDNICA OBILJEŽILA SVOJ PRAZNIK – DAN OSNUTKA HRVATSKOGA NACIONALNOG VIJEĆA

Značajni pomaci, ali daleko od ideala

Predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić istaknuo je kako je ovaj saziv Vijeća napravio značajne pomake u odnosu na rad njihovih prethodnika, ali da smo još uvijek »prilično daleko od idela kojima težimo«

Prije devet godina, točnije 15. prosinca 2002., osnovano je Hrvatsko nacionalno vijeće, tijelo hrvatske manjinske samouprave u Republici Srbiji. Ovaj datum, koji ujedno predstavlja i jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice, obilježen je prošloga tjedna svečanim programom u Velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici.

Svečanosti su, između ostalih, nazočili predstavnici hrvatske diplomacije, Grada Subotice, hrvatskih institucija i udruga, predstavnici drugih nacionalnih vijeća i zajednica, svećenici Subotičke i Srijemske biskupije, te ravnatelji škola u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku. Iako su najavili svoj dolazak, predstavnici Pokrajine i Republike nisu prisustvovali proslavi praznika hrvatske zajednice.

KONSTRUKTIVNOST I TRANSPARENTNOST

Obraćajući se nazočnima na svečanosti, predsjednik HNV-a dr. Slaven Bačić je istaknuo kako je ovaj saziv Vijeća, konstituiran prije godinu i pol dana, napravio značajne pomake u radu u odnosu na prijašnje sazive krovnog tijela hrvatske manjine u Srbiji. U tom kontestu, Bačić je naveo kako je bitno izmijenjen sustav funkcioniranja HNV-a, te naglasio veću konstruktivnost, transparentnost i otvorenost u radu Vijeća.

»Za razliku od drugog razdoblja prvog saziva Vijeća, HNV više nije generator sukoba u našoj zajednici. Nije više mjesto

gdje se svađamo, produbljujemo naše nesloge. Neslaganja postoje, ali se ona rješavaju političkim putem i ne utječu na pogoršavanje odnosa u našoj zajednici. Na koncu, HNV je zajedničko tijelo svih Hrvata, a ne svrha samo sebi. Svi naši dužnosnici i uposlenici rade u prvom redu u interesu zajednice, surađujući sa svim hrvatskim institucijama«, rekao je Bačić dodavši, kako se povećana transparentnost u radu Vijeća ogleda u organiziranju tiskovnih konferencija i suradnji s medijima.

VIŠE SREDSTAVA ZA PROJEKTE

Bačić je naglasio i kako je za rad Ureda ovaj saziv HNV-a izdvojio tek 30 posto sredstava, osiguravši na taj način više sredstava za projekte u različitim područjima.

»Ove godine je izdvojeno preko osam milijuna dinara za

izravno podupiranje različitih projekata, od rada kulturnih udruga, preko pomoći obrazovanju na hrvatskom jeziku kroz subvencioniranje putnih troškova, zatim za pomoć informiranju – 'Glasniku Pučke kasine 1878.', pomoć za emisiju na hrvatskom jeziku na 'Radiju Bačka' u Baču i slično«, naveo je Bačić.

Iako je, po Bačićevim riječima, HNV sada institucionalno izgrađeniji, to ne znači da Vijeće radi savršeno i da je dostiglo svoj vrhunac, jer smo »još uvijek prilično daleko od ideala kojima težimo.« S tim u vezi, ocijenio je kako čelništvu hrvatske zajednice nedostaju kadrovi kako bi se u punoj mjeri ostvarile sve mogućnosti

na koje zajednica ima zakonsko pravo.

PRIZNANJE U MATICI

Generalna konzulica Republike Hrvatske u Subotici Ljerka Alajbeg je ovom prigodom podsjetila na »Povelju Republike Hrvatske« koje su dobile dvije hrvatske udruge iz Vojvodine, što predstavlja dio nastojanja da rad vojvođanskih Hrvata bude prepoznat i priznat u matici.

»Vjerujem da će ova praksa biti nastavljena, da će predsjednik države, ukoliko za to postoje razlozi, odlikovati i druge udruge i pojedince s ovoga područja«, rekla je konzulica čestitajući ovom, ali i

Kuprešak: Politika temeljena na vrijednostima EU

Veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu Željko Kuprešak podsjetio je da je Hrvatska potpisala pristupni ugovor s Europskom Unijom i dobila novu Vladu, ali da politiku prema Hrvatima koji žive izvan domovine neće mijenjati.

»Našu ćemo politiku prema vama temeljiti na onim vrijednostima Europske Unije koje smo i sami prihvatili potpisujući pristupni ugovor. Siguran sam da ćemo s tim vrijednostima moći puno više pomoći i vama«, rekao je Kuprešak.

Dodao je kako HNV mora biti mjesto okupljanja svih koji žele dobro hrvatskoj zajednici, ali i žele pomoći u uspostavljanju boljih odnosa između Srbije i Hrvatske.

»Siguran sam da će vrijeme koje je pred nama pomoći da i hrvatsko-srpski odnosi postanu bolji, da se počnu rješavati problemi iz vremena koja su daleko iza nas i moraju postati dio povijesti. Ti odnosi u svojem boljem svjetlu pomoći će i vašem položaju ovdje u Srbiji«, rekao je Kuprešak.

svim ranijim sazivima HNV-a na svemu što je učinjeno.

U programu svečanosti sudjelovao je zbor »Collegium Musicum Catholicum« pod ravnanjem *Miroslava Stantića*, pjesnikinja *Anita Đipanov* iz Bačkog Monoštora koja je pobijedila na nedavnom natječaju za najljepšu pjesmu pisanu šokačkom ikavicom, kao i recitator Hrvatske čitaonice *Ivan Kovač* iz Subotice.

KALENDAR S VELIKANIMA

Na svečanosti je predstavljen kalendar za 2012. godinu u izdanju triju hrvatskih institucija i ustanova – HNV-a, NIU »Hrvatska riječ« i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata. Atraktivno likovno opremljen, kalendar sadrži kratke biografije i fotografije 12 glasovitih Hrvatica i Hrvata iz Vojvodine – *Gaje Alage*, *Josipa Andrića*, *Ivana Antunovića*, *Jelene Čović*, *Roberta Frangeša Mihanovića*, bana *Josipa Jelačića*, *Antuna Gustava Matoša*, *Josipa Mihalovića*, *Ilije Okrugića* – *Sriemca*, *Stanislava Prepreka*, *Đure Stantića* i *Mare Švel-Garmišek*.

»Riječ je o osobama koje su ostvarile značajne uspjehe na osobnome i općem planu te su davali važne prinose u brojnim segmentima društvena života – od bojnih polja i politike, preko religije i znanosti do umjetnosti i sporta«, rekla je predstavljajući kalendar *Katarina Čeliković*, menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a. »Međutim, o njihovim postignućima i djelima javnost danas gotovo ništa ne zna. Ovaj kalendar skromni je prilog afirmaciji ovdašnjih Hrvata. U odabiru osoba vodilo se računa o ravnomjernoj subetničkoj i teritorijalnoj zastupljenosti Hrvatica i Hrvata. U kalendaru su označeni svi blagdani i praznici koji se slave i obilježavaju u Srbiji i Hrvatskoj i, prvi put, praznici hrvatske zajednice u Srbiji«, rekla je *Katarina Čeliković*.

KAKO SE BRANILO DOSTOJANSTVO

Tijekom večeri predstavljen je i nova knjiga *Vojislava Sekelja* »Kako se branilo dostojanstvo«, koja sadrži izbor iz njegovih uvodnika, polemičkih tekstova i komentara objavljenih u subotičkim listovima – »Glasu ravnice« i dvotjedniku »Žig« tijekom 90-ih godina XX. stoljeća.

U tekstovima zastupljenim u knjizi, Sekelj razobličuje manipulacije iz javnosti koje su za cilj imale stvoriti negativno ozračje prema Hrvatima tijekom 90-ih godina, rekao je predstavljajući knjigu ravnatelj ZKVH-a *Tomislav Žigmanov*.

»Sekelj se bori protiv manipulacija, određenih politika i

Predstavljanje knjige: Tomislav Žigmanov i Vojislav Sekelj

poteza vlasti, ali i manipulacija unutar same hrvatske zajednice. Riječ je o činjenici da je po prvi put netko smogao hrabrosti da u javnosti kritički samostatizira vlastitost, ne čineći to s ciljem da bi nekoga denuncirao, već da bi pros-

tor dijaloga, tako često krhak i gotovo nepostojan unutar hrvatske zajednice, snažio i ukazivao da putem razgovora možemo ići naprijed. Takvo svjedočenje protiv mržnje i laži mora biti ovdje i sada, jer život vrlo rijetko računa na naknadnu pamet. Toga ima i previše«, kazao je Žigmanov dodajući kako je zbog objavljenih tekstova Sekelj bio i sudski gonjen i na taj način »platio i osobno cijenu svojeg angažmana«.

Autor knjige Vojislav Sekelj je kazao ovom prigodom kako se u svojim tekstovima borio protiv mržnje koja je tijekom 90-ih predstavljala »stav i pogled na život«.

D. B. P./Z. S.

Izložba Katarine Tonković Marijanski

U povodu praznika hrvatske zajednice, u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici otvorena je izložba djela *Katarine Tonković Marijanski* (1947.-2001.), koju čini odabir radova s njezine nedavne retrospektive u Modernoj galeriji Likovni susret. Ova subotička umjetnica se u domaćoj suvremenoj umjetnosti izdvaja po jedinstvenim poetičkim djelima nadrealističkog prizvuka, po grafikama i crtežima prožetim neobičnom fantastikom, ostvarenim svojstvenom i virtuosnom linijom. Izložbu je otvorila povjesničarka umjetnosti *Olga Šram*, a postav se može pogledati do travnja 2012. godine.

Sretan Božić
i uspješna
Nova 2012. godina

Političko-ideološke orijentacije i stranačke preferencije bačkih Hrvata

Doktorandica Fakulteta političkih znanosti u Beogradu mr. sc. Jasminka Dulić predstavila je dio rezultata istraživanja koje je provela u okviru svoje doktorske radnje

»Istraživanjem je utvrđeno da se u pozadini preferiranja liberalno-demokratske opcije nalaze moralni konzervativizam, proeuropska orijentacija i zalaganje za jednakost u društvu, a u pozadini nacionalno-radikalne opcije nalaze se antieuropska orijentacija, kolektivističko-etatistički militarizam i orijentacija prema socijalnoj dominaciji u društvu.

Hrvati i Mađari preferiraju u većoj mjeri liberalno-demokratsku opciju, a Srbi i Bunjevci češće nacionalno-radikalnu», rekla je u izlaganju doktorandica Fakulteta političkih znanosti u Beogradu mr. sc. Jasminka Dulić o dijelu rezultata istraživanja koje je provela u okviru svoje doktorske radnje.

Tema istraživanja je bila strukturiranje političko-ideološke orijentacije dvadeset godina nakon sloma real socijalizma i korespondencija s političkim strankama formiranim u ovome razdoblju. Istraživanje je provedeno u Subotici 2010. godine, na uzorku od 500 ispitanika svih dobnih, obrazovnih i nacionalnih skupina. Mr. sc. Jasminka Dulić predstavila je dio rezultata svojega politološko-sociološkog istraživanja 15. prosinca u Zavodu za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici. Istraživanje je predstavljeno u okviru XVI. znanstvenog kolokvija kojeg je organizirao Zavod, a koji je ovoga puta održan u povodu obilježavanja praznika hrvatske nacionalne zajednice u Srbiji.

IDEOLOGIJE I STRANKE

Uz napomenu da su u političkoj sociologiji relativno rijetka istraživanja koja nastoje utvrditi veze političko-ideoloških orijentacija i stranačkih preferencija, a čije bi strukture ukazivale na određene tipove poli-

Predavanje je održala mr. sc. Jasminka Dulić

tičkog ponašanja unutar pojedinih socio-strukturnih i kulturalno-identitetskih skupina, mr. sc. Jasminka Dulić je rekla da su u ovome istraživanju političke elite i stranačke ideologije, koje se »od gore« nude i propagiraju potencijalnim biračima, jedna strana, a strukturiranje »od dolje« političko-ideoloških orijentacija građana pod utjecajem njihovih socijalnih, ekonomskih, demografskih i kulturalnih karakteristika, druga strana istraživanih problema, odnosno strukturiranja političko-ideološkog prostora.

»Najopćenitiji cilj ovog istraživanja jest utvrditi način organiziranja političko-ideoloških

orijentacija i stranačkih preferencija i razlika unutar i između pojedinih demografskih, socio-ekonomskih i socio-kulturnih subuzoraka. U istraživanju polazimo od općenite hipoteze da se zbog različitih socio-ekonomskih pozicija u društvu i različitih socio-kulturnih iden-

no glasovati za više stranaka na parlamentarnim izborima. Kojim biste dolje navedenim strankama dali vaš glas?

»Na temelju korelacijske matrice od 12 stranačkih preferencija faktorskom analizom su ekstrahirane dvije latentne političke opcije – demokratsko-liberalna opcija (LSV, LDP, DS, DSHV, G17 plus i SVM) i nacionalno-radikalna opcija (SRS, NS, DSS, SNS, JS i SPS). Za Hrvate je karakteristično da preferiraju demokratsko-liberalnu opciju, ali u pozadini ovakve stranačke preferencije moralni je konzervativizam koji povezuje religioznost i kršćanske vrijednosti u oblasti obiteljskog života i može se nazvati i kulturalnim konzervativizmom, koji se često drži značajkom druge opcije, odnosno nacionalno-radikalne ili konzervativne.

Mr. sc. Jasminka Dulić je istaknula da se nerijetko u različitim istraživanjima i analizama podrazumijeva da je re-tradicionalizacija, povezana s religioznošću, negativna tendencija koja je u pozadini protureformskih ili protumodernističkih i antieuropskih opcija, međutim »pokazalo se da nije tako i da za nacionalno-radikalni blok jest vezan tradicionalizam i konzervativizam, ali socijalističkog tipa, dok je moralni konzervativizam temeljen na kršćanskim vrijednostima i proeuropske naklonosti, koji su u većoj mjeri karakteristični za Hrvate i Mađare, u pozadini njihova opredjeljenja za demokratsko-liberalnu opciju«.

POLITIČKE OPCIJE I KONZERVATIVIZAM

Stranačke opcije u ovom istraživanju ispitivane su višestrukim hipotetskim preferencijama. Pitanje je bilo formulirano na sljedeći način: – Zamislite da imate mogućnost istovreme-

no glasovati za više stranaka na parlamentarnim izborima. Kojim biste dolje navedenim strankama dali vaš glas?

Z. Sarić

DEMONSTRACIJA VELIKODUŠNOG POSEZANJA U DUBINU LISNICE NA PROŠLOTJEDNOJ DRAŽBI

Nova brazda – isti gazda

Na četiri od ukupno devet dražbi za izdavanje državne zemlje u najam postignute cijene od 500 eura po hektaru *

Prisutni na dražbi složni u ocjeni da su cijene nerealne, odnosno ekonomski neisplative, ali podijeljeni oko toga je li riječ o pohlepi i tjeranju inata ili o rezultatima dobrih godina i poskupljenja cijene zemlje

Čak niti nezainteresirani poljoprivrednik, koji je prošlog četvrtka prisustvovao javnom nadmetanju za najam preostalog ostatka državnog zemljišta, dva provedena sata u velikoj dvorani Nove općine u Subotici sigurno na kraju poslovne godine neće bilježiti u kategoriju izgubljenog vremena. Trebalo je, naime, doživjeti taj kockarski ugođaj natjeravanja cijena ne bi li se, makar privremeno, došlo do željene parcele. Bila je to dražbena borba dostojna najslavnijih dana vlasničkog osvajanja Divljeg zapada, uključujući i vrijeme zlatne

groznice kada su l(j)udi za tren prodali sve što su generacije prije njih desetljećima stjecale ne bi li u nekom budućem trenu sami stekli još i više.

EVO BANKE, PISARU MOJ!

Dobro, budimo poštteni pa recimo da se ponešto i razlikovalo. Nije, primjerice, bilo koltova, što ipak govori o pozitivnoj evoluciji dvostoljetnih dvo-boja na gazdačkoj osnovi u sjevernobačkoj varijanti. Ali, da modernim rančerima nije nedostajalo prijekih pogleda, obogaćenih sočnim rječnikom

– nije. Sreća, pa se na tome, valjda, i završilo.

S obzirom da je nečiji budelar privatna stvar, identitet prošlotjednih pobjednika na dražbi zaštitit ćemo proizvoljnim imenima. Tako je, primjerice, John Johnson, nakon iscrpne borbe s tablama 4 i 7, parcelu u katastarskoj općini Bikovo privremeno zaslužio za 49.000 dinara, dajući u startu na znanje da ovdje nije mjesto drijemljivim posjetiteljima. Nakon lakog opuštanja u sljedećih nekoliko nadmetanja na scenu je stupio, hmmm, recimo Čokanj, u čije je ime jedna gospođa mrtvu trku za zemljište u katastarskoj

općini Palić vodila do 48.000 dinara po hektaru. Da su bili pripravnici na to, ljudi iz gradske Službe za poljoprivredu mogli su u tim trenucima organizirati improviziranu kladionicu i višestruko povećati neplanirano visok utržak. Jer, potencijalno zainteresirane klijentele za to nije nedostajalo. Slijedila je, naime, katastarska općina Đurđin, a sastav sudionika na dražbi obećavao je dobru zabavu. I bi tako!

Nakon 49.000 s početka, pravi finale uslijedio je na kraju – novi gazda vratio je privremeno u svoj posjed zemlju za 51.000 dinara po hektaru.

ŽBI ZA ZEMLJU

MAMAC I PO LIVADE

Ishod ovako zanimljive ratarske utakmice sigurno je završio i korektnu analizu. Prvi dojam koji se stekao i prije početka trećeg poluvremena jest da su postignute cijene više nego nerealne, bolje rečeno višestruko preplaćene u odnosu na elementarnu ekonomsku logiku. Primjerice, nekoliko je poljoprivrednika još tijekom dražbe izračunalo da bi, po sadašnjim cijenama, za parcelu od 100 hektara trebalo roditi više od 30 vagona kukuruza samo da bi se državi platila arenda od 50.000 eura (što je, recimo, cijena 6-7 hektara zemlje). Koliki će, pak, biti troškovi oranja (na nekim od parcela i to će biti potrebno), gnojiva, predsjedjenih i sjetvenih radova, prskanja i ubiranja plodova to najbolje znaju oni koji su zemlju i uzeli u najam. Naravno, da ne govorimo o potrebi povoljnih klimatskih uvjeta i, na koncu, dobre cijene kukuruza, suncokreta ili bilo koje druge kulture koju se na proljeće odluče sijati.

Može, naravno, biti u pravu i ravnatelj Zemljoradničke zadruge »Salaš« *Josip Anišić* koji tvrdi da je posljednja dražba najbolji dokaz da je zemlja dobila na cijeni. Uzimajući u obzir dvije spojene dobre godine – više po rodu, ali i po cijenama – on kaže kako se veleposjednicima, a ovdje je svakako o njima riječ, isplati čak i preplatiti 100 novih hektara u odnosu na onih 500 ili 1.000 koje već rade po znatno nižim cijenama, pa opet u konačnici »biti u plusu«. Pri tomu ne treba zaboraviti da je iznos poticaja od 14.000 dinara isti kao i dosadašnja početna cijena zemlje prve kvalitete na dražbama.

A, može, recimo u pravu biti

i predsjedavajući Asocijacije poljoprivrednika *Miroslav Kiš* koji kaže da je posljednja dražba bila ništa drugo do obična demonstracija inata. On objašnjava da su poljoprivrednicima još u svježem sjećanju događaji kada jedan od sudionika dražbe nije poštovao dogovor s drugim o nepodizanju cijena za unaprijed dogovorene parcele. Jedna od njih tiče se i povećeg crkvenog zemljišta na Mikićevu što kao posljedicu ima stalno natjecanje dvojice suparnika i natjeravanje cijene do, recimo, onih 49.000 Johnsonovih dinara.

JADNE TAJNE JADNIH NADMETANJA

Ono što i *Miroslav Kiš* i predsjedavajući Udruženja seljaka »Stari Žednik« *Ivan Vidaković* – pa i pokojni donedavni dužnosnik u sferi poljoprivrede koji hrabro taji svoje ime – ne kriju, jest javna tajna da se od ustanovljavanja izdavanja u najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu paralelno odvija i protuzakoniti proces izdavanja istog tog zemljišta u podzakup. *Vidaković*, primjerice, kaže da to rade i »obični« poljoprivrednici preko članova

svojih obitelji, rodbine ili prijatelja, ali isto tako i pravne osobe. Do uspostave prava prečeg najma toga je bilo u ogoljenoj formi tako što su dovodeni ljudi iz drugih općina, dok se nakon toga jednostavno »nađe netko odavde«. Taj »netko«, kaže *Vidaković* za »pravog« vlasnika – zvao se on ranije *Mlatijević* ili *Velikanović* ili danas *Čokanj*, odnosno *Nova gazda* – radi za postotak, naočigled svih.

Prema riječima *Vidakovića*, bilo bi razmjerno lako to i ustanoviti, a zatim, shodno tomu, i postupiti po zakonu. Dovoljno je, kaže, malo ozbiljnije pročešljati po evidenciji registriranih poljoprivrednih gospodarstava i poslovnim knjigama novčanih tokova onih koji su potpisali ugovor o uzimanju zemljišta u najam, pa doći do slike pravog stanja. Međutim, kako se ni u mnogim drugim sferama tako što ne radi (je li dovoljno spomenuti samo »Sever«?), i ovdje je prisutan sladak okus sprege kriminala i države, u kojoj su predstavnici ove druge obični partneri koji su svoj položaj iskoristili kao putovnicu za prelazak na drugu stranu zakona.

I na koncu – što? Pa zacijelo to da će od ovako olakog

posezanja u dublje slojeve novčarke najviše koristi imati ista ta država i Grad. Naime, ne samo da će postignute cijene u državni (60 posto) i gradski (40 posto) proračun pasti poput ovog snijega zemlji, nego će to utjecati i na podizanje buduće početne cijene izdavanja državnog zemljišta u najam. Sreća u nesreći za ostale poljoprivrednike je činjenica da se ovdje radi tek o par stotina hektara (oko 12.000), pa će, prema riječima dogradonačelnika *Pere Horvackog*, to iznositi tek nekih 10 posto. Također, sretom bi trebala biti i okolnost što nas – ako se u međuvremenu nešto drugačije ne dogodi – očekuje i primjena Zakona o restituciji, pa cijeli ovaj cirkus oko države kao vlasnika zemlje više neće biti potreban.

I opet na koncu, nagradno pitanje: jesu li poljoprivrednici koji su za državnu zemlju u stanju izdvojiti 500 eura po hektaru to isto spremni učiniti i kada je riječ o ljudima koji im već godinama u arendu daju svoju zemlju za 700 ili 800 kilograma žita po jutru? Ukoliko je odgovor potvrđan, slijedi protupitanje: kako bi, onda, imali za ovih 500 eura?

Z. R.

NAGRAĐA PRIVREDNE KOMORE SRBIJE

Antun Bašić – najuspješniji gospodarstvenik

Na prijedlog Regionalne privredne komore Subotica u srijedu, 21. prosinca, u Privrednoj komori Srbije u Beogradu *Antunu Bašiću*, dugogodišnjem ravnatelju »Rotografike«, uručena je nagrada za najuspješnijeg gospodarstvenika 2011. godine. Među 16 gospodarstvenika *Bašić* je proglašen za najuspješnijeg u Sjevernobačkom okrugu. Od 42 godine koliko je proveo u »Rotografici« (ranije »Birografika«), na mjestu prvog čovjeka tvrtke bio je posljednjih devet godina, kada je uvodio nove tehnologije i proizvode, ulažući značajne investicije u ovu subotičku tiskaru.

BOŽIĆNI KONCERT HKPU »ZORA« U CRKVI SV. JURJA U VAJSKOJ

Svima na Zemlji mir, veselje...

Dobro odabran program, korektna, u pojedinim trenucima izvrsna interpretacija sakralne glazbe, stvaranje pozitivnih emocija i duha zajedništva potvrdili su ambiciju ove udruge da postane važnim čimbenikom kulturnog života u Vajskoj i unutar hrvatske zajednice u Vojvodini

Svoju prvu obljetnicu postojanja HKPU »Zora« je okrunila božićnim koncertom, kojim je, suglasno svom nazivu, najavila božićna zvona u Vajskoj, a bila je to i svojevrsna zahvalnica za prvu godišnjicu uspješnog djelovanja. Božićni je koncert, u organizaciji Mjesnog odbora Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i mjesne kulturne udruge »Zora«, održan u subotu, 17. prosinca, u župnoj crkvi sv. Jurja u Vajskoj.

Uz domaćine, članove HKPU »Zora«, na koncertu su sudjelovali mješoviti zbor HKPD-a »Jelačić« iz Petrovaradina i Vokalno-instrumentalni sastav »Tekije«, također iz Petrovaradina. Dobro odabran program, korektna, u pojedinim trenucima izvrsna interpretacija sakralne glazbe, stvaranje pozitivnih emocija i duha zajedništva potvrdili su ambi-

Zbor HKPU »Zora«

ciju »Zore« da postane važnim čimbenikom kulturnog života u Vajskoj i unutar hrvatske zajednice u Vojvodini.

Koncert je započeo tradicionalnom božićnom pjesmom »Danas se čuje« u izvedbi domaće pjevačke skupine, nakon čega je tajnik »Zore« Željko Pakledinac, ujedno i

voditelj programa, pozdravio nazočne.

Nakon nastupa domaće pjevačke skupine, pod vodstvom Nermine Košutić, uslijedio je nastup zbora HKPD-a »Jelačić« s duhovnim skladbama, a potom s tradicionalnim božićnim pjesmama. Brojna je publika u gotovo ispunjenoj crkvi

bila oduševljena glazbenim izvedbama ovoga mješovitog zbora iz Petrovaradina pod ravnanjem poznate dirigentice Vesne Kesić-Krsmanović, kojima je ovo bilo drugo gostovanje u Vajskoj. Osobito će ostati svima u pamćenju vrhunsko solističko pjevanje baritona Miroslava Klačnja u pjesmi »Adeste fideles«.

Ovaj dobro osmišljeni glazbeno-duhovni događaj obogatio je nastup Vokalno-instrumentalnog sastava »Tekije« iz Petrovaradina s nekoliko duhovnih pjesama u modernom glazbenom ruhu. Tako su sedmero mladića na različite načine, u zanimljivim glazbenim prilagodbama, izveli prigodne skladbe a cappella ili uz pratnju gitare, orgulja i primjenu tamburice. Kao i prošle godine i ovaj je koncert završen zajedničkim pjevanjem svih sudionika pjesme »Radujte se narodi«.

Nakon koncerta priređen je domjenak za sve sudionike i goste, a domaćini ovoga skupa, pokraj domaćeg župnika, bili su predsjednik HKPU »Zora« Ivan Šimunović i ponovno izabrani predsjednik MO DSHV-a Vajska Željko Pakledinac.

Zvonimir Pelajić

RUMLJANI U SLAVONSKOM BRODU

Pun pogodak

Božićni koncert Folklornog ansambla Broda pod nazivom »Svim na zemlji mir, veselje« održan je u nedjelju, 18. prosinca, u Kazališno-koncertnoj dvorani »Ivane Brlić-Mažuranić« u Slavonskom Brodu. Ove godine, kao gosti Folklornog ansambla Broda nastupili su tamburaši Velikog tamburaškog orkestra HKPD-a »Matija Gubec« iz Rume. Božićni koncert su prigodnim govorima otvorili i nazočne predstavili predstavnici društva domaćina – Folklornog ansam-

bla Broda i zamjenica župana Brodsko-posavske županije Ružica Vidaković. Tamburaši iz Rume su na nedjeljnom koncertu nastupili sa svojim prepoznatljivim opusom i s čak pet vokalnih solista, a izuzetan prijam kod publike u prepunoj dvorani, gromoglasni pljesak, i kasniji dojmovi domaćina, rezultirali su dogovorom da se ovakvi i slični susreti prakticiraju i ubuduće, te su pokazali da je prvi nastup Rumljana u Slavonskom Brodu bio pun pogodak.

Najveći »krivac« za uspostavljanje kontakta Rumljana i Brođana, što je na kraju i rezultiralo ovim gostovanjem, jest rumski župnik Željko Tovilo, koji je svojedobno godinu dana bio župnik i u Slavonskom Brodu, a koji je na koncertu bio i vokalni solist i predstavio se s

dvije pjesme, obje u aranžmanu Josipa Jurce. Osim njega od vokalnih solista iz Rume nastupili su i Dunja Divić, Ivan Ratančić, Marija Ratančić i Zoran Lepšanović. Treba napomenuti da je aranžmane za sve pjesme koje su izveli vokalni solisti napisao umjetnički vodi-

BOŽIĆNI KONCERT U HKUD-U »VLADIMIR NAZOR« U SOMBORU

Pjesme u slavu Kristova rođenja

Na Božićnom su koncertu, osim članova društva, sudjelovali i gosti iz Bačkoga Brega, članovi Udruge Nijemaca »Gerhard« iz Sombora, Mađarske građanske kasine iz Sombora, mladež župe Presvetog Trojstva iz Sombora i mladež iz Karmela * Na tradicionalnoj izložbi božićnih kolača svoje umijeće predstavilo dvadesetak žena

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo »Vladimir Nazor« obilježilo je prigodnim programom u nedjelju, 18. prosinca, buduće božićne blagdane. Na Božićnom su koncertu, osim članova društva, sudjelovali i gosti iz Bačkoga Brega, članovi Udruge Nijemaca »Gerhard« iz Sombora, Mađarske građanske kasine iz Sombora, mladež župe Presvetog Trojstva iz Sombora i mladež iz Karmela. Sudionici programa izvodili su pjesme posvećene Božiću. Godišnji koncert pratila je i tradicionalna izložba božićnih kolača. Svoje umijeće predstavilo je dvadesetak sudionica iz Sombora, okolnih sela i salaških naselja.

telj i dirigent VTO HKPD-a »Matija Gubec« Josip Jurca. Tamburaški orkestar iz Rume izveo je i više dijela klasične glazbe prilagođene tamburaškim orkestrima.

Poslije nastupa gostiju iz Rume koji su, nošeni frenetičnim pljeskom prezadovoljne publike, na kraju za bis izveli i skladbu, svojevrstu himnu društva, »Moj kičeni Srijem« Josipa Jurca, a koju su zajedno otpjevali svi vokalni solisti. Nastupili su sa svojim programom i domaćini, koji su sa zborom i tamburaškim orkestrom izveli splet božićnih pjesama.

Po završetku koncerta domaćini i gosti su razmijenili prigodne darove, uz dogovor da se uskoro ponovno susretnu.

Nikola Jurca

Domaćin koncerta bila je pjevačka grupa HKUD-a »Vladimir Nazor«. Voditelji programa *Darko Lovrić* i *Bojana Jozić* podsjetili su na Materice i Oce, koji se slave u trećoj i četvrtoj nedjelji došašća. Božićnu čestitku uputila je *Nikoleta Malenić* riječima »...ništa lakše nego zaželjati sretan Božić mami i tati, ništa lakše nego poljubac najdražem biću na svijetu dati...«

PORUKE LJUBAVI NA VIŠE JEZIKA

Božićni koncert počeli su domaćini, pjevačka grupa HKUD-a »Vladimir Nazor«. Pod vodstvom *Tereze Zujčić* izveli su nekoliko prigodnih božićnih pjesama. Gosti, pjevački zbor Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva »Silvije Strahimir Kranjčević« iz Bačkog Brega zapjevali su »O Betleheme, grade slavni od Boga, najveći si od grada svakoga...«. Na koncertu se čula i poruka da bez obzira na kojem se jeziku čestita Božić, uvijek znači poruku ljubavi. Tu poruku ljubavi na njemačkom i mađarskom jeziku donijeli su pjesmama i članovi Udruge Nijemaca »Gerhard« i Mađarske građanske kasine. Za ovu prigodu nastupila je i mladež župe Presvetog Trojstva koja je program prigodnih duhovnih pjesama pripremila pod vodstvom vjeroučiteljice *Rozmari Mik*. Nastupila je i mladež Karmela, obitelji *Antunić* i *Gorjanac*, kapelan *Gabor Drobina* i drugi izvođači. Velika »Nazorova« dvorana bila je puna posjetitelja

koji su uživali u programu, a na trenutke skupa s izvođačima pjesmom slavili Božić.

BOŽIĆNI KOLAČ SIMBOL BOŽIĆA

Božićni koncert u »Nazoru« tradicionalna je manifestacija koju prati i izložba božićnih kolača. Prigoda je to da vrijedne i umještne kućanice pokažu da bački Hrvati još uvijek čuvaju tradiciju pripremanja ovog simbola Božića. Učile su od svojih »majki« i usprkos vremenu čuvaju tu lijepu tradiciju. »Učila sam od mame, a poslije i od svekrve, jer su i jedna i druga mijesile božićni kolač. Kolač se pravi od kiselog tijesta, s jajima i uljem. Kada tijesto 'krene', oblikuje se kolač, preko kojega se stavi križ, a oko kolača pletenica od tijesta. Na kolač se stavljaju figure koje se prave od brašna i vode. To su figure svete Marije, Josipa, Isusa i svih životinja koje se nalaze u dvorištu, kao što su kokoš s pilićima, pura, krmača s odojcima. Na kolač se stavlja i grančica s devet grana s ptičicama koje simboliziraju devet otajstava«, priča *Irenka Mijić* i dodaje da se u njejoj obitelji božićni kolač peče dan prije

Badnjeg dana.

U obitelji *Lidije Džinić* božićni kolač se peče ujutro na sam Badnji dan. »U našoj obitelji običaj je da se figure prave navečer. Na sam Badnji dan rano se ustane oko četiri, pet ujutro i mijesi se božićni kolač«, kaže *Lidija Džinić*. Bez obzira pripravlja li se božićni kolač prije Badnjeg dana ili na sam Badnji dan, on cijelog Božića stoji na stolu. »Na prvi dan Nove godine, u podne, u vrijeme ručka taj kolač se načne, zalijeva se vinom i dijeli na onoliko dijelova koliko ima ukućana. Figure s kolača se na Tri kralja zajedno sa žitom i jabukom od Badnje večeri daju stoci da jede«, kaže *Irenka Mijić* i s ponosom dodaje da je, kao što je ona učila od svoje mame, od nje učila njena kći koja je za ovu prigodu također napravila božićni kolač.

Naše sugovornice dodaju da se božićni kolač, a osobito figurice, prave uz prigodne božićne pjesme. Iako je priprava božićnog kolača zahtijevan posao, za Božićni koncert pripremljeno je devedesetak kolača. Ako je cijeliti po onomu što su vrijedne žene za tu prigodu pripremile, tada su u pravu kada kažu da se tradicija pripremanja božićnog kolača i dalje prenosi sa starijih na mlade. Za izložbu je zamedljana i rakija. U bogato ukrašenoj dijelu dvorane HKUD-a »Vladimir Nazor« s božićnim kolačima svoju notu svečanog dalo je i nekoliko malih betlehema, koje su također napravile vrijedne ženske ruke.

Zlata Vasiljević

ODRŽANA PRVA REDOVITA GODIŠNJA SKUPŠTINA HKD-A »ŠID«

Rad na proširenju članstva

U programu rada za 2012. Godinu istaknuto je da će udruga nastaviti s radom folklorne i tamburaške sekcije, te će formirati najstariju folklornu grupu

Na prvoj redovitoj godišnjoj skupštini HKD-a »Šid«, održanoj 18. prosinca, predsjednik društva *Josip Hodak* predočio je nazočnima sva događanja od osnutka društva do danas, govoreći o sudjelovanju sada već 104 člana na 12 kulturnih manifestacija, kao i na drugim značajnim događajima. No, jedan od velikih problema je nedostatak prostora za vježbanje tamburaša, jer sadašnji prostor nije dovoljan i otežava nesmetan rad članova orkestra.

U financijskom izvješću o poslovanju, koji je podnijela *Marija Pavlović*, istaknuto je da su sredstva u proteklom periodu isključivo donatorska i to prvenstveno od vlč. *Nikice Bošnjakovića* i predsjednika skupštine HKD-a »Šid« *Đure*

Martinovića, Vukovarsko-srijemske županije, Hrvatskog nacionalnog vijeća, Općine Tovarnik i lokalne samouprave Općine Šid. Sredstva su trošena namjenski – prvenstveno za izradu 16 muških i 16 ženskih nošnji, zatim za nabavu instrumenta, organizaciju dočeka predsjednika Republike Hrvatske *Ive Josipovića*.

U programu rada za 2012. godinu, koji je izložio potpredsjednik društva *Josip Pavlović*, istaknuto je da će HKD »Šid« nastaviti s radom folklorne i tamburaške sekcije, a nastojat će upisati još novih članova, kao i formirati najstariju folklornu grupu. Predviđene su proširene aktivnosti, književne večeri, likovne kolonije u svibnju i lipnju, radionice zlatoveza,

a u planu je i da se formira mješoviti zbor. Naglašena je dobra suradnja s institucijama: Radio Šidom, Mjesnom zajednicom, Općinskom upravom, Narodnom knjižnicom »Simeon Piščević«, kao i tjednikom »Hrvatska riječ«, gdje treba ani-

mirati ljude na pretplatu tjednika. Na skupštini je usvojen i prijedlog odluke o promjeni statuta, nakon čega su imenovana dva nova člana Upravnog odbora, *Zoran Mendan* i *Slavko Sklenar* iz Sota, koji su se istaknuli aktivnim radom u društvu. Opća želja svih članova je da se ubuduće uključi čim veći broj članova i da svi skupa, kao i dosad, aktivno sudjeluju u aktivnostima koje će doprinijeti da HKD »Šid« postiže zapaženije uspjehe.

S. Darabašić

Književna večer u okviru rada HKD-a »Šid«

Predstavili se pjesnici iz Šida, Gibarca i Morovića

Književna večer na kojoj su sudjelovali pjesnici iz Šida, Gibarca i Morovića održana je 15. prosinca u župnoj kući u Šidu. Ideja održavanja književnih večeri u okviru aktivnosti Hrvatskog kulturnog društva »Šid« potekla je od strane predsjedništva društva kao želja da se prošire aktivnosti kulturnog društva, a uz pomoć novinara *Radivoja Lazića*, koji je pomogao u organizaciji večeri.

Osmišljeno je da se ovakav oblik okupljanja odvija kvartalno i da se na svakom od njih predstave pjesnici i iz drugih gradova Srijema, pa i šire. Te večeri publici su se predstavili: *Đorđe Janjatović*, *Svetislav Nenadović*, *Veljko Vučković*, *Snežana Mihaljević*, *Darko Kolar*, *Marija Čikarić* i *Anica Pinterović*. Svatko na svoj način predstavio je zbirku svojih pjesama koje, svaka na svoj način, oslikavaju slike duše i viđenja svijeta i ljudi. Mladi glazbenik *Dragan Valentirović*, svirajući kompozicije za flautu, doprinio je ljepšem ugođaju na ovom događaju.

Novinar *Radivoj Lazić* istaknuo je značaj održavanja književnih večeri jer, kako je rekao, u Šidu su rođeni veliki književnici, poput *Ise Velikanovića*, i mnogih drugih, čija su djela zavrijedila da im se posveti naredna književna večer. Tijekom večeri svoje pjesme predstavila je i *Anica Pinterović*, koja je nedavno izdala knjigu »Da Gibarac živi«, pri čemu je dogovoreno da će na sljedećoj književnoj večeri biti predstavljena njezina knjiga.

PJESMOM I PLESOM KROZ BAČKU, SRIJEM I BANAT

A tambura tako lijepo svira...

Glavni grad Hrvatske ponovno je svjedočio folklornoj tradiciji i bogatoj baštini vojvođanskih Hrvata. Naime, koncertom »A tambura tako lijepo svira...«, održanim 17. prosinca u Kulturnom centru novozagrebačkog naselja Travno, Zagrepčani su pjesmom i plesom ponovno prošli Bačkom, Srijemom i Banatom i upoznali svu raznolikost tradicijskog ruha

i kulturne baštine vojvođanskih Hrvata.

»Nema sumnje da je tradicijska kultura snažna poveznica hrvatskog naroda sa svojim povijesnim korijenima i izraz našeg identiteta. To je naša nacionalna baština koju smo dužni čuvati i njegovati, obnavljati i predstavljati, kako u domovini tako i izvan Hrvatske gdje žive Hrvati«, kaže za naš list prof.

Josip Forjan, autor programa i ravnatelj Međunarodnog centra za usluge u kulturi i Posudionice i radionice narodnih nošnji u Zagrebu, organizatora koncerta »A tambura tako lijepo svira...«, i dodaje da se to osobito odnosi na hrvatske manjinske zajednice u susjednim zemljama koje, živeći u okruženju većinskog naroda, nerijetko gube nit svoje izvorne tradicije pa njezinu

opstojnost mogu zahvaliti tek rijetkim pojedincima i kulturno-umjetničkim društvima. »Zato je hvale vrijedna činjenica da kroz jedno takvo kulturno-umjetničko društvo i prognani Srijemci iz Zavičajne udruge Gibarac, koja djeluje u sastavu Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, čuvaju bašti-

SIMPOZIJ U DUBROVNIKU – PROMOCIJA HRVATSKE KULTURNE BAŠTINE I TURISTIČKIH KAPACITETA

Predstavljeni i vojvođanski Hrvati

Među brojnim zanimljivim temama posebnu pozornost privukla su predstavljanja folklornih ansambala i društava Hrvata iz inozemstva, a Hrvate iz Vojvodine predstavili su Ivica Dulić i Ladislav Suknović, s posebnim osvrtom na HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, te Galeriju Prve kolonije naive kao osobitu umjetnost

U Dubrovniku je od 11. do 13. prosinca održan prvi Međunarodni znanstveni interdisciplinarni simpozij »Hrvatska folklorna i etnografska baština u svjetlu dubrovačke, svjetske i turističke sadašnjosti«.

Sudionici ovog simpozija, preko 80 znanstvenika, folklorista, etnologa, muzikologa, teatrologa, povjesničara, turističkih djelatnika, predstavnika folklornih ansambala, publicista, dizajnera i kreatora weba i virtualne stvarnosti, raspravljali su u svojim izlaganjima o temi revalorizacije folklorne i etnografske baštine s posebnim naglaskom na dubrovački, hrvatski, europski i drugi folklor na drugim kontinentima koji se povezuje s hrvatskim. Organizator je bio Folklorni ansambl »Lindo« iz Dubrovnika, a pod pokroviteljstvom Ministarstva turizma Republike Hrvatske.

Simpozij je završen na blagdan Svete Lucije, zaštitnice svjetla, kada tradicionalno Folklorni ansambl »Lindo« ima svoju večer, humanitarnu pri-

redbu posvećenu slijepim i slabovidnim osobama s posebnim naglaskom na slijepe i slabovidne Dubrovkinje i Dubrovčane i njihove obitelji.

Tijekom simpozija mogla su se čuti zanimljiva izlaganja od povezivanja s nacionalnim i globalizacijskim stremljenjima i brendiranjima specifičnosti u svjetskoj turističkoj zajednici, polazeći od različitih aspekata mikro i makrofolkloristike, do predstavljanja baštinskih, tradicionalnih i novih istraživanja plesova, pjesama, glazbe, nošnji, ustroja folklornih ansambala, javnih nastupa u zemlji i inozemstvu, osobnosti i portreta zaslužnih folklorista i etnologa, pronalaženja i naglašavanja folklornih i etnoloških/etnografskih elemenata u književnosti, kazalištu, likovnoj, glazbenoj, arhitektonskoj, urbanističkoj umjetnosti, na filmu, televiziji, internetu. Posebno je bilo riječi o povezivanju folkloru sa suvremenim tehnologijama i novim mogućnostima promidžbe hrvatskog folkloru.

Simpozij je objedinio i umjet-

nička i promotivna događanja, predstavljanja brošura, web stranica, CD-ova, DVD-ova, turističkih filmova, televizijskih i radijskih emisija i novinarskih i uredničkih priloga, ali je akcent bio na promicanju Republike Hrvatske i hrvatskoga turizma.

Planira se i izdavanje zbornika radova koji će se, prema najavi organizatora, distribuirati turističkim zajednicama i u mnogobrojnim turističkim središtima i na znanstvenim i folklorističkim točkama u Hrvatskoj i diljem svijeta.

Među brojnim zanimljivim temama posebnu pozornost privukla su predstavljanja folklornih ansambala i društava Hrvata iz inozemstva. Antonio Sammartino, predstavio je moliške Hrvate, Ingrid Klemenčić gradišćanske Hrvate, László Halász i Magdalena Sibalin Kühn Hrvate iz Mađarske, a Ivica Dulić i Ladislav Suknović su predstavili Hrvate iz Vojvodine, njihovo brojčano stanje, organiziranost, kulturnu baštinu, najvažnije manifestacije, a u posebnom

osvrtu su predstavili HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta, te Galeriju Prve kolonije naive kao osobitu umjetnost. U holu poslijediplomskog središta Sveučilišta u Zagrebu, gdje se i održavao simpozij, veliku pozornost sudionika i posjetitelja je privukao izložbeni dio sa suvenirima od slame, kao i velik broj publikacija. Tijekom izlaganja o Hrvatima iz Vojvodine prikazani su snimci folklornih izvedbi HKPD-a »Matija Gubec« iz sredine 1950-ih godine, čime se nastojala prikazati i povijesna značajka kulturne baštine u ovom dijelu svijeta. Tavankut je predstavljen i u svjetlu turističkih potencijala, pa je ujedno predstavljen i projekt »Bogatstvo različitosti«, u kojemu je Tavankut postigao zapažene rezultate.

Kako su organizatori najavili, želja je da ovo okupljanje bude tradicionalno i u cilju promidžbe hrvatske kulturne baštine i turističkih kapaciteta kao dva nerazdvojna segmenta gospodarskog probitka.

L. S.

nu svoga zavičaja, neprocjenjivo blago tradicijskog ruha koje je nekada davno predstavljalo stvaran način života i odijevanja hrvatskog stanovništva na tim prostorima, a danas je tek uspomena koja ima veliku kulturnu vrijednost«, rekao je prof. Forjan.

Osim spomenute folklorne skupine Zavičajne udruge Gibarac, koja je izvela pjesme i plesove iz svog zavičaja, na koncertu su još nastupila i kulturno-

umjetnička društva iz Horvata, Buševca, Sesevskih Sela, Lučkog, Seseva i Markovca, te Hrvatski gajdaški orkestar, Orkestar »Mišina« i Zagrebački folklorni ansambl »Dr. Ivana Ivančana«.

Iz bogatog programa koncerta »A tambura tako lijepo svira...« posebno treba izdvojiti dvije praznične izvedbe u kojima su stanovnici glavnog grada Hrvatske vidjeli manje poznatu glazbenu i plesnu baštinu te tradicijsko ruho

Hrvata u Srijemu i Banatu. To su izvedbe srijemskih plesova iz Kukujevac »Na sjajnoj mjesecini jesenjoj«, te pjesama i plesova Hrvata u Starčevu, u Banatu, »Al' su lepe starčevačke seke«. Posebice je zanimljiva banatska hrvatska narodna nošnja koja je posljednjih desetljeća nestala iz života i s folklorne scene, kao posljedica migracija i nestajanja hrvatskoga življa u tom dijelu Vojvodine, pa je za ovakve događaje napravljena

vjerna rekonstrukcija temeljena na starim fotografijama, što je iznimno vrijedan doprinos čuvanju i obnavljanju tradicije na tim prostorima.

Program koncerta »A tambura tako lijepo svira...« realiziran je u suradnji i uz financijsku potporu Ministarstva kulture Republike Hrvatske i Grada Zagreba – Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i sport.

Zlatko Žužić

*Želimo Vam ugodne Božićne blagdane
i Sretnu Novu Godinu*

Otvoreno rekonstruirano Dječje kazalište

SUBOTICA – Nakon pet godina rekonstrukcije svečano su otvorene obnovljene prostorije Dječjeg kazališta u Subotici. Radovi na rekonstrukciji Dječjeg kazališta financirani su u četiri faze iz nekoliko izvora – republičkog i gradskog proračuna, NIP-a, pokrajinskog Fonda za kapitalna ulaganja i Programa za pomoć građevinskoj industriji, u ukupnoj vrijednosti od oko 75 milijuna dinara. Obnovljene prostorije kazališta otvorili su ministar životne sredine, prostornog planiranja i rudarstva dr. *Oliver Dulić*, zamjenik pokrajinskog tajnika za kulturu i javno informiranje *Radoslav Petković* i gradonačelnik Subotice *Saša Vučinić*.

Predstava na dar

NOVI SAD – U susret Božiću MO DSHV-a Novi Sad skupa s lutkarskim kazalištem »Bole« organizirala je za najmlađe lutkarsku predstavu »Raspjevani vuk i tri prasića«. U pobjedi domišljatih prašćića nad vukom i njihovim zgodama, mališani su uživali u nedjelju, 18. prosinca, u prostorijama franjevačkog samostana sv. Ivan Kapistranski u Novom Sadu.

Nakon predstave nije izostao ni posjet Djeda Božićnjaka koji je mališane obradovao slasticama. Zahvaljujući upraviteljici kazališta *Branki Dačević*, fra *Karlu Harmatu* i članovima MO DSHV-a Novi Sad otpočela je sezona predstava koje će biti darovane najmlađima u cilju druženja i upoznavanja, ali i učenja i čuvanja hrvatskoga jezika od zaborava.

Održana godišnja skupština »Dukata«

VAJSKA – Redovita godišnja skupština HKUPD-a »Dukata« iz Vajske održana je u subotu, 17. prosinca, u Vatrogasnom domu u Vajskoj. Predsjednik »Dukata« *Pavle Pejčić* podnio je izvješće o radu udruge u 2011. godini, a usvojen je i financijski te plan rada za 2012. godinu.

Najviše se razgovaralo o sljedećoj godini rada, kada ova udruga slavi 10 godina djelovanja. Među ostalim, razmatrano je da se ponovno pokrene tamburaški odjel i to pod ravnanjem *Marije Ihas*, koja će u siječnju iduće godine završiti seminar za vođenje tamburaškog odjela. Pokrenuta je i inicijativa da se ponovno osiguraju prostorije za rad udruge.

D. U.

Priredba »U susret Božiću« u Plavni

PLAVNA – U sklopu blagdana, HKUPD »Matoš« organizira završnu priredbu »U susret Božiću« koja će biti održana u petak, 23. prosinca, u holu OŠ »Ivo Lola Ribar« u Plavni. U programu sudjeluju najmlađi članovi, tamburaški sastav te pjevački zbor »Matoša«.

Na ovu priredbu, čije geslo glasi »Radujmo se Božiću zajedno«, pozivaju se svi prijatelji ove kulturne udruge, kao i ljubitelji običaja pučke pobožnosti koje HKUPD »Matoš« postupno obnavlja. Početak je u 17 sati.

Z. P.

»Matica« za prosinac

ZAGREB – Sredinom prosinca iz tiska je izašao dvanaesti, božićni broj »Matice« u 2011. godini, koji donosi priloge iz života Hrvata u domovini i diljem svijeta. Tako u novoj »Matici« možete čitati o izborima za Hrvatski sabor 2011., o 40. obljetnici gradišćansko-hrvatskog folklornog ansambla »Kolo-Slavuj« iz Beča, o australsko-hrvatskom festivalu »CrOz« održanom u Melbourneu, obilježavanju važnih hrvatskih obljetnica u Rotterdamu... Tu su i razgovori s maestrom *Sinišom Leopoldom*, ravnateljem Tamburaškog orkestra HRT-a, kao i s *Mijom Marićem*, predsjednikom Hrvatskog svjetskog kongresa Njemačke. Časopis »Matica« mjesečnik je Hrvatske matice iseljenika.

Božićna igranka u »Kolu«

SUBOTICA – U velikoj dvorani HKC-a »Bunjevačko kolo« u nedjelju, 25. prosinca, bit će održana tradicionalna Božićna igranka, namijenjena mladima. Okupljene će zabavljati tamburaški ansambl »Nesanica« i »Biserik«, te DJ. Cijena ulaznice u pretprodaji iznosi 200 dinara, dok će na dan tulum biti 250 dinara. Početak je u 21 sat.

»Veliko prelo« u HKC-u »Bunjevačko kolo«

SUBOTICA – »Veliko prelo 2012« u organizaciji HKC-a »Bunjevačko kolo« održat će se 28. siječnja 2012. godine u Velikoj dvorani Centra, Preradovićeve br. 4, u Subotici, s početkom u 19 sati i 30 minuta. Tijekom večeri će svirati dva tamburaška ansambla. Cijena ulaznice s konzumacijom iznosi 2000 dinara. Za rezervaciju karata, kao i prijave za izbor za najljepšu prelju možete se javiti na broj telefona 024/555-589.

Organizatori su raspisali i natječaj za najbolju preljusku pismu predstojećeg prela. Napisane »preljuske pisme« treba poslati na adresu: HKC »Bunjevačko kolo«, Preradovićeve 4, ili na e-mail bkolo@open.telekom.rs, s naznakom - za Veliko prelo. Natječaj je otvoren do 25. siječnja 2012. godine.

Veliko prelo Pučke kasine 1878.

SUBOTICA – Veliko prelo Pučke kasine 1878. bit će održano 4. veljače 2012. godine u dvorani restorana KTC-a u Subotici. Goste će zabavljati tamburaški ansambl »Ravnica« iz Subotice i tamburaški ansambl »Širok šor« iz Subotice. Za večeru je predviđena tradicionalna hrana koja se služi na prelima – krumpir-ča, a u ponoć fancy. Piće neće biti ograničeno, kao i prijašnjih godina. Cijena ulaznice s konzumacijom je 1200 dinara.

Rezervacije su moguće na brojeve telefona: 063/1823332, 064/1839657, 060/5627570, 024/566596.

»ŠOKAČKE NARODNE NOŠNJE U BAČKOJ« ZVONKA TADIJANA PREDSTAVLJENE U VINKOVCI

Istraživanje prošlosti za vizije budućnosti

Zdenko Samaržija, Antonija Čota, Zvonko Tadijan, Silvio Jergović i Ljiljana Tadijan

Knjiga »Šokačke narodne nošnje u Bačkoj« autora *Zvonka Tadijana* predstavljena je u prošli petak u Vinkovcima. Promocija je održana u središnjem prostoru stalnog etnološkog postava Gradskog muzeja.

Nazočne je pozdravila i goste iz Bačke najavila muzejska savjetnica-kustosica etnologije Gradskog muzeja mr. sc. *Ljubica Gligorević*, a potom je supruga autora, pučka pjesnikinja i članica KPZH »Šokadija« *Ljiljana Tadijan*, odjevena u svečanu žensku nošnju sončanskih Šokaca, pročitala svoju pjesmu »Stative«, pisanu starinskom ikavicom, koja se i danas govori u velikom broju sončanskih obitelji.

ŠOKAČKE TEME

U priču o knjizi nazočne je uveo predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Vinkovcima doc. dr. sc. *Dražen Švagelj*, a dugogodišnji rad autora Tadijana na promicanju tema vezanih za život i rad bačkih Šokaca od dolaska na ove prostore do danas predstavio je voditelj vukovarske podružni-

ce Hrvatske matice iseljeništva dipl. ing. *Silvio Jergović*. O položaju podunavskih Šokaca u okviru hrvatske zajednice u Srbiji i o radu na knjizi govorila je mag. iur. *Antonija Čota*, koja je u knjizi bila lektorica.

Entuzijazam za pohvalu

»Veseli što smo u ovoj godini kada muzej slavi 65. obljetnicu, a stalni etnološki postav obilježava desetljeće postojanja, imali prilike u ovom prostoru predstaviti dvije vrijedne knjige čiji su autori Šokci iz susjedne Vojvodine«, kaže za HR muzejska savjetnica-kustosica etnologije Gradskog muzeja u Vinkovcima mr. sc. *Ljubica Gligorević*. »O našoj baštini je potrebno još puno toga istražiti, napisati i objaviti, što nije lako, jer znam koliko je to skopčano s odsustvom zamjetne materijalne potpore. Na sreću, entuzijasti poput autora ove knjige uspjeli su nadvladati sve probleme i svoje knjige tiskati. Nadam se da će u budućnosti biti puno više razumijevanja nadležnih u obliku potpore ovom radu i njegovanju tradicijske baštine podunavskih Šokaca. Mi ćemo vrlo rado dati svoj doprinos promidžbi svakog ovakvog projekta«.

Urednik knjige *Zdenko Samaržija* govorio je o životu Šokaca na prostorima između Dunava i Mostonge kroz povijest, te o povezanosti tih kulturnih krajolika s onima iz kojih potječu i o njihovom prepoznavanju kao osnovnom razlogu naseljavanja upravo ovih pro-

Samo detaljnom obradom tema stvorit ćemo kvalitetan mozaik, kojim ćemo otkloniti mnoge dosadašnje zablude i stereotipe o Šokcima iz bačkog Podunavlja, istaknuto je na promociji knjige

stora. Prije nego je prepustio riječ autoru knjige, izrazio je nadu u plodonosnu budućnost uspostavljene suradnje.

MOTIV ZA ISTRAŽIVANJE

O samim preduvjetima i motivima koji su ga zaintrigirali za istraživanje bogate prošlosti Šokaca bačkog Podunavlja govorio je autor, dugogodišnji ravnatelj OŠ »I. G. Kovačić« i predsjednik Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« u Sonti, te vijećnik Hrvatskog nacionalnog vijeća *Zvonko Tadijan*.

»Priču o Šokcima tek treba ispričati, a jedan, možda i najbitniji cilj ove knjige je da se pogleda u prošlost, pokaže dio sadašnjosti i razmisli

i tako ispričati cjelovitu priču i sačuvati od zaborava ovu dičnu granu hrvatskoga stabla. Prošlost moramo istražiti, sadašnjost kritički sagledati i u budućnost ući s jasno profiliranim ciljevima i vizijama«, rekao je, između ostaloga, *Tadijan*.

UVIJEK DOBRODOŠLI

Predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Vinkovcima doc. dr. sc. *Dražen Švagelj* izrazio je zadovoljstvo predstavljanjem knjige u Vinkovcima. »Moram priznati da mi u Hrvatskoj imamo različita predznanja o Hrvatima u Vojvodini. Vinkovci su jedan od gradova gdje su oni uvijek dobro došli i ponosni smo što uspješno promičemo njihov rad. Osobito me veseli i pomalo iznenađuje što vidim da su razina i kvaliteta urađenoga vrlo visoki. Danas smo čuli što može očuvati jedan narod: jezik, vjera i kultura. Sretan sam što vidim da projektima koje rade Hrvati u Vojvodini čuvaju i prezentiraju ono što će sigurno pomoći slijedećim generacijama da crpeći snagu u svojoj prošlosti, lakše žive u sadašnjosti i kako bi shvatili da imaju budućnost, kao što su je imali i njihovi preci. Naša budućnost nije determinirana našom brojnošću, našom lokacijom, nego isključivo našim identitetom, našom uvjerenosti da ono što činimo kao narod ima smisla«, kaže *Dražen Švagelj*.

Knjiga »Šokačke narodne nošnje u Bačkoj« samostalni je prvijenac autora, ali istodobno i izdavački prvijenac KPZH »Šokadija« iz Sonte.

I. A.

NARODNO-CRKVENI KALENDAR ZA 2012.

»Subotička Danica« bogata sadržajima

Ovih dana iz tiska je izašao popularni narodno-crkveni kalendar »Subotička Danica« za sljedeću, 2012. godinu. Riječ je o godišnjoj periodičnoj publikaciji na hrvatskome jeziku s tradicijom duljom od 130 godina, koju u posljednjih četrdesetak godina izdaju svećenici Subotičke biskupije. Objavljujući ponajprije tekstove vezane uz vjerski i kulturni život, s obrazovnim i odgojnim nakanama, nova »Danica« ostala je vjerna sebi. Izrastao na tradiciji poznog prosvjetiteljstva i romantizma, ovaj kalendar je imao za cilj raditi na kršćanskoj prosvjeti puka i očuvanju nacionalnog identiteta.

Najveći broj članaka ovogodišnje »Subotičke Danice« vjerske je provenijencije, zatim slijede priloge s etno-kulturalnim i povijesnim temama, te književni napisi. Kako je to uobičajeno, nakon osnovnih astronomskih i vremenskih podataka, »Danica« donosi i osnovne informacije o Katoličkoj crkvi u svijetu, u Hrvata te u Srbiji. Posebno su zanimljivi priloge msgr. *Andrije Anišića* koji piše na temu straha u Bibliji te karmelićana *Ante Stantića* i *Mate Miloša* koji pišu o prvom kandidatu bunjevačkih Hrvata za sveca slugu Božjega o. *Gerarda Tome Stantića*. Papine dokumente i pisma tumači vlč. *Mirko Štefković*, a o Milanskome ediktu iz 1313. godine vlč. *Dragan*

Muharem. Osim bilježenja obljetnica značajnijih događaja i pojedinaca, što su ovoga puta priredili msgr. *Stjepan Beretić* i *Katarina Čeliković*, »Danica« donosi iz pera *Željke Zelić* kroniku najvažnijih događaja iz crkvenog i narodnog života u 2011. godini. *Bernadica Ivanković* piše o knjiškoj produkciji vojvođanskih Hrvata između dvaju Dana Balinta Vujkova, a *Tomislav Žigmanov* o 40 godina od pojave prvoga i objavi desetoga zbornika u ovdašnjoj hrvatskoj knjiškoj praksi. I ova »Danica« sadrži i priloge mladih i djece.

Glavni i odgovorni urednik ovogodišnje »Subotičke Danice« je katedralni župnik msgr. *Stjepan Beretić*.

Kalendar »Subotička Danica«, obima 286 stranica, može se kupiti po cijeni od 350 dinara u svim katoličkim crkvama Subotičke biskupije.

H. R.

NOVA KNJIGA JASNE MELVINGER O ILIJI OKRUGIĆU SRIJEMCU

Vrijedna kompilacija stručnih tekstova

Svoj znanstveno-istraživački rad posvećen djelu *Ilije Okrugića Srijemca* Jasna Melvinger je na lijep način okrunila knjigom »O Iliji Okrugiću Srijemcu«, koja je objavljena ovih dana u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice. Knjiga na 168 stranica donosi članke i rasprave književnopovijesne i jezikoslovne problematike, koji se bave različitim područjima i aspektima Okrugićeva književna stvaralaštva. Riječ je o kompilaciji tekstova koji su već ranije, u drugom kontekstu i ponešto drugačijoj redakciji, objelodanjivani u zbornicima stručnih skupova i književnim časopisima u Srbiji i Hrvatskoj.

Knjiga sadrži ukupno 12 tekstova: »Soneti«, »Šaljive poeme«, »Tri povijesne drame«, »Okrugićev bidermajerski teatar«, »Dramska naracija u igrokazu 'Šokica'«, »Hunjkava komedija«, »Okrugić i Zemun«, »Nikola Iločki kao Okrugićev književni lik«, »Suradnja s Ivanom Antunovićem«, »Okrugić i narodna književnost«, »Hvalospjevi crnogorskom knezu i srpskom kralju« i »Regionalna jezična obilježja u Okrugićevom književnom djelu«.

Tekstove Jasne Melvinger odlikuje skrupulozan istraživački pristup i analiza vrsne jezikoslovke. Imajući u vidu i to da se radi o jednoj od najboljih poznavateljica Okrugićeva opusa, koja je od 2007. pripremila i pogovorila četiri knjige njegovih pjesničkih i dramskih djela, ova bi knjiga mogla biti od koristi ne samo onima koji žele upoznati, već i onima koji žele proširiti svoje spoznaje o bogatoj literarnoj ostavštini hrvatskog kulturnog velikana iz Srijema.

Knjiga »O Iliji Okrugiću Srijemcu« Jasne Melvinger tiskana je uz potporu Pokrajinskog tajništva za kulturu i Ministarstva za kulturu Republike Srbije.

D. B. P.

NOVA KNJIGA RUŽE SILAĐEV

Šokica opet »pripovida«

Nakon knjige »Divani iz Sonte« (2007.), koja je tiskana u dva izdanja, *Ruža Silađev* priredila je novi rukopis naslova »Šokica pripovida«. Ova knjiga predstavlja nastavak autorčina napora da se očuvaju

opisi narodnih običaja i tradicijske kulture i da se zabilježe kratke narodne pripovijetke darovitih kazivača. Također, sadrži i više tekstova koji su plod njezina viđenja skorijih događaja važnih za populaciju kojoj pripada. Rukopisom

nove knjige obuhvaćen je i svojevrsan onomastički pregled nadimaka u Sonti. Uza sve, *Ruža Silađev* je priredila »Tumač manje poznatih riječi« koji omogućava razumijevanje dijalekatnih riječi i izraza.

Knjiga »Šokica pripovida« objavljena je u nakladi NIU »Hrvatska riječ« iz Subotice.

M. M.

*N*ovu godinu ulazimo sa 2012 plemenitih želja
i planova za sretniju i uspješniju Suboticu i sve njene građane!
Sretne božićne i novogodišnje blagdane svim Subotičanima želi

Saša Vučinić, gradonačelnik

www.subotica.rs

I nadalje neka Vam bude...

BLAGO **2** LOVLJEN **O** SVAGDA! **2**

RADOSNO SVUGDJE!

SRETNOST U SVEMU!

ZAVOD ZA KULTURU
VOJVODANSKIH HRVATA

U SUBOTICI ODRŽAN BOŽIĆNI KONCERT HKC-A »BUNJEVAČKO KOLO«

Rasplesana mladost u adventskom ozračju

Folklorna skupina najmlađih članova pod vodstvom *Miljane Boić* izvela je koreografiju »Igrale bi dere« i otvorila Božićni koncert Hrvatskog kulturnog centra »Bunjevačko kolo« iz Subotice, održan prošloga petka, 16. prosinca, u Velikoj dvorani HKC-a. U adventskom ozračju, nastup nekoliko uzrasnih folklornih kategorija koji su se predstavili plesom, pjesmom i osebnim narodnim nošnjama, predstavljao je lijep dar mnogobrojnom auditoriju za predstojeće božićne blagdane. Prigodnim i raznovrsnim programom publici su prikazane sljedeće igre: »Rokoko« (reprezentativna selekcija), »Igre iz Banata« (HKC Bunjevačko kolo – Bajmok), »Slavonija« (starija pripremna skupina), »Mađarske igre« (starija pripremna skupina), »Splet bunjevačkih igara« (reprezentativna selekcija), »Bunjevačke igre« (HKC Bunjevačko kolo – Bajmok), »Vlaške igre« (starija pripremna skupina) i na koncu, reprezentativna selekcija je izvela tradicionalno »Bunjevačko momačko kolo«, uz pratnju tamburaškog orkestra HKC-a koji je u sklopu koncertnog programa izveo i dva prigodna instrumentala »Radujte se narodi« i »U to vrijeme godišta«. *Ivana Stipić* je

u stankama folklornih nastupa recitirala dvije pjesme *Alekse Kokića*, »Božić na ravnicima« i »Božićne noći pomišljam na svoje«, doprinijevši literarnom ugođaju ove lijepe adventske večeri. Program Božićnog koncerta, kojemu su nazočili predstavnici hrvatske diplomacije i hrvatskih institucija, vodila je *Donna Diana Prčić*.

»Božićnim smo koncertom željeli dati prigodu svim članovima da na sceni pokažu sve što su uvježbali i uradili tijekom proteklih mjeseci. Prema utvrđenom programu predvidjeli smo nastup svih uzrasnih folklornih skupina, uz nastup našeg ogranka iz Bajmoka, a prema reakcijama publike koncert je u potpunosti uspio. Nakon promjena koje su se dogodile u HKC »Bunjevačko kolo«, iako nije baš jednostavno i lako, nastavljamo dalje s radom skupa s voditeljima skupina *Andrijom Bašićem Palkovićem*, *Filipom Mesarošem* i *Miljanom Bojić* koji se trude i daju sve od sebe kako bi nastavili kontinuitet djelovanja naših folklornih odjela«, u kraćoj izjavi komentirala je Božićni koncert i rad HKC-a, vršiteljica dužnosti predsjednice Izvršnog odbora HKC-a »Bunjevačko kolo«, *Ružica Šimić*.

D. P.

U DVORIŠTU CRKVE UZNESENJA BLAŽENE DJEVICE MARIJE U ZEMUNU

Obnovljena župna dvorana

Obnova župne dvorane u dvorištu župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije u Zemunu na svečani način je obilježena 17. prosinca. Vlač. *Jozo Duspara* blagoslovio je novo-obnovljenu prostoriju te potvrdio svoju odluku da ona bude posvećena blaženom papi *Ivanu XXIII.* Ovu svoju inicijativu vlač. je obrazložio time što je spomenuti papa, prije nego što je imenovan, bio nuncij u Bugarskoj, a u tom periodu na svojim je proputovanjima nekoliko puta boravio u Zemunu.

U programu se predstavio zbor »Svete Cecilije« s nizom dobro poznatih božićnih pjesama. Solist *Stefan Simonović* i osmogodišnji *Dario Begović*, koji je po prvi put nastupio kao solist, bili su nagrađeni dugim pljeskom. Nastupila je i grupa talentiranih mladića i djevojaka, članova Društva hrvatske mladeži Zemuna, pjevajući božićne pjesme. Djevojčice *Anamarija Sajfert* i *Katarina Šereš* nastupile su u kratkoj predstavi koja je opisala događaj Isusovog rođenja. *Danijela Lukinović* recitirala je svoju pjesmu »Božić«. Uslijedila je predstava koja na vedar i šaljiv način opisuje pastire koji prepričavaju prizore iz božićne noći.

D. L.

ŽUPLJANI ZEMUNA GOSTOVALI U STARČEVU

Božićni program u prostranoj crkvi

Župljani Zemuna s prigodnim programom pripremljenim povodom Božića, 18. su prosinca gostovali u Starčevu, u župi sv. Mauricijusa. U prvom dijelu predstavio se zbor »Svete Cecilije« župne crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije iz Zemuna pod

ravnanjem *Višnje Dimitrijević*. U lijepoj i prostranoj su se crkvi nizali zvuci božićnih kompozicija. Među solistima je bio i osmogodišnji *Dario Begović* koji je otpjevao čuvenu kompoziciju »Tiha noć«. U drugom dijelu programa predstavili su se članovi Društva hrvatske mladeži Zemuna. Nakon njih, članica knjižnice i čitaonice »Ilija Okrugić« *Danijela Lukinović* iz Zemuna recitirala je svoju pjesmu »Božić«. Na samome kraju grupa mladih izvela je božićnu predstavu.

Inače, prema povijesnim podacima i crkvenim zapisima, župa u Starčevu osnovana je 1767. godine, odmah nakon prvih kolonizacija ovih prostora u drugoj polovici 18. stoljeća. Prvi župljani bili su uglavnom Nijemci doseljeni s juga Njemačke i zapada Češke te hrvatski doseljenici. Od prošle godine, novina u župi sv. Mauricijusa je održavanje koncerata duhovne glazbe za blagdane Božića i Uskrsa.

D. L.

RADIO MARIJA SRBIJE

U Beogradu otvoren novi studio

U Beogradu je 17. prosinca otvoren novi produkcijski studio Radio Marije Srbije. Novi studio je blagoslovio mons. *Stanislav Hočevar*, nadbiskup i metropolit beogradski. Istaknuo je važnost medija u širenju Radosne Vijesti i izrazio radost što se ovaj studio otvara u Beogradu. Obred su slušali i slušatelji Radio Marije putem izravnog prijenosa, a obratio im se i predsjednik Udruge Marija *Ivan Perković* i urednici programa - vlač. dr. *Ivica Čatić* i vlač. *Istvan Palatinuš*.

U Beogradu se Radio Marija zasad može slušati samo preko interneta, ali se vjernici nadaju i drugim mogućnostima, kao što su kabelski sustavi i FM frekvencije.

*Svim građanima, članovima i simpatizerima želi
blagoslovljen Božić i sretnu Novu 2012. godinu*

DEMOKRATSKI SAVEZ HRVATA U VOJVODINI

VRIJEME, LJUDI, DOGAĐAJI

Priprema: Lazar Merковиć

KRONOLOGIJA od 23. do 29. prosinca

23. PROSINCA 1909.

Rođen je *Stjepan Bartolović*, spisatelj, profesor književnosti i jezika. Službovao je u Sinju, Dubrovniku, Zagrebu i Subotici, gdje je jedno vrijeme i lektor u subotičkom »Hrvatskom narodnom kazalištu«. Najviše se bavio etnografijom, govorom i kulturnom prošlošću šokačkih Hrvata u Bačkoj. Umro je 11. veljače 1992. godine.

23. PROSINCA 1854.

Konstituiran je Narodni odbor Subotičkog kotara – za predsjednika Kotarskog vijeća izabran je ekonomist *Marko Poljaković*, a tehničar *Antun Bašić* za predsjednika Vijeća proizvođača. Na zajedničkoj sjednici obaju vijeća za predsjednika Kotarskog narodnog odbora izabran je pravnik *Stipan Marušić*, a za potpredsjednike *Miklós Szabó* i *Vlado Danić*.

23. PROSINCA 1994.

U salonu Likovnog susreta u Subotici otvorena je izložba grafičkih minijatura magistra arhitekture *Ante Rudinskog*.

24. PROSINCA 1981.

Umro je *Zoltan Braun*, pravnik i istaknuti sportski djelatnik. Školovao se u Sonti, Subotici i Pečuhu, gdje završava Pravni fakultet. Radni vijek proveo je u tvornicama »Partizan« i »Sever«. U Sportskom društvu »Bačka« isprva vodi odjel za atletiku, a do kraja život je tajnik društva.

25. PROSINCA 1945.

U božićnom broju subotičkog dnevnog lista »Hrvatska riječ« objavljena je prva pjesma *Stevana Raičkovića* »Majka nad zavijanim uspomnama«, koju su istom napali onodobni ideološki dušobrižnici proglasivši je dekadentnom! Desetljeće kasnije, u Beogradu, uvrštena je u Antologiju rodoljubivog pjesništva.

25. PROSINCA 1928.

Rođen je *Stipan Šabić*, renomirani slikar. Višu pedagošku školu završio je u Novom Sadu. Dugogodišnji je pedagog i ravnatelj više osmogodišnjih škola, te zapažen i cijenjen likovni umjetnik. Uz veliki broj samostalnih, sudionik je i mnogih grupnih izložaba u zemlji i inozemstvu. Osnivač je likovnih kolonija u Tavankutu i na Bunariću. Pokraj ostalog, blagovremeno je prepoznavao darovitost mladih i odgojio više istaknutih likovnih stvaratelja.

25. PROSINCA 1986.

Nagrada »Dr. Ferenc Bodrogyari« dodijeljena je akademskoj slikarici *Ani Bukvić-Ivković* za njezin dotadašnji likovni opus i subotičkom kazalištu za projekt »Shakespeare-festa«, koji je u gradu i na Paliću, uz Subotičane, okupio vodeće glumce i redatelje iz cijele zemlje. Predstave je pratilo više tisuća gledatelja. Kazališna kritika veoma se pohvalno izjasnila o kvaliteti prikazanih predstava, izvedenih u maniri »europskoga pučkog teatra«.

26. PROSINCA 1895.

U Bregu je rođen *Marin Džavić*, poznati društveni i kulturni djelatnik između dvaju svjetskih ratova. Ostao je upamćen kao pokretač i zdušni zagovornik djelovanja više hrvatskih kulturnih udruga. Napisao je kratku povjesnicu Brega. Umro je 30. travnja 1970.

26. PROSINCA 1953.

Na Osmom prvenstvu u stolnom tenisu Subotičani *Vilim Harangozo*, *Margita Deži Čović* i *Jelica Šefčić* osvojili su naslove prvaka države u svojim kategorijama.

26. PROSINCA 1961.

Nikola Špear, natjecatelj Te-

niskoga kluba »Spartak«, proglašen je za najboljeg sportaša Subotice 1961. godine. Novoustanovljena nagrada nastala je pod okriljem NIP »Subotičkih novina« i održala se do danas.

26. PROSINCA 1979.

Po prvi put su dodijeljene godišnje nagrade Subotice za kulturu – »Šaman« s plaketom urađenom prema idejnom rješenju poznatog slikara *Imrea Sáfránya*. Potom je ova nagrada preimenovana u »Nagradu dr. Ferenc Bodrogyari«.

27. PROSINCA 1803.

Rješenjem Kraljevskog namjesničkog vijeća, ravnateljem subotičke gimnazije postaje *Vjenceslav Prosztyovczy*, koji je u tri navrata (1784., 1797. i 1808.) bio gvardijan subotičkog franjevačkog samostana.

27. PROSINCA 1919.

General *Ivan Pavlović* preuzima dužnost zapovjednika Potiske divizijske oblasti vojske Kraljevine SHS, čije je sjedište tada u Subotici.

27. PROSINCA 1989.

U velikoj dvorani KUD-a »Nép-kör« održan je, peti po redu, program subotičkih alternativa pod nazivom »Gat in the Night«. Za tu prigodu Izdavački odjel NIP »Subotičke novine« tiskao je monografiju (istog naslova), čiji su autori: *Sava Duvnjak*, *Miroslav Radnić* i *Tomislav Vojnić*.

28. PROSINCA 1940.

Rođen je *Miroslav Maglajić*, pravnik, dugogodišnji pomoćnik, kasnije generalni ravnatelj subotičke »Industrije mesa 29. novembar«, najveće i najmodernije klaonice, te mesne prerađivačke industrije u Jugoslaviji. Među ostalim, autor je više zapaženih radova i studija,

te nositelj visokih odlikovanja i drugih priznanja za uspješno poslovanje.

28. PROSINCA 1945.

U subotičkom okrugu popisano je oko 11 tisuća bezzemljaša i seljaka s malo zemlje, koji su se prijavili kao agrarni interesenti. Većina njih je sljedećih mjeseci dobila zemlju oduzetu agrarnom reformom od bivših veleposjednika, odbjeglih lica i onih koji se nisu bavili poljodjelstvom. Radi unapređenja agrara otvorena je Srednja poljoprivredna škola na Paliću.

28. PROSINCA 1947.

Odlukom Gradskog narodnog odbora u Subotici je osnovano više poduzeća: »Slavica« (nekadašnja tvornica sapuna), »Čistoća«, »Energija«, Gradsko poduzeće za promet, »Gvoždar«, i »Gradski magazin« (»GRA-MAG«). Istodobno su utemeljeni Poliklinika, Dispanzer, Zdravstvena ustanova (odmaralište) »Pionir« na Paliću, te rodilište »Udarnik« i dječji vrtići »Radost«, »Mladost« i »Dudova šuma«, i dr.

29. PROSINCA 1846.

Ukinuti su svi dotadašnji nazivi škola, koje su preimenovane u niže ili više osnovne, pučke škole. Bez završenog trećeg razreda nitko nije mogao prijeći u Latinšku školu, tj. Gimnaziju. Četvrti razred činila je Zanatska škola.

29. PROSINCA 1913.

Rođen je *Jozo Pašić*, spisatelj i prevoditelj, svećenik i jedno vrijeme profesor Učiteljske škole u Somboru. Napisao je roman »Krv se suši« (1946.) i više knjiga pripovjedaka: »Tuđe suze« (1977.), »Dida Fenjer i druge priče koje je život ispričao« (1981.), »Najobičniji muškarac« (1988.) i druga djela. Umro je 26. svibnja 2010. godine.

Miris i okusi hrvatske kuhinje u vrijeme Božića

Božićna radost i na stolu

Božić je radosni blagdan, i to ne samo kršćana. Tradicionalno se za stolom okuplja cijela obitelj u obilju i dobrim željama. Kao skromna betlehemska stajica, Božić svečanim blagdanskim objedom okuplja cijelu obitelj, koja sudjeluje i u njegovoj prethodnoj dugoj pripremi

I ako je najveći kršćanski blagdan Uskrs, jer sadrži samu bit vjere, Božić je najradosniji. Ne samo kao rođendan malog Isusa, okuplja krug mnogo širi od vjerničkoga. U kalendaru stoji gotovo na prijelomnici godine te je zadržao mnogo drevnih običaja iz poganskih vremena, koji su uglavnom poprimili nova značenja, od panja badnjaka do božićnog drvca.

od 567. godine i duboko je ukorijenjen u europskoj i hrvatskoj kršćanskoj tradiciji.

Suhe i slatke zvjezdice, mjeseci i polumjeseci, kružići poput sunca začinjani mirisnim začinima te raznovrsni dizani kolači nadjevni čudesnim nadjevima od oraha, badema, sušena voća (koji često nose ime kruha, a zapravo su delicije jedna maštovitija od druge, što se prenose stoljećima s koljena na

koljeno, s bake na majku, s majke na kćer)

– sladak su Božić pun dobrih želja za obiljem u novoj godini i vremenu što predstoji.

BADNJAK

Iako se stol počinje puniti tradicionalno iza polnoćke, čar je toga vremena i post koji prethodi kao svojevrsno čišćenje duha i tijela, a od kojega su ostale uglavnom badnje delicije, navodna posna jela, poput ribe. Riba je, prema svome grčkom imenu inače kratica za Krista, bila drevni simbol, tajni znak kršćana.

Bakalar u južnim hrvatskim krajevima nekad je bio istinu sirotinjska hrana i brodovima je dovožen sa sjevernih mora osušen i vrlo jeftin. Danas je postao stvar prestiža i na stolovima se nadmeće ne samo cijenom nego i recepturama. Sjeverni kra-

jevi izvlače slatkovodnu ribu, salate s bučnim uljem od graha i drugih grahorica. Jugu je miliji skroman soparnik, deblji mlinac umiješen od bijeloga brašna i nadjeven blitvom ili drugim zeljem i zamašćen posno.

No, odricanje se nadoknadi za Božić i uopće tijekom božićnih dana, sve dok ne prođe blagoslov kuća, Nova godina i Tri kralja, odnosno dok se blagoslovljeno božićno drveće ne iznese iz doma. Stol je svih tih dana neprestano, kao i cijela kuća, bio najsvečanije ukrašen i – pun.

BOŽIĆNI OBIČAJI

Mnogi se sjećaju ne samo darova koje tjednima donosi sveti Nikola, drugima sveta Lucija, Isusek, Djed Božićnjak ili Djed Mraz, nego i crvenih jabuka božićnica te pozlaćenih oraha i drugog orašastog i sušenog voća ovješeno po granama crnogorice ili složenog po stolu, na kojem je u seoskim kućama ispod svečanog stolnjaka, kao i na podu, nerijetko bilo mnogo slame, zelene pšenice posijane na Sv. Luciju, pšeničnog zrnja u koje su poslagani novčići, svečano ukrašen kruh i peciva, te kolači.

Kao skromna betlehemska stajica, Božić svečanim blagdanskim objedom okuplja cijelu obitelj a i djeca sudjeluju u njegovoj prethodnoj dugoj pripremi, primjerice pečenju i ukrašavanju kolača. Umnogome se, ne samo od kraja do kraja, nego od obitelji do obitelji, razlikuje počinje li se doručkom ili nakon dugog spavanja tek ručkom ili se jednostavno ne prestaje sve dok se ne nastavi večerom.

U vrijeme romantične zime, kada su poslovi minuli, a bilo je obilje svih plodova cjelogodišnjeg rada, svi se ti običaji iznose i na stol – počevši već s jeseni na Svim svetima ili Malim Božićem, a naposljednom adventu. Advent odiše pripremanjem za doček novorođenog Boga, i od davnina miriše, primjerice, pečenjem brojnih vrsta kolača u tradicionalnim oblicima.

Advent, razdoblje molitve, posta, specifičnih običaja i općenito pripremanja za proslavu Kristova rođenja, prisutan je još

Piše i uređuje: Branka Dulić

BOŽIĆNA ŠTRUCA*Miris i okus Božića u vašem domu!***Potrebni sastojci:**

- 1 šalica šećera
- 2 jaja
- 1 žličica vanilije
- 2 šalice brašna
- 1 žličica sode bikarbone
- ½ čajne žlice soli
- 2 zrele banane
- 1 šalica kokosa
- ½ šalice sjeckanih badema
- ½ šalice nasjeckanih višanja
- ½ šalice nasjeckanih datulja

Priprema:

Zagrijte pećnicu na 180 celzijevih stupnjeva. Namastite kalup za štrucu. Izmiksajte maslac i vanilin šećer, dodajte jaja i vaniliju. Pomiješajte brašno, sol i sodu bikarbonu. Dodajte u kremastu smjesu zajedno sa zgnječenom bananom. Dodajte kokos, bademe, višnje i datulje. Izlijte u kalup. Pecite 55 minuta. Neka odstoji 15 minuta prije vađenja iz kalupa.

Božićno jutro je po mnogočemu posebno. Uz obitelj na okupu, eskalaciju teka, očekivanja i božićnih emocija, dočekuju nas sva gastronomska čuda koja smo pomno pripremali cijelog tjedna. Tako je nekada bilo, a tako je i sada.

Svečani objed svakako mora imati više sljedova, a među njima juhu, naravno bistru s domaćom tjesteninom, zatim pečenku, sarmu, mnogo raznovrsnih kolača. Kada je riječ o kolačima, neki će zastati na raznovrsnosti sitnih kolača, nekoliko vrsta dizanih, a svakako orahnjača i makovnjača. Neki će, međutim, stići i do najraskošnije torte.

Ali, pečenka će neizostavno biti perad. Najčešće je po cijelome svijetu i danas to purica, ali u krajevima koji je uzgajaju, omiljene su primjerice guska i patka, ili pak pečenka od svinjetine, janjetine, divljači. Uz to, podrazumijeva se obilje priloga i salata uz pečenku, a neizostavni su mlinci. Kako bi za veći broj osoba bila izdašnija, božićna se pečenka i danas često raskošno nadijeva: kestenom, bogato začinenim kruhom, palentom, povrćem...

Naravno, za takvu se obiteljsku raskoš izvlače i najbolji stolnjaci i ubrusi, porculan i kristal te ponajbolja pića. O Božiću i u urbanim sredinama mnogi iz zaborava izvlače danas pomalo neuobičajena jela kao što su specijalitete poslije tradicionalnog seoskog kolinja – hladetina, razne domaće kobasice, kuhane i pečene. Štoviše, u čestitanju, nizanju dobrih želja, darivanju, vrlo je često i hrana dar, posebice od srca ako je riječ o domaćim proizvodima, lijepo ukrašenom kolaču, salati, božići pekmeza, likera i sl.

PURICA S NADJEVOM OD KESTENA**Potrebni sastojci:**

Purica teška oko 4 kg / 25 dag mljevene govedine / 25 dag kobasice / ¼ kestena / 15 dag pancete narezane na ploškice / grančica kadulje / grančica ružmarina / 10 dag maslaca / čaša bijelog vina / čaša juhe / ulje / papar, sol

Priprema:

Puricu dobro usolite dan prije. Pripravite nadjev od mljevenog mesa, kobasice, kestena, te sve dobro posolite, popaprite i dobro promiješajte. Meso prodinstati, dodati narezane kobasice koje ste prethodno ispekli. Mješavinom punite puricu. Prsa purice obložite ploškama pancete i vežite koncem. U posudu stavite puricu i prekrijte ju kaduljom i ružmarinom, te pecite na 200 celzijevih stupnjeva. S vremena na vrijeme zalijte je s malo bijelog vina i juhom. Svakako služite s mlincima!

*Dobar tek i sretni blagdani!***POLIKLINIKA**

Jelene Čović 28, 24000 Subotica, 024/553-774, 024/567-495, 063/508-813
www.badawi-su.com, poliklinika@badawi-su.com

Kućni posjeti, prijevoz pacijenata

Badawi

Kardiologija, Ultrazvuk, Gastroskoplja, Laboratorij, Alergotest

Budwig protokol, Akupunktura, Biorezonanca-SCIO, Detox,

Ellman-Radiotalasna kirurgija, EFT, Masaža, Bahove kapi, Bloptron, Magneti i ostalo...

20 godina sa vama**Novogodišnji popust! od 05.12. do 20. 01. 2012.**

PREGLED OPĆE MEDICINE - 900 din, SPECIJALISTIČKI PEDIJATRIJSKI PREGLED - 960 din

SPECIJALISTIČKI GINEKOLOŠKI PREG.: Osnovni (SP+UZV+ KOLP.) - 3150 din. Kompletan (SP+UZV+ KOLP.+PAPA+VS) - 4410 din

Poliklinika za vašu obitelj

NAŠA GLUMICA (LUDA KUĆA)	NAJLJEP-SIH 30 DANA NAKON VJENCANJA	KIPIC BO-GA AMORA	TOK	CRNA ŠUMARSKA KREDA	GITARIST HENDRIX	ANNA OXA	NAŠA MA-NEKENKA I GLUMICA	BALET ČAJKOV-SKOG ("ŠČELKUN-ČIK")	PUTELJČIĆ	REDATELJ RUSSELL	IZRAELSKA GLUMICA, MILI	AMERIČKI TV VODI-TELJ, JAY	KOTORSKA BLAZENICA (ROZANA bez R)
AM. GLU-MAC, SIN MARTINA (I BRAT CHARLIEJA) SHEENA													
IMPRESIJA						FLANEL ILI SATEN TRAČAK SVJETLA							
EPOHE				FRAZA, IZRIČAJ JAVNA OBAVIJEST						GLAZBENI ZVUK PILOTSKA KABINA (IZVOR.)			
NEODREĐE-NO KOJE, NEKOJE					ŽENA U ZNAKU RAKA RADIO-LOKATOR							"AMPER" OPNA JAJETA, POKOŽICA	
IGOR TUDOR			MJERA ZA TEŽINU DRIJEMA-NJE					IZUMITELJ REVOLVERA, SAMUEL VODENI VRTLOG					MALA VRATA, VRATAŠCA
MALTA		MALJAVAC, RUTAVAC ZEMLJIŠNI POSJED (ALOD)									JON VOIGHT LIRSKI PJESNIK, LIRIČAR		
ČUVARI JARADI									SVEČEN-STVO UKRASNI PRIDJEVI				
PROPELER						KRZNO OKO REPA ŽIVO-TINJE LENNONO-VA YOKO							
VRSTA, KOV				SKUPINA KUKACA U LETU IZUMITELJ TESLA				GUSAR SVEČANI PLES					
CRUZOVA DRAGA IZ "SANTA BARBARE"					NATAKNUTI, NASADITI NAĐENO DIJETE, NAHOD							"ALT" GLAVNI GRAD TEXASA	
REDATELJ FILMA "LOVAC NA JELENE" MICHAEL						KONJ U PJESMI BRITANSKI GLUMAC, HUGH				DŽINGIS-... PODRU-MARSKO CRIJEVO (NATEGA)			
ODJEK, EHO PALAC ILI SREDNJAK						BIVŠI NBA KOŠARKAŠ RICE POLIFEMOV SUPARNIK					"UNA CORDA" VREĆICE ZA DUHAN ILI SITNIŠ		
PORTUGAL		RESTORAN-SKI KUKAC ZADAH IZ USTA						PRISTOJBA PRAZAN HOD MOTORA					
RADIJ			LOKACIJA NA TERENU LISA KUDROW										MI, ..., ONI
BLJUTAVA JELA									PADEŽ U UGROFIN-SKIM JEZICIMA "OPSEG"				
BILJARSKI ŠTAP, KE				ŽENSKI SPOLNI HORMON (MNOŽ.)									

matija prskalo, emilio estevez, dojam, tkanina, ere, izraz, ton, neko, ratića, a, it, gram, colt, m, diakovac, jv, jaradati, kley, elisa, orepina, soj, roj, pirat, eden, nabiti, a, ciminio, at, kan, jeka, gien, uc, p, zohar, taksa, ra, lokatit, splacine, esiv, tak, estrogeni.

RJEŠENJE KRIŽALJKE:

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova
»Hrvatska riječ«, Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Vesna Prčić (predsjednica)
Bruno Anušić, Ljiljana Dulić
Ivan Gregurić, Dražen Prčić,
Zvonko Sarić, Josip Stantić,
Thomas Šujić, Tomislav Žigmanov

DIREKTOR

Ivan Karan
e-mail: hrdirektor@tippnet.rs

ODGOVORNA UREDNICA:

mr. sc. Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:

Davor Bašić Palković (kultura i urednik Kužiša)
Dušica Dulić (novinarka)
Slavica Mamužić (novinarka)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Željka Vukov (društvo i urednica Hrcka)

ŠEF DOPISNIŠTAVA I KOREKTOR:

Mirko Kopunović

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

LEKTOR:

Vladan Čutura

REDAKTOR I UREDNIK WEB IZDANJA:

Zvonimir Perušić

ADMINISTRACIJA:

Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić
Josip Horvat

TELEFON: ++381 24/55-33-55
++381 24/55-15-78
++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: hrvatskarijec@tippnet.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: »Rotografika«
doo Subotica

List je upisan u Registar javnih glasila
Agencije za privredne registre Republike Srbije
pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Каталогизација
у публикацији Библиотека
Матице српске, Нови Сад
32+659.3(497.113=163.42)

PRIČA O FOTOGRAFIJI

Piše: Dražen Prčić

Početkom prosinca navršilo se deset godina od smrti subotičkog jezikoslovca i profesora *Josipa Buljovčića*, koji je veliki dio znanstvenoga rada posvetio izučavanju problematike učenja jezika društvene sredine, te učenja književnog jezika Hrvata u Bačkoj.

Današnja priča o fotografiji, zabilježenoj na jednom od brojnih znanstveno-književnih događaja u Gradskoj knjižnici (Subotica) u kojima je prof. Buljovčić redovito sudjelovao, svojevrsan je omaž njegovu djelu kojim je zadužio hrvatsku manjinsku zajednicu na ovim prostorima.

BIOGRAFIJA

Josip Buljovčić se rodio 17. siječnja 1932. godine u Subotici, od oca *Gustava* i majke *Marije* rođ. *Vojnić*. Nakon završene osnovne i srednje škole u rodnom gradu, upisao je studij južnoslavenskih jezika i književnosti na Filozofskom fakultetu u Beogradu i diplomirao s izvanrednim uspjehom 1955. godine. Zbog onodobnih okolnosti i politike odabira asistentata nije bio u mogućnosti nastaviti znanstveno usavršavanje na poziciji asistenta, pa se odlučio vratiti u Suboticu, gdje je djelovao do smrti. Ipak, nakon mnogo godina od diplomiranja, upisao je poslijediplomski studij jezikoslovlja na Filozofskom fakultetu u Sarajevu i obranom radnje »Udio bunjevačkih i šokačkih novina u razvitku pisanoga jezika kod bačkih Bunjevaca u drugoj polovici XIX. stoljeća«, 1980. godine stekao magistarsko zvanje.

RADNI VIJEK

Profesionalni opus profesora Buljovčića bio je osebujan, a tijekom radnog vijeka radio je isprva u osnovnim i srednjim školama u Subotici, te je neko vrijeme obnašao i dužnost ravnatelja gradske Gimnazije. Od 1959. do 1965. godine radio je kao ravnatelj, dramaturg i lek-

tor drame na srpsko-hrvatskom jeziku u subotičkom Narodnom kazalištu, u kojem je kratko vrijeme bio i ravnatelj. Nakon tog razdoblja (1965.-1967.) dobio je inozemni angažman kao lektor za srpsko-hrvatski jezik na Sveučilištu u Varšavi (Poljska), a potom se zaposlio kao predavač na Visokoj pedagoškoj školi u Subotici, te profesor, od 1973. godine, srpsko-hrvatskoga jezika s elementima jezične povijesti i jezikoslovlja. Od 1978. godine, nakon prestanka djelovanja Visoke škole, radio je kao savjetnik za srpsko-hrvatski jezik u Prosvjetno-pedagoškom zavodu u Subotici, a na koncu profesionalne karijere predavao je na Visokoj školi za obrazovanje odgojitelja u Subotici.

Brojne znanstvene radove, kao i magistarsku radnju, posvetio je radu na istraživanju problematike književnoga jezika u bunjevačkih Hrvata u Bačkoj. U Enciklopediji

Jugoslavije (tadašnjeg Jugoslavenskog leksigrafskog zavoda) nalazi se nekoliko njegovih natuknica koje se odnose na zavičajnu povijest podunavskih Hrvata, a godinama je bio i suradnik Vojvođanske redakcije Enciklopedije Jugoslavije. Osobito je pisao o subotičkom kazalištu, a 1990. godine dovršio je rukopis kritika i kazališnih oglada. Aktivno je djelovao i na polju prevodenja jezikoslovne građe s mađarskoga i

esejistike s poljskog jezika. Uz golem radni angažman, bio je i član Društva hrvatskih književnika (Zagreb), Društva za srpsko-hrvatski jezik, Društva za primijenjenu lingvistiku (Novi Sad), te član uredništva »Rukoveti« i »Almanaha kazališta Vojvodine«.

Svoju aktivnost u društveno-političkom radu iskazao je kao zastupnik Skupštine Subotičkog kotara, te jednom zastupničkom mandatu u Skupštini SAP Vojvodine i članstvom u stručnim tijelima prosvjetnih i kulturnih vijeća u gradu, kotaru i pokrajini. Jedan je od osnivača Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Bunjevačko kolo« u kojemu je obnašao dužnost prvog dopredsjednika u razdoblju od 1970. do 1972. godine. Nakon sloma Hrvatskog proljeća u Subotici, zbog svog angažmana i stajališta nije imao mogućnost aktivnog rada i sudjelovanja u javnom životu. Poslije demokratskih promjena 1990. godine, vraća se u aktivno djelovanje postajući članom Upravnog odbora HKC-a »Bunjevačko kolo«, Vijeća Hrvatskog narodnog saveza, Hrvatskog akademskog društva, te jezični savjetnik Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice. Za svoje zasluge i osebujan doprinos nagrađen je zvanjem Počasnog građanina Subotice 1999. godine.

Josip Buljovčić je preminuo 2. prosinca 2001. godine u Subotici.

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

KAZALIŠNA PREDSTAVA ZA DJECU

»Poljubac« u Subotici, Sonti i Srijemskoj Mitrovici

stvari! Odlučuje se hoće li svijet sutra biti kockast ili ravan!!!» Poljubac Monne Libette lijek je za sve boli koje tijekom putovanja snađu krhkog slugu Riccia. Batine, lopovi, pustinja, oluja na moru... nije toliko teško pogoditi koliko je razočaranje koje nosi ljupkoj djevi. Kako joj pogledati u oči i reći istinu o Ser Arvau? Međutim, na kraju... Ma neću vam reći što je bilo na kraju, osim da je bilo malo iznenađenje za sve, ali to vam je čarolija iskrene ljubavi.

Ova prekrasna priča urađena je na veoma interesantan način uz pomoć kišobrana... Upravo tako, kišobran je bio rekvizit od kojega su napravljene situacije, likovi, događaji... Sve pohvale redatelju i ekipi, a redatelj predstave je Nenad Pavlović, koji je i likovno osmislio predstavu. Lutke je izradio Tibor Farago, a autor glazbe i songova je Arinka Šegando.

Veselje, tuga, iznenađenje i druge dječje reakcije bile su odgovor glumcima i organizatorima da je predstava bila EXTRA. Svi su uživali, što je i bio cilj ovoga druženja.

Neka nam dođu ponovno s nekom novom predstavom... Željno ih očekujemo, poručuju djeca iz Subotice, Sonte i Srijemske Mitrovice.

Hrvatska zajednica u Srbiji proslavila je svoj blagdan - 15. prosinca. Toga dana održano je nekoliko kulturnih manifestacija. Nisu zabavljeni ni oni najmlađi za koje je igrana predstava. Tako su u petak, 16. prosinca, glumci iz Osijeka Nenad Pavlović i Petra B. Blašković odigrali predstavu »Poljubac«. Predstava je urađena po motivima priče »Il portatore di baci«, autora Roberta Piuminija, a igrana je za oko 350 djece u Subotici, Sonti i Srijemskoj Mitrovici.

Veoma lijepa gesta organizatora, Dječjeg kazališta iz Subotice i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata uz koordinaciju i menadžment Petra Konkoja, te uz potporu Hrvatskoga nacionalnog vijeća.

Za one koji nisu mogli doći želim ispričati da se priča događa u davna vremena, kada se još pisalo gušćim perom... Priča počinje tako da nježna gospođica Libetta čeka svog zaručnika, Ser Arvaa, koji je prije tri godine otišao u rat. Riccio, njezin sluga, dobiva zadaću na bojište odnijeti dar velikom ratniku - poljubac Monne Libette. Putovanje nije nimalo lako, kao ni naš život, često se suočavamo sa životnim poteškoćama i preprekama iz kojih nas samo prave vrijednosti mogu izvući. Međutim, okrutni Ser Arvao ne mari za ljubav i odbija, kako kaže »glupi poljubac... To je gubljenje vremena... ženska glupost! Sramota! Ja se ovdje borim za važne

KALENDAR ZA IDUĆI TJEDAN

24. prosinca - Badnji dan

25. prosinca - Božić

29. prosinca - Međunarodni dan biološke raznovrsnosti - UN

Čestit i blagoslovljen Božić

23. prosinca 2011.

OŠ »IVAN MILUTINOVIĆ«

Održan božićni koncert i sajam

Proteklog tjedna u svim je školama bilo osobito žurno, što zbog kraja prvog polugodišta što zbog raznih božićnih programa. U školi »Ivan Milutinović« održane su dvije veće priredbe, obje sada već tradicionalne.

Najprije je u petak, 16. prosinca, u sali za tjelesni odgoj održan božićno-novogodišnji koncert. Bilo je prekrasno... Sudionika je bilo mnogo. Nastupili su

članovi dramskog odjela učenika nižih razreda škole koje su pripremile **Biljana Vojnić Hajduk** i **Dalija Čović Benko**. Potom su se naizmjenice predstavljali zbor nižih razreda, koji

je vodila **Ana Kovač**, te zbor viših razreda, koji je uvježbala **Jovana Stojaković**. Osim vokalnih i instrumentalnih solista svirali su i članovi školskog tamburaškog orkestra kojima je ravnao **Kristijan Vuković**, a kao gosti nastupili su i članovi Dječjeg subotičkog

tamburaškog orkestra **Stipana Jaramazovića**. Tko nije bio, propustio je nesvakidašnji ugođaj.

Nekoliko dana kasnije, točnije u utorak, 20. prosinca, također u sali za tjelesni odgoj OŠ »Ivan Milutinović« priređen je tradicionalni božićno-novogodišnji sajam. Kao i uvijek, sajam je bio prodajnog karaktera, te su nazočni mogli kupiti neki lijepi ukras za bor, možda neki božićni aranžman ili se jednostavno zasladiti slasticama kojih je također bilo u ponudi. Vješti prodavci, bilo učenici prvog ili četvrtog razreda, vrlo brzo su rasprodali svoje uratke koje su marljivo izrađivali prethodnih tjedana. Zadovoljno su trljali ruke i dogovarali se kako će utrošiti zarađeni novac.

Ukoliko ste propustili neki od ovih događaja, ne budite tužni – pripremili smo vam i po koju fotografiju s ovih događanja. Uživajte!

USPJELE BOŽIĆNO-NOVOGODIŠNJE RADIONICE U GRADSKOJ KNJIŽNICI

Spremni dočekajte Božić i Novu godinu

Proteklog vikenda su u Gradskoj knjižnici održane dvije božićno-novogodišnje radionice. Tražilo se mjesto više. Energije i kreativnosti nije manjkalo, pa su i uradci bili veoma interesantni.

Naime, u subotu, 17. prosinca, na Dječjem je odjelu četrdesetero djece izrađivalo božićne i novodišnje ukrase, male borove, pahulje, razne aranžmane za stolove i sve što mašta može smisliti na temu Božića i Nove godine. Da bi radionice bile još interesantnije za materijal se pobrinula »Kockica« te su, pretpostavljam pogađate, uradci rađeni od drveta, pravog pravcatog drveta, te raznih prirod-

nih materijala i ukrasa (sušenog voća, koštunjavih plodova, češera, konopa i slično).

Vrijedne ruke mališana i bogata mašta učinili su da nastanu nesvakidašnji uradci koje su po završetku radionice odnijeli doma. Atmosfera je, kao

i uvijek, bila radna, ali i veoma vesela, te su se neki zadržali i nakon radionice u druženju s novim prijateljima ili knjigom.

Pogledajte fotografije s božićno-novogodišnjih radionica održanih u subotu, 17. prosinca.

Nove radionice u knjižnici zakazane za 28. prosinca

Zbog velikog zanimanja iz Gradske knjižnice poručuju da će biti organizirane još dvije radionice u srijedu, 28. prosinca, s početkom u 11 sati prva, i u 13 sati druga radionica.

Postupak prijavljivanja je i dalje isti. Potrebno je na vrijeme rezervirati mjesto putem telefona 553-115 ili osobno na Dječjem odjelu. Cijena radionice je 150 dinara, a materijal i prijedloži za rad će, kao i dosad, biti osigurani. Međutim, ovoga puta, prema najavi informatorica, materijal neće biti drvo, nego neki drugi materijal.

Tko voli kreativan rad neka se prijavi, a mi ćemo vas izvijestiti kako je bilo.

PETAK
23.12.2011.

06:07 Najava programa
 06:12 Trenutak spoznaje (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 09:00 Ludi od ljubavi 1, serija
 09:53 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Na vodenome putu 5, dokumentarna serija
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:32 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Dr. Oz, talk show
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:15 Drugo mišljenje
 14:45 Pod griškim majem, emisija pučke i predajne kulture
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 17:35 Globalno sijelo
 18:05 Putem europskih fondova
 18:20 Iza ekrana
 18:50 Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
 19:30 Dnevnik
 20:08 Zapravo ljubav, američko-britanski film
 22:20 Mlade je slade, američki film
 00:10 Dnevnik 3
 00:35 Vijesti iz kulture
 00:40 Peti dan, talk show
 01:35 Filmski maraton: Hamlet, američko-britanski film
 03:45 Filmski maraton: Tunika, američki film

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Pipi Duga Čarapa, (R)
 07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
 07:55 Mala TV
 --:-- TV vrtić: Djed Mraz (R)
 --:-- Nogalo: Sklad
 --:-- Zauvijek prijatelji: Tko krade mrkve, crtani film
 --:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Božić
 08:25 Connor na tajnom zadatku 3, serija za djecu
 08:50 Školski sat: Božić
 09:35 Crno proročanstvo, serija

10:00 Prijenos sjednice Hrvatskog sabora
 13:30 Reprizni program
 13:55 Drugi format (R)
 14:40 H2O Uz malo vode! 3, serija za mlade
 15:05 Edgemont 5, serija
 15:30 Školski sat: Božić
 16:00 Puni krug
 16:15 Rupert, crtana serija
 16:25 Mala TV (R)
 --:-- TV vrtić: Djed Mraz (R)
 --:-- Nogalo: Sklad
 --:-- Zauvijek prijatelji: Tko krade mrkve, crtani film (R)
 --:-- Tajni dnevnik patke Matilde: Božić
 16:55 Hej, Kitty - crtana serija
 17:05 Doctor Who 1, serija
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Briljanteen
 19:15 Crtani film
 19:30 Glazba, glazba... Božić
 20:00 Parni valjak u Areni, snimka koncerta
 21:50 Prijava seksi novac 2, serija
 22:40 Umorstva u Midsomeru 13, serija
 00:20 Na rubu znanosti: Ivan Ladislav Galeta i krajolik nulte točke
 01:10 Vrijeme je za jazz: Noć velikih orkestara - Božićne pjesme
 02:55 Retrovizor: Hitna služba 15, serija
 03:40 Retrovizor: Trava zelena 3, serija
 04:10 Retrovizor: Bez traga 7, serija (R)
 04:50 Noćni glazbeni program

06:30 Bakugan, crtana serija
 06:55 Dječjih deset božjih zapovijedi, crtana serija
 07:25 Bumba, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:30 Nate Berkus Show, serija
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Inspektor Rex, serija
 15:00 Moja djevojka, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 22:00 Utjerivač pravde, igrani film
 23:50 Anakonda 3, igrani film
 01:30 Gradska faca, igrani film
 03:20 Ubojstvo u Greenwichu, igrani film

04:55 Ezo TV, tarot show
 06:25 Kraj programa

06:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07:15 Imperatriz, telenovela (R)
 08:15 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 08:40 PopPixie, crtani film
 08:55 Ekkluziv Tabloid, magazin (R)
 09:35 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 11:30 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 12:20 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 14:05 Krv nije voda, serija (R)
 15:00 Cobra 11, akcijska serija (dvije epizode)
 16:55 RTL 5 do 5, informativna emisija
 17:05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Noć u muzeju, igrani film, avanturistička komedija (R)
 22:10 Billy Madison, igrani film, komedija
 23:55 Pazi, lopta!, igrani film, komedija
 01:40 Astro show, emisija uživo
 02:40 RTL Danas, informativna emisija (R)
 03:15 Boomerang, igrani film, romantična komedija

SUBOTA
24.12.2011.

05:55 Najava programa
 06:00 Drugo mišljenje (R)
 06:45 Iza ekrana (R)
 07:15 Pod griškim majem, emisija pučke i predajne kulture (R)
 07:45 Hrvatska kronika BiH
 08:00 Vijesti
 08:10 Kinoteka - ciklus klasičnog vesterna: Moja draga Klementina, američki film
 09:50 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Kućni ljubimci
 10:45 To je Europa (R)
 11:15 Život za druge, dokumentarni film
 12:00 Dnevnik
 12:30 Brat Ivan Bonifacije Pavletić - sjeme jednog

zvanja, dokumentarni film
 13:27 Duhovni izazovi, međureligijski magazin
 14:00 Prirodni svijet 4, dokumentarna serija
 14:55 Jelovnici izgubljenog vremena: Badnjak i Božić
 15:15 Hodočasnik u Rim, dokumentarni film
 16:10 Gala Božićni koncert u Bjelovaru
 17:15 Vijesti
 17:35 Škrinja: Kolijevka
 18:30 Lijepom našom: Otočac
 19:20 LOTO 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:03 Božićna čestitka kardinala Bozanića
 20:15 Dadjila McPhee, američko-britansko-francuski film
 21:55 Vijesti
 22:10 Rođenje Isusovo, mini-serija
 23:50 Sisak: Misa Ponoćka, prijenos
 01:25 Karrollova božićna priča, američki film
 02:55 Šetnja u oblacima, američki film (R)
 04:35 Skica za portret
 04:40 Reprizni program
 05:05 Jelovnici izgubljenog vremena: Badnjak i Božić (R)
 05:25 Škrinja: Kolijevka

07:15 Panorame turističkih središta Hrvatske
 07:35 Najava programa
 07:40 Patak Frka, crtana serija (R)
 08:05 Djevojčica iz budućnosti 2, serija
 08:30 Mala TV (R)
 --:-- Baltazar: Dva cilindra
 --:-- Danica priprema božićni ručak (R)
 --:-- Nogalo: Slobodno hodanje
 --:-- Čarobna ploča - 7 kontinenta: Europa (R)
 09:00 Dječak koji je spasio Božić, američki film za djecu (R)
 10:35 Filmska matineja: Božićni gradić, kanadsko-američki film
 12:00 Izbor sportaša godine, prijenos
 13:15 KS automagazin
 14:15 4 zida
 14:45 Baza Djeda Mraza
 15:20 Roboti, animirani film (R)
 16:55 Tatice u suknji, američki film (R)
 18:55 Crtani film (R)
 19:05 Patak Frka, (R)
 19:30 Glazba, glazba... Božić
 20:00 Tiha noć u Vukovaru,

snimka koncerta
 21:10 Tajne umjetničkih djela 6B: Božićno remek-djelo - Poklonstvo malom Isusu, dokumentarna serija
 22:05 Začarana Ella, američki film
 23:40 Božić u Beču, snimka koncerta
 00:55 Noćni glazbeni program
 06:30 TV izlog
 06:40 Moja djevojka, film R
 08:25 Dječjih deset božjih zapovijedi, crtana serija R
 08:55 Winx, crtana serija
 09:20 Badnja večer, crtani film
 10:10 Božićna vila, crtani film
 11:00 Čupkova božićna priča, crtani film
 12:25 Zovite me Djed Mraz, igrani film
 14:10 Maloljetnici bez kontrole, igrani film
 16:00 Provjereno, R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:10 Supertalent - superfinale, R
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Dječja večer, igrani film
 22:20 Vilenjak, igrani film
 00:10 Ovog Božića, igrani film
 02:20 Najludi Božić igrani film
 04:05 Gradska faca, film R
 05:40 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
 07:10 Imperatriz, telenovela (R)
 08:05 Crvene kapice, animirani film
 08:30 X-Men, animirani film
 08:55 PopPixie, animirani film (dvije epizode) (R)
 09:30 Neizgodna čarolija, film, obiteljska fantazija
 11:10 Iznenadna pustolovina, igrani film, komedija
 12:25 Popust na količinu 2, film, obiteljska komedija
 14:40 Dr. Dolittle, igrani film, komedija (R)
 16:20 Noć u muzeju, film, avanturistička komedija (R)
 18:30 RTL Danas
 19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija
 20:00 Madagaskar, igrani film, animirani
 21:40 Preživjeti Božić, igrani film, komedija
 23:25 Obiteljski kamen, film, romantična komedija
 01:20 Astro show, emisija uživo
 02:20 RTL Danas, (R)
 02:55 Pazi, lopta!, film, komedija

NEDJELJA
25.12.2011.

06:15 Najava programa
06:20 Duhovni izazovi, (R)
07:05 Pipi Duga čarapa, crtana serija
07:30 Mala TV (R)
--:-- TV vrtić: Što je Roni želio biti kad je bio mali
--:-- Brlog: Kunić (R)
--:-- Gazoon: David i Golijat
--:-- Tajni dnevnik patke
Matilde: Božić
08:00 Vijesti
08:05 Prijatelji 3
09:00 Vesele trojke, crtana serija
09:25 Hamtaro, crtana serija (R)
09:50 Vijesti
09:50 Biblija: Slavonski narodni običaji (igrokaz)
10:00 Božić, misa iz zagrebačke katedrale
11:35 Dnevnik
11:55 Vatikan: Urbi et orbi, prijenos
12:30 Božićni koncert
13:45 Plodovi zemlje
14:30 Split: More
15:00 Mir i dobro
15:35 Biblija: Priča o Solomonu, mini-serija
17:15 Vrtlarica
17:50 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show
19:20 LOTO 6/45
19:30 Dnevnik
20:05 Ljubav i praznici, američki film
22:20 Loza, TV serija
23:10 Vijesti
23:30 Opus gospodina Hollanda, američki film
01:50 Biblija: Priča o Solomonu, mini-serija (R)
03:15 Vrtlarica
03:40 Reprizni program
04:00 Lijepom našom: Otočac (R)
04:55 Plodovi zemlje (R)

07:00 Panorame turističkih središta Hrvatske
08:05 Najava programa
08:10 Božić u Lepoglavi
09:10 Zlatna kinoteka: Divan život, američki film
11:20 Igor, američko-francuski crtani film
12:45 Asterix na Olimpijskim igrama, francuski film
14:45 Luda božićna zvona, američki film
16:20 Dadija McPhee, američko-britansko-francuski film
18:00 Dućan čuda gospodina Magoriuma, američki film
19:30 Glazba, glazba... Božić

20:00 Vip-Net božićni koncert, snimka
21:00 Andrea Bocelli, snimka koncerta
22:05 Filmski boutique: Isus Krist superstar, američki film
23:55 Marko Tolja - snimka koncerta
00:45 Noćni glazbeni program

05:45 Zovite me Djed Mraz, igrani film R
07:15 Čupko i legenda Sv. Jurja, crtani film
08:20 Dječjih deset božjih zapovijedi, crtana serija R
08:50 Winx, crtana serija
09:15 Čupkova božićna priča, crtani film R
10:40 Mojsije, crtani film
11:35 Asterix i vikinzi, crtani film
12:55 Ovog Božića, film R
15:10 Božić vragolastog Dennisa, igrani film
17:00 Vijesti Nove TV
17:10 Vilenjak, igrani film R
19:05 INA Plave vijesti
19:15 Dnevnik Nove TV
20:05 Sezona lova, igrani film
21:40 Priča o Isusovom rođenju, igrani film
23:35 Patriot, igrani film
02:30 Televizijska posla, serija
03:15 Brza blagajna, serija
03:40 Mr. Bean, serija
04:00 Čovjek s planine, film
05:35 Televizijska posla, serija R
06:25 Brza blagajna, serija R
06:50 Kraj programa

06:30 RTL Danas, informativna emisija (R)
07:10 Crvene kapice, animirani film
07:40 X- Men, animirani film
08:05 PopPixie, crtani film (tri epizode) (R)
09:00 Harriet, mali veliki špijun, igrani film, obiteljska komedija
11:00 Madagaskar, igrani film, animirani
12:35 Sam u kući 4, igrani film, komedija
14:15 Malo drugačiji Božić, igrani film, obiteljski
16:00 Preživjeti Božić, igrani film, komedija
17:40 Ekkluziv Vikend, magazin
18:30 RTL Danas, informativna emisija
19:10 Galileo, zabavna/obrazovna emisija (R)

HRT1 25.12.2011.10:00 ZAGREB: BOŽIĆNA MISA

Božić, najradosniji blagdan Božje ljubavi prema čovjeku, blagdan obitelji i mira jer se rodio Knez mironosni. Crkva ispovijeda da je Isus nerazdvojivo pravi Bog i pravi čovjek, Sin Božji. U vremenu je postao čovjek, naš brat, a da time nije prestao biti Bog, naš Gospodin. »Ostao je ono što je bio, a uzeo je ono što nije bio« - donosi o Njemu Rimska liturgija. Utjelovljenjem se Sin Božji na neki način sjedinio sa svakim čovjekom. Božićno otajstvo se u nama ispunja kada se Krist u nama rodi. Božić je otajstvo te čudesne razmjene, Božjeg učovječenja i čovječjeg pobožanstvenjenja. Svečano euharistijsko slavlje svetkovine Božića iz zagrebačke katedrale predvodi će kardinal Josip Bozanić, zagrebački nadbiskup.

Komentator: Dragutin Siladi
Redatelj: Branko Debeljak
Urednik: Dragutin Siladi

20.00 Kralj lavova 3: Hakuna Matata, igrani film, animirani
21.20 Cura na zadatku, igrani film, komedija
23.20 Norbit, igrani film, komedija
01.10 Astro show, emisija uživo
02.10 RTL Danas, informativna emisija (R)
02.45 Obiteljski kamen, igrani film, romantična komedija

PONEDJELJAK 26.12.2011.

05:37 Najava programa
05:42 Split: More (R)
06:12 Mir i dobro (R)
07:00 Dobro jutro, Hrvatska
07:05 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
07:35 Vijesti
09:00 Ludi od ljubavi 1, serija
10:00 Vijesti
10:10 Merckatska dinastija 1, dokumentarna serija
10:35 Merckatska dinastija 1, dokumentarna serija
11:10 Sve će biti dobro, serija
12:00 Dnevnik
12:32 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela
13:20 Dr. Oz, talk show (9)
14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
14:15 Kardinal Haulik - otac Zagrebačke nadbiskupije, dokumentarni film
14:50 Biblija: Priča o Solomonu, mini-serija

16:15 Alisa, slušaj svoje srce
17:00 Vijesti
17:10 Roditelji, dok.film
18:05 8. kat: Jesmo li sretniji, jesmo li pametniji?, talk show
18:50 Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
19:30 Dnevnik
20:08 TV Bingo
20:30 Provodi i sprovodi, humoristična serija
21:05 Tko pjeva, zlo ne misli - hrvatski film
22:40 Vijesti
22:55 Vijesti iz kulture
23:05 Pjesma koja kruži svijetom: Tiha noć - poruka mira iz Salzburga, glazbeno-dokumentarna emisija (R)
23:55 Demetrije i gladijatori, američki film (R)
01:35 Žica 5, serija (R)
02:30 Na vodenome putu 5, dokumentarna serija
03:15 Skica za portret
03:25 Reprizni program
04:00 Strana dok.serija (R)
04:30 Ludi od ljubavi 1, serija
05:20 8. kat: Jesmo li sretniji, jesmo li pametniji?, talk show (R)

06:15 Najava programa
06:20 Kad zavolim, vrijeme stane - telenovela (R)
07:05 Pipi Duga Čarapa, crtana serija (R)
07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
07:55 Mala TV

--:-- TV vrtić: Snješkovo zanimanje
--:-- Brlog: Merkat (R)
--:-- Čarobna ploča - II. razred, 1. epizoda
08:25 Connor na tajnom zadatku 3, serija za djecu
08:50 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
09:35 Crno proročanstvo, serija za mlade
10:00 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
10:45 Pjevaj moju pjesmu, glazbeni game show (R)
12:15 Vrtlarica (R)
12:40 Zarobljeni u raju, američki film (R)
14:30 H2O Uz malo vode! 3, serija za mlade
14:55 Edgemont 5, serija za mlade
15:20 Bean... film vrhunske katastrofe, američko-britanski film
16:45 Ljubav i praznici, američki film
18:25 Malonogometni turnir 4 kafića u Splitu, prijenos finala
20:00 Božić u Ciboni, prijenos
21:35 Mumija, američki film
23:40 Žica 5, serija
00:35 Putem europskih fondova (R)
00:50 Retrovizor: Hitna služba 15, serija
01:35 Retrovizor: Trava zelena 3 serija (R)
02:05 Retrovizor: Završni udarac 4, serija
02:50 Noćni glazbeni program

07:00 Bakugan, crtana serija
 07:25 Dječjih deset Božjih zapovjedi, crtana serija
 07:50 Ptica trkačica
 08:15 TV izlog
 08:30 Kad lišće pada, serija R
 09:30 Ljubav i kazna, serija R
 10:30 Inspektor Rex, serija R
 11:30 IN magazin R
 12:20 Larin izbor, serija R
 13:20 Inspektor Rex, serija
 14:20 Najludi Božić, film R
 16:20 Sezona lova, film R
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Sezona lova, igrani film R - nastavak
 18:30 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Sheena: Kraljica džungle, igrani film
 00:40 Patriot, igrani film
 03:25 Seinfeld, serija
 03:50 Nestali, serija
 04:35 Mr. Bean, serija R
 05:10 Ezo TV, tarot show
 06:10 IN magazin R
 06:30 Kraj programa

07:00 RTL Danas, informativna emisija (R)
 07:40 Dragon Ball Z, animirani film (R)
 08:10 PopPixie, crtani film
 08:20 Rent-a kid, igrani film, komedija
 10:15 Ekkluziv Vikend, magazin (R)
 11:00 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 12:40 Ruža vjetrova, dramska serija (R)
 13:35 Krv nije voda, serija (R)
 14:30 Kralj lavova 3: Hakuna Matata, igrani film, animirani (R)
 15:50 Cura na zadatku, igrani film, komedija
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Cura na zadatku, film, komedija (nastavak)
 18:00 Ekkluziv Tabloid, magazin
 18:30 RTL Danas, informativna emisija
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, dramska serija
 21:00 Traži se bodyguard, igrani film, komedija
 22:45 Kolo sreće, igrani film, komedija
 00:50 RTL Vijesti
 01:05 Norbit, film, komedija
 02:55 RTL Danas, informativna emisija (R)

**UTORAK
27.12.2011.**

06:07 Najava programa
 06:12 Treća dob, emisija za umirovljenike (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:35 Vijesti
 08:57 Ludi od ljubavi 1, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Merkatska dinastija 1, dokumentarna serija
 10:35 Merkatska dinastija 1, dokumentarna serija
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:32 Kad zavlomim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Dr. Oz, talk show
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:15 Među nama
 14:45 Znanstvene vijesti
 14:50 Znanstvena petica
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti
 17:10 Hrvatska uživo
 18:05 8. kat: Čudom preživjeli, talk show
 18:50 Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
 19:30 Dnevnik
 20:08 Sve u 7!, kviz
 21:03 To je Europa
 21:33 U Europi, dokumentarna serija
 22:10 Otvoreno
 22:55 Dnevnik 3
 23:30 Ciklus europskog filma - suvremeni rumunjski film: Amintiri din epoca de aur
 01:40 Žica 5, serija (R)
 02:35 Dr. Oz, talk show
 03:15 Skica za portret
 03:30 Reprizni program
 03:50 Znanstvene vijesti
 03:55 Znanstvena petica (R)
 04:25 Ludi od ljubavi 1, serija
 05:20 8. kat: Čudom preživjeli, talk show (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavlomim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Pipi Duga Čarapa, (R)
 07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
 07:55 Mala TV
 08:25 Connor na tajnom zadatku 3, serija za djecu
 08:50 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
 09:35 Crno proročanstvo
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce -

telenovela (R)
 10:45 Prizma, (R)
 11:30 Glas domovine (R)
 12:30 Reprizni program
 13:25 Clarence, novozelandsko-kanadsko-američki film
 14:50 H2O Uz malo vode! 3, serija
 15:15 Edgemont 5, serija
 15:40 Nevolje jednog Branimira, serija
 16:10 Rupert, crtana serija
 16:25 Tko pjeva, zlo ne misli - hrvatski film
 18:00 Regionalni dnevnik
 18:20 Županijska panorama
 18:35 Generacija Y: Sreća u malim stvarima
 19:05 Pipi Duga Čarapa, (R)
 19:30 Garaža: Opća opasnost
 20:00 Dan HOO-a, prijenos
 21:20 Povratak mumije, američki film
 23:30 Žica 5, serija
 00:25 Retrovizor: Hitna služba 15, serija
 01:10 Retrovizor: Trava zelena 3, serija (R)
 01:50 Retrovizor: Završni udarac 4, serija
 02:35 Noćni glazbeni program

06:30 Bakugan, crtana serija
 06:55 Neustrašivi Scooby Doo, crtana serija
 07:20 Ptica trkačica
 07:45 TV izlog
 08:00 Nate Berkus Show, serija
 08:55 Ljubav i kazna, serija R
 10:55 Inspektor Rex, serija R
 11:55 IN magazin R
 12:45 Larin izbor, serija R
 13:45 Inspektor Rex, serija
 14:45 Karate Kid 2, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Pravi pravcati frajeri, igrani film
 00:20 Sheena: Kraljica džungle, igrani film R
 02:30 Seinfeld, serija 42/180
 02:55 Nestali, serija 3/19
 03:45 Karate Kid 2, film R
 05:40 Ezo TV, tarot show
 06:40 Kraj programa

07:00 RTL Danas, (R)
 07:40 Dragon Ball Z, (R)
 08:05 PopPixie, crtani film
 09:20 Klinici iz pješčanika, igrani film, komedija
 10:25 Ekkluziv Tabloid,

magazin (R)
 10:50 Imperatriz, telenovela (dvije epizode)
 12:35 Ruža vjetrova, serija (R)
 13:25 Krv nije voda, serija (R)
 15:00 Debeli Albert, igrani filma, komedija (R)
 15:55 Traži se bodyguard, igrani film, komedija
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Traži se bodyguard, igrani film, komedija (nastavak)
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Lassie, film, obiteljski
 22:40 Tommy Boy, igrani film, komedija
 00:30 RTL Vijesti
 00:45 Kolo sreće, film, komedija
 02:45 Astro show, emisija uživo
 03:45 RTL Danas, (R)

**SRIJEDA
28.12.2011.**

06:07 Najava programa
 06:12 Među nama (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 07:35 Vijesti
 07:40 Dobro jutro, Hrvatska
 08:57 Ludi od ljubavi 1, serija
 10:00 Vijesti
 10:10 Merkatska dinastija 1, dokumentarna serija
 10:35 Merkatska dinastija 1, dokumentarna serija
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:32 Kad zavlomim, vrijeme stane - telenovela
 13:20 Dr. Oz, talk show
 14:05 Vijesti uz hrvatski znakovni jezik
 14:15 Ekumena, religijski kontakt program
 14:45 Alpe Dunav Jadran
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 16:50 Hrvatska uživo
 17:00 Vijesti
 18:00 8. kat: Blagdani na putu, talk show
 18:45 Odmori se, zaslužio si 1 - TV serija
 19:20 LOTO 7/39
 19:30 Dnevnik
 20:08 Stipe u gostima 4, serija
 20:45 Misija: Zajedno
 21:40 Paralele
 22:10 Otvoreno
 22:55 Dnevnik 3
 23:20 Vijesti iz kulture
 23:25 Drugi format
 00:15 CSI: Las Vegas 10
 00:55 Dr. Oz, talk show
 01:35 Žica 5, serija (R)

02:30 Skica za portret
 02:55 Alpe Dunav Jadran
 03:25 Paralele
 03:50 Drugi format (R)
 04:35 Ludi od ljubavi 1, serija
 05:30 8. kat: Blagdani na putu, talk show (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavlomim, vrijeme stane - telenovela (R)
 07:05 Pipi Duga Čarapa, (R)
 07:30 Gladijatorska akademija, crtana serija
 07:55 Mala TV
 08:25 Connor na tajnom zadatku 3, serija za djecu
 08:50 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
 09:35 Crno proročanstvo, serija
 10:00 Božićni koncert - Klinci s Ribnjaka 2005., snimka
 11:10 Alisa, slušaj svoje srce - telenovela (R)
 11:55 Želim dečka za Božić, američki film
 13:25 Potrošački kod (R)
 13:55 Briljantee (R)
 14:35 H2O Uz malo vode! 3
 15:00 Edgemont 5, serija
 15:25 Nevolje jednog Branimira, serija za djecu
 15:55 Rupert, crtana serija
 16:10 Mala TV (R)
 16:40 Hej, Kitty - crtana serija
 16:55 4 zida (R)
 17:30 Malonogometni turnir Kutija šibica, polufinale
 19:10 Pipi Duga Čarapa, (R)
 19:30 Glazba, glazba... šansone
 20:00 Gavin i Stacey 2: Christmas Special, humoristična serija
 21:00 Presidio, američki film
 22:40 CSI: Las Vegas 10
 23:30 Žica 5, serija
 00:25 Retrovizor: Hitna služba 15, serija
 01:10 Retrovizor: Trava zelena 4, serija (R)
 01:40 Retrovizor: Završni udarac 4, serija
 02:25 Noćni glazbeni program

06:50 Bakugan, crtana serija
 07:15 Neustrašivi Scooby Doo, crtana serija
 07:40 Ptica trkačica
 08:05 TV izlog
 08:20 Nate Berkus Show
 09:15 Kad lišće pada, serija R
 10:10 Ljubav i kazna, serija R
 11:10 Inspektor Rex, serija R
 12:10 IN magazin R
 13:00 Larin izbor, serija R
 14:00 Inspektor Rex, serija
 15:00 Igračka, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV

17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Dogodilo se na
 Manhattanu, igrani film
 00:25 Pravi pravcati frajeri,
 igrani film
 02:20 Seinfeld, serija
 02:45 Nestali, serija
 03:30 Nate Berkus Show,
 serija R
 04:15 IN magazin R
 04:55 Ezo TV, tarot show
 05:55 Seinfeld, serija R
 06:20 Kraj programa

06:35 RTL Danas, (R)
 07:15 Dragon Ball Z, film (R)
 07:40 PopPixie, crtani film
 07:55 Roditelji, igrani film,
 humorna drama
 10:20 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:45 Imperatriz, (dvije epizode)
 12:30 Ruža vjetrova, serija (R)
 13:20 Krv nije voda, serija (R)
 14:10 Tommy Boy, igrani
 film, komedija
 15:55 Putovanje obitelji
 Johnson, film, komedija
 16:55 RTL 5 do 5
 15:55 Putovanje obitelji
 Johnson, igrani film,
 komedija (nastavak)
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Predsjednikova kći, film,

romantična komedija (R)
 22:50 Penthouse, film, komedija
 00:35 RTL Vijesti
 00:50 Lassie, film, obiteljski
 02:30 Astro show, emisija uživo
 03:30 RTL Danas, (R)

ČETVRTAK 29.12.2011.

06:07 Najava programa
 06:12 Ekumena, religijski
 kontakt program (R)
 07:00 Dobro jutro, Hrvatska
 07:05 Vijesti
 07:10 Dobro jutro, Hrvatska
 08:57 Ludi od ljubavi 1, serija
 09:52 Vijesti iz kulture (R)
 10:00 Vijesti
 10:10 Merkatka dinastija 1
 10:35 Merkatka dinastija 1
 11:10 Sve će biti dobro, serija
 12:00 Dnevnik
 12:32 Kad zavolim, vrijeme
 stane - telenovela
 13:20 Dr. Oz, talk show
 14:15 Trenutak spoznaje
 14:45 Epilog, emisija o kazalištu
 15:15 Ponos Ratkajevih, serija
 16:05 Alisa, slušaj svoje srce
 17:00 Vijesti
 18:05 8. kat: Mislite na druge,
 talk show
 18:50 Odmori se, zaslužio si
 1 - TV serija
 19:30 Dnevnik
 20:08 Sve u 7!, kviz
 21:00 Otvoreno
 21:45 Dnevnik 3
 22:20 M.Krleža - 30.
 godišnjica smrti: Na rubu

pameti, monodramarogram
 23:30 Ašanti, francuski film
 01:25 CSI: Las Vegas 10
 02:10 Žica 5, serija (R)
 03:35 Zalagaonica,
 dokumentarna serija (R)
 03:55 Zalagaonica,
 dokumentarna serija (R)
 04:20 Skica za portret
 04:25 Ludi od ljubavi 1, serija
 05:20 8. kat: Mislite na druge,
 talk show (R)

06:15 Najava programa
 06:20 Kad zavolim, vrijeme
 stane - telenovela (R)
 07:05 Pipi Duga Čarapa, (R)
 07:30 Gladijatorska
 akademija, crtana serija
 07:55 Mala TV
 08:25 Connor na tajnom
 zadatku 3, serija za djecu
 08:50 Merlin 1, serija
 09:35 Crno proročanstvo, serija
 10:00 Alisa, slušaj svoje srce -
 telenovela (R)
 10:45 Reprizni program
 11:10 KS automagazin (R)
 11:40 Bormio: Svjetski
 skijaški kup - spust (M),
 prijenos
 12:50 Sin Djeda Božićnjaka,
 američki film
 14:15 H2O Uz malo vode!
 3, serija
 14:40 Edgemont, serija
 15:05 Merlin 1, serija
 15:50 Rupert, crtana serija
 16:05 Mala TV (R)
 16:35 Doctor Who 1, serija
 17:30 Malonogometni turnir

Kutija šibica, finale
 19:05 Pipi Duga Čarapa, (R)
 19:35 Glazba, glazba... jazz
 20:05 Zalagaonica
 20:25 Zalagaonica
 21:00 Filmovi naših susjeda:
 Maratonci trče počasni
 krug, srpski film
 22:30 CSI: Las Vegas 10
 23:15 Žica 5, serija
 00:15 Retrovizor: Hitna služba
 15, serija
 01:00 Retrovizor: Trava
 zelena 4, serija
 01:30 Retrovizor: Završni
 udarac 4, serija
 02:15 Noćni glazbeni program

06:20 Bakugan, crtana serija R
 06:45 Bakugan, crtana serija
 07:10 Neustrašivi Scooby
 Doo, crtana serija
 07:35 Ptica trkačica
 08:00 TV izlog
 08:15 Nate Berkus Show,
 09:10 Kad lišće pada, serija R
 10:05 Ljubav i kazna, serija R
 11:05 Inspektor Rex, serija R
 12:05 IN magazin R
 12:55 Larin izbor, serija R
 13:55 Inspektor Rex, serija
 14:55 Dogodilo se na
 Manhattanu, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 IN magazin
 18:05 Kad lišće pada, serija
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:05 Ljubav i kazna, serija
 21:00 Larin izbor, serija
 22:05 Večernje vijesti
 22:25 Provjereno

23:25 Jahači apokalipse, film
 01:00 Suprotni kut, igrani film
 02:35 Nestali, serija 5/19
 03:20 Sjedi i šuti!, serija
 03:45 Nate Berkus Show R
 04:30 In magazin R
 05:05 Ezo TV, tarot show
 06:05 Seinfeld, serija R
 06:30 Kraj programa

06:40 RTL Danas, (R)
 07:20 Dragon Ball Z, (R)
 07:45 PopPixie, crtani film
 08:00 Putovanje obitelji
 Johnson, igrani film,
 komedija
 10:00 Ekkluziv Tabloid, (R)
 10:25 Emperatriz, (dvije epizode)
 12:10 Ruža vjetrova, serija (R)
 13:00 Krv nije voda, serija (R)
 13:55 Predsjednikova kći,
 igrani film, romantična
 komedija (R)
 15:45 Uvijek postoji nada,
 igrani film, drama
 16:55 RTL 5 do 5
 17:05 Uvijek postoji nada,
 film, drama (nastavak)
 18:00 Ekkluziv Tabloid
 18:30 RTL Danas
 19:05 Krv nije voda, serija (R)
 20:00 Ruža vjetrova, serija
 21:00 Vlak odmetnika, igrani
 film, akcijski
 22:40 Voljeti i umrijeti, film,
 akcijska komedija
 00:15 RTL Vijesti
 00:30 Penthouse, film
 02:05 Astro show, emisija uživo
 03:05 RTL Danas,
 informativna emisija (R)

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku »Dnevnik« emitira se od pone-
 djeljka do subote u terminu od 17,45 minuta na Drugom programu Radio-
 televizije Vojvodine. Osim novosti iz života hrvatske manjinske zajednice,
 emisija donosi i informacije o događajima u zemlji i okruženju.

Emisija »Izravno« - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16
 sati a emisija iz kulture »Svjetonik« nedjeljom od 16,30 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija »Glas Hrvata« u produkciji HKUD »Vladimir Nazor« iz
 Stanišića emitira se na valovima Radio Sombora nedjeljom od 17 do 18 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrt-
 kom u 18 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«,
 emitira se na HRT1 ponedjeljkom od 15,35 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

Najava programa • Večernji dnevnik • Anemov
 prilog »Bolja Srbija« • Agencijske vijesti iz RH •
 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan • Jezični
 savjetnik »Govorimo hrvatski«

19,00 - 19,30

Poetski predah • 'Popularne melodije' - zabavna
 glazba (ponedjeljkom) • 'Na valovima hrvatske glaz-
 bene tradicije' - narodna glazba (utorkom) • 'Veliki
 majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom) • 'Rock
 vremeplov' (četvrtkom) • 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche
 Welle (ponedjeljkom) • 'Kulturna povijest' (utorkom)
 • 'Znanjem do zdravlja' (srijedom) • 'Razmišljanje
 dopušteno' (četvrtkom) • 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

»U pauzi o poslu« (ponedjeljkom) • 'Aktuali-
 je' (utorkom) • »Otvoreni studio« (srijedom) • »Kul-
 tur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche
 Welle (četvrtkom) • »Vodič za moderna vremena«
 - emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

Narodna glazba • Blic vijesti i
 odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:
 Subota

18,00 Najava programa, Vijesti dana, zabavna glazba
 • 18,15 'Vojvodanski tjedan'
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
 • 20,00 Divni novi svijet
 • 20,55 Odjava programa

Nedjelja

18,00 Najava programa, Vijesti dana
 • 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti,
 zabavna glazba)
 • 18,30 Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
 • 19,30 'Putnici kroz vrijeme' emisija za djecu
 Hrvatskoga radija
 • 20,00 'Hrvatima izvan domovine' - emisija Pitomog
 radija iz Pitomače (RH)
 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

MALI NOGOMET

Memorijal Josipa Bukovca – Drase

SONTA - Proteklog vikenda u sportskoj hali OŠ »Ivan Goran Kovačić« u Sonti održan je turnir u malom nogometu »Memorijal Josipa Bukovca – Drase«, treći zaredom. U subotu, 17. prosinca, odigrana je revijalna utakmica dviju ekipa ŽRK »Sonta«, a potom su snage odmjerile ekipe nogometnih klubova »Poleta« iz Karavukova, »Omladinca« iz Deronja, te I. i II. ekipa domaćina »Dinama«. U prvoj utakmici gosti iz Karavukova su bili bolji od prve ekipe »Dinama«. Iako su »plavi« na poluvremenu vodili s 2 – 1, gosti su s dva zgoditka u drugom poluvremenu preokrenuli na 3 – 2 u svoju korist. U drugoj utakmici nogometaši »Omladinca« iz Deronja bili su uvjerljiviji i II. ekipu »Dinama« deklasirali

rezultatom 7 – 1. U finalnom susretu, u borbenoj i zanimljivoj igri, uz brojne prigode na obje strane i pokraj prednosti »Omladinca« od 2 – 0, na koncu su se pobjedi od 3 – 2 radovali igrači »Poleta«. U nedjelju, 18. prosinca, snage su odmjerili polaznici nogometnih škola sončanskoga »Dinama« i NK »Crvenke« iz istoimenoga mjesta. U prvoj utakmici nastupile su kadetske ekipe s igračima rođenim 1993., 1994. i 1995. godine. Znatno uigraniji gosti, koji su u punom natjecateljskom pogonu, rezultatom 6 – 0 deklasirali su domaću ekipu okupljenu samo za ovu prigodu. U srazu mlađih dobnih kategorija uspješniji su bili domaćini. Ekipe dječaka rođenih 1997. godine odigrale su neodlučeno 3 – 3. Domaćini su bili bolji u kategorijama 1998. godišta s 4 – 0, 1999. godišta 1 – 0 i 2000/01. godišta 4 – 2. Crvenčani rođeni 2002. godine bili su za nijansu bolji i zabilježili pobjedu od 2 – 1, a najmlađi, rođeni 2003. godine, odigrali su neodlučeno 1 – 1. Ovim turnirom obilježena je četvrta obljetnica smrti bivšega polaznika nogometne škole »Dinama« iz Sonte *Josipa Bukovca – Drase*, rođenog 1994. godine. Turnir su organizirali voditelji »Dinamove« škole nogometa prof. *Goran Matić* i *Spomenko Kušljić*.

I. A.

STOLNI TENIS

Turnir u stolnom tenisu

SOMBOR - Sportska sekcija Hrvatskog kulturno-umjetničkog društva »Vladimir Nazor« organizirala je tradicionalni Novogodišnji turnir u stolnom tenisu. Prema riječima pročelnika sportske sekcije *Pavla Matarića* bio je to drugi Novogodišnji turnir u stolnom tenisu pod okriljem sportske sekcije. Sudjelovalo je 20 članova društva ili sekcija, a igralo se u četiri grupe s po pet natjecatelja. Poslije uzbudljive borbe dobili smo tri prvoplasirana natjecatelja. Prvo mjesto osvojio je *Viktor Oršovai*, drugo *Saša Vuković*, a na treće mjesto plasirao se *Ivan Džinić*.

Z.V.

GODIŠNJA PRIZNANJA

Najbolji sportaši Subotice u 2011.

Stručno povjerenstvo sportskih djelatnika i novinara izabrao je najbolje sportaše i klubove Subotice za proteklu godinu i dodijelio posebna priznanja najistaknutijim pojedincima.

Pioniri: 1. Milica Šoštarec (plivanje), 2. Jovana Ilić (atletika), 3. Bojan Rašković (plivanje), 4. Tamaš Kajdoči (dizanje utega), 5. Luna Jović (atletika), 6. Ema Paći i Emeše Perucki (veslanje), 7. Kristijan Juhas (tenis), 8. Bojana Kljaić (mačevanje), 9. Robert Dudaš (hrvanje), 10. Marko Kljaić (mačevanje)

Juniori: 1. Luka Medić (odbojka), 2. Vanja Bačić (boks), 3. Danica Radenković (odbojka), 4. Milan Poledica (karate), 5. Roland Bin (hrvanje), 6. Novak Čabarkapa (šah), 7. Dario Nimčević (biciklizam), 8. Dejan Ivković (kik boks), 9. Martin Mačković (veslanje), 10. Alen Kujundžić (kuglanje)

Seniori: 1. Branimir Aleksić (nogomet), 2. Gabor Kasa (biciklizam), 3. Dejan Franjković (hrvanje), 4. Adela Helić (odbojka), 5. Lehel Nemet (jedrenje), 6. Dijana Šefčić (atletika), 7. Dejan Peić Tukuljac (dizanje utega), 8. Livia Santo (kuglanje), 9. Atila Feješ (streličarstvo), 10. Zvezdan Vidaković (hokey na ledu)

Klubovi: 1. Ženski nogometni klub Spartak, 2. Ženski odbojkaški klub Spartak, 3. Klub dizača utega Spartak

Posebna priznanja:

Društvo za sport i rekreaciju invalida grada Subotice, Tomislav Sivić (nogometni trener), Vert Stipan (trener, dizanje utega), Julije Korhec (dizanje utega), Gabor Sagmajster (sudionik relija Dakar), Juniori vaterpolo kluba Spartak, Dušan Bartološ (trener, džudo), Sanja Malagurski (odbojka), Muški rukometni klub Spartak Vojput.

FLASH VIJESTI

- * ODBOJKA, Super liga žene: NIS Spartak – Jedinstvo 3:1
- * ODBOJKA, Prva liga: Spartak – Dunav Volley 3:2
- * KOŠARKA, B liga: Spartak – Kosjerić 91:70
- * KOŠARKA, Prva A liga, žene: Spartak – Beočin 68:61
- * RUKOMET, Prva liga: Crvena zvezda – Spartak Vojput 25:25

Temeljem članka 10. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (»Službeni glasnik RS« broj 135/04 i 36/09) Gradska uprava, Tajništvo za lokalni ekonomski razvoj, gospodarstvo, poljoprivredu, komunalne poslove i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, Subotica - Trg slobode br. 1.

OBAVJEŠTAVA

Da je podnesen zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš od strane nositelja projekta »TELEKOM SRBIJA« A.D. Takovska 2, za Projekt: Radio bazne stanice za mobilnu telefoniju »SU-HIPODROMSKA (VIP) 900/1800/UMTS-SUH49/SUU49, SUBOTICA«, na kat. parceli br. 21124/2 KO Donj Grad, na teritoriju Grada Subotice.

Uvid u podatke, obavještenja i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, II. kat Gradske kuće, soba 226, u periodu od 23.12.2011 do 4.1.2012. godine, u vremenu od 10 do 12h.

Molimo vas da u roku od 10 dana od dana oglašavanja, dostavite mišljenja o zahtjevu za odlučivanje o potrebi izrade studije o procjeni utjecaja predmetnog objekta na životni okoliš ovom nadležnom tijelu.

DAVORIN KUNTIĆ, KOŠARKAŠ KK SPARTAK IZ SUBOTICE

I dalje smo u igri za najviši plasman

Liga je vrlo izjednačena i ima još mnogo prilika

Razgovor vodio: Dražen Prčić

stvu najvažnija je igra u obrani, jer ukoliko se protivniku dopusti razigravanje onda je teško rezultatski se vratiti. Obrana je ključ uspjeha u svakom susretu.«

Drugu ligu mogu primijetiti kako primjerice bekovske linije i nisu nešto jače, ali je zato prevaga u višim igračima i centarskim pozicijama.«

Izjednačenost B košarkaške lige Srbije, u kojoj se natječe momčad KK Spartak, doprinijela je okolnosti da se i pored nešto lošijeg starta, Subotičani nalaze na petoj poziciji sa samo dva boda zaostatka za vodećim dvojcem i realnim šansama za borbu na vrhu prvenstvene tablice. Jedna od uzdanica momčadi trenera *Blagoje Ivića*, jamačno je i playmaker *Davorin Kuntić*, dobitnik stipendije za 2012. godinu koju mladim sportašima dodjeljuje Fundacija za razvoj sporta grada Subotice.

»Ušli smo u sezonu s ambicijama plasmana u Prvu ligu, nažalost nismo baš najbolje startali zbog težeg rasporeda koji nam je donio tri gostovanja i gubitak planiranih bodova. Ipak, trenutnim skorom pobjeda i poraza (6-5), zauzimamo peto mjesto i dalje smo u igri za najviši plasman«, kazao je na početku razgovora Davorin Kuntić.

B LIGA

»Ekipa od prošle sezone je ostala uglavnom ista, sastavljena od mladih igrača i nekoliko iskusnijih, uz par pojačanja koja su dovedena, i mislim kako imamo kvalitetu za viši rang. Rezultati u nekoliko prvenstvenih susreta nisu nam bili previše naklonjeni, jer smo u dva susreta u samoj završnici protivničkim tricama ulazili u produžetke koje smo na kraju gubili. Liga je vrlo izjednačena, svatko svakoga može dobiti i bodovna razlika između prvoplasiranih i momčadi iz sredine tablice nije viša od tri poena, ima još puno susreta i do kraja prvenstva moguće su još brojne promjene na tablici. No, mislim kako ipak četiri momčadi, Konstatnin (Niš), Mladost (Zemun), Radnički (Obrenovac) i Spartak figuriraju kako glavni pretendenti za plasman u viši rang natjecanja. U našem prven-

DOMAĆI TEREN

Opće je poznato kako je u svakome sportu prednost domaćeg terena korak bliže pobjedi što se u praksi najbolje pokazuje u ovoj sezoni prvenstva B košarkaške lige Srbije.

»Svi dobivaju doma, a break pravi ona momčad koja uspije dobiti susret u gostima. Mi smo oduvijek bili momčad koja dobro igra na strani, ali ove godine je to nekako drugačije. Ipak, u nastavku prvenstva nastojat ćemo to popraviti.«

USPOREDBA S PRVOM LIGOM

Prošloga mjeseca Spartak je igrao kup susret protiv prvoligaške momčadi Borca iz Čačka i pored rezultatske prednosti tijekom cijeloga susreta, na koncu, nesretno izgubio. Stjecao se dojam kako, izuzev krajnjeg rezultata, i nema neke velike razlike u igri jednog drugoligaša i prvoligaša.

»Ostaje žal za propuštenom prilikom u tom kup susretu, jer smo vodili s velikom razlikom, imali prednost 35 minuta, a onda je neiskustvo i nedostatak jačih utakmica prevagnulo, protivnik nas je rezultatski sustigao i na kraju dobio. Uspoređujući Prvu i

IGRA

Na posljednjem prvenstvenom susretu protiv momčadi Kosjerića na domaćem parketu u Gradskoj dvorani sportova, Davorin je odigrao solidnu partiju i zabilježio 15 poena. Na pitanje kako je zadovoljan svojim igrama i minutažom koju ima odgovara:

»Zadovoljan sam svojom igrom i minutažom koju dobivam na prvenstvenim susretima, jer u prosjeku na terenu provedem oko 25 minuta. Statistički imam nijemi prosjek od deset poena, što je zadovoljavajuće, ali uvijek može bolje kako što je to bio slučaj u posljednjoj utakmici protiv Kosjerića. Treniram dva puta dnevno i nastojim na svakom treningu maksimalno raditi na unapređenju svoje igre.«

SPORTSKA ŽELJA

»Volio bih da uspijemo izboriti plasman u Prvu ligu, u kojoj bih želio odigrati nekoliko sezona, a potom ostvariti još jednu sportsku želju i zaigrati u inozemstvu.«

STIPENDIJA

Talent, marljiv rad i kvaliteta pruženih igara donijeli su Davorinu Kuntiću sportsku stipendiju Fundacije za razvoj sporta grada Subotice:

»Biti stipendist znači imati još veću odgovornost prema Fundaciji, a ja ću svojim zalaganjem i daljnjim radom nastojati opravdati ukazano povjerenje.«

SPECIJALNA PONUDA:

- Internistički pregled sa EKG, opšti pregled, dermatolog, psiholog, akupunkturolog 900
- Ginekološki pregled sa UZ i PAPA 2200
- Urološki pregled sa UZ 1900

"MEDIC" poliklinika
SUBOTICA,
GEORGI DIMITROVA 5
Tel: 024/553-959, 024/551-595

Student prava

Upisao sam studij prava i sada nastojim uskladiti sportske i akademske obveze, što baš nije lako, ali se mora naći vremena za učenje, kaže mladi košarkaš.

POGLED S TRIBINA

Tri hrvatska bisera

Bliži se zimski prijelazni rok, vrijeme velike nogometne burze i sve se više govori i piše o potencijalnim pojačanjima najjačih europskih momčadi. U igri je, naravno, golemi novac, jer bez njega nema ni velikih rezultata, bez kojih, opet, nema ni profita na nemilosrdnom tržištu koje voli samo pobjednike.

Među najčešće spominjanim i atraktivnim imenima nogometaša koji bi već ove zime mogli promijeniti dosadašnje klubove, nalaze se i tri hrvatska reprezentativca: Ivica Olić, Nikica Jelavić i Luka Modrić. Redoslijed nije napravljen po kvaliteti, niti bilo kojem drugom parametru, nego samo po realnosti mogućnosti realiziranja njihovih transfera. Brzonogi špic Bayernsa sve je više zapostavljen u redovima višestrukog prvaka Njemačke, a minimalna minutaža kod trenera Heinkesa glavni je razlog njegovog nezadovoljstva, osobito u susret godini koja donosi EP u Poljskoj i Ukrajini. Prema posljednjim informacijama postoji ozbiljan interes Manchester Uniteda i njegovog menadžera Sir Alexa Fergusona, kojeg je prošle godine upravo »Ola« svojim golovima izbacio iz Lige prvaka, ali neće biti iznenađenje ukoliko se u igru ubaci još nekoliko velikih momčadi. Topnik Glasgowskog Rangersa Nikica Jelavić brojnim je golovima skrenuo pozornost na sebe, a menadžer Mc Coist je istaknuo cijenu od 10 milijuna funti. Zasad je najozbiljniji interesent Liverpool. Na koncu, zasigurno najveća »bomba« prijelaznog roka mogao bi biti Luka Modrić, ali ostaje veliko pitanje hoće li ga bogati vlasnici Tottenhama i menadžer Redknapp »pustiti« već ove zime. Spominju se, izokola, najpoznatiji klubovi, no sve je to još uvijek po strani, a najveći transferi se rade u posljednji čas kada sve dražbe budu maksimalno podignute. A za to je još uvijek rano.

U svakom slučaju, nakon svih posljednjih nemilih događanja u domaćem nogometu, pozitivan spomen nekoliko hrvatskih majstora može samo goditi. Hrvatska je oduvijek bila zemlja velikih nogometaša...

D. P.

KOŠARKA

Dva derbija

Visokom pobjedom (75-57) u derbiju 12. kola regionalne ABA lige Cedevita je svladala beogradski Partizan i potvrdila vodeću poziciju na tablici. U hrvatskom derbiju Zagreb CO je bio bolji od Cibone (82-77) i sada su obje momčadi bodovno izjednačene na šestom i sedmom mjestu s 19 osvojenih poena. Nakon novog uspjeha Cedevita je i dalje prva s 22 boda.

RUKOMET

Hrvatska sedma

Ženska rukometna reprezentacija Hrvatske, pobjedom protiv Angole (32-29), osvojila je sedmo mjesto na Svjetskom prvenstvu u Brazilu. Plasmanom u u četvrtfinale, igrati će pod vodstvom

izbornika *Vladimira Canjuge* izborile su mjesto u olimpijskim kvalifikacijama, što je veliki uspjeh ove generacije, dok je *Andrea Penezić* na poziciji lijeve vanjske uvrštena u idealnu sedmorku prvenstva. Prvakinje svijeta postale su Norvežanke pobjedom protiv Francuske (32-24).

TENIS

Majoli-Marić izbornica, Ivanišević privremeno

Na sjednici Upravnog odbora Hrvatskog teniskog saveza *Iva Majoli-Marić* potvrđena je kao nova izbornica hrvatske FED Cup reprezentacije i vodit će žensku vrstu u prvom susretu Euroafričke zone u Izraelu. Najavljivani trajniji angažman *Gorana Ivaniševića* na mjestu izbornika Davis cup momčadi nije realiziran zbog neslaganja u svezi s financijskim uvjetima, pa je proslavljeni tenisač pristao volonterski voditi reprezentaciju u susretu prvog kola Svjetske skupine protiv Japana. Odluka o novom izborniku prolongirana je do 1. travnja 2012. godine.

VATERPOLO

Pobjeda za prolaz

Vaterpolisti Mladosti uvjerljivo su svladali njemački Spandau 04 (9-3) i nakon četiri susreta u skupini B izborili prolaz u nastavak natjecanja Eurolige. Tko će biti prvak skupine odlučit će hrvatski derbi između Mladosti i Juga. Nastavak Eurolige slijedi u veljači nakon EP-a u Nizozemskoj.

NAMA JE DOVOLJNO DA ZNATE ZA NAS

FUNERO

Privatno pogrebno poduzeće
- Subotica, Karađorđev put 2,
- Telefon (danonoćno):
(024) 55-44-33

Raspored sprovoda i umrlice na
Internetu: www.funero.co.rs
e-mail: funero@funero.co.rs
Kod smrti umirovljenika umanjujemo račun
za iznos posmrtno pomoći koju daje PIO.

Prodajem vikendicu na Paliću u Vikend naselju, stambeni dio 54 m², a dvorišni oko 400 m². Tel.: 063 502 396 i 063 504 972.

Izdaje se namješten stan od 25 m² za dva učenika ili studenta u Zemunu. Tel.: (011) 2104 257.

Prodaju se razna bunjevačka ruva, svile, sefiri, žoržet, svilene i druge marama, kožne muške čizme i ženske folklor cipele. Tel.: 024/532570

Prodaje se kombajn 780 Zmaj sa adaptacijom za suncokret 142 ili 141. Tel.: 024/532570

Prodajem sveže vrcani med: suncokretov (400 din/kg) i bagremov (450 din/kg). Tel.: 065/ 505 1957.

Izdajem namješteni jednosobni stan na Prozivci, Nade Dimić 40. Tel.: 783 209, zvati od 17 do 20 sati.

Slobodan muškarac (45) upoznao bi slobodnu žensku ozbiljnu osobu bez obveza. Tel.: 063/8533015.

Čamci od bijelog slavonskog hrasta po vašim ili mojim dimenzijama, prijevoz po dogovoru. Petar Okrugić, Morović. Tel.: 064-3467056 ; www.okrugic-camci.co.rs

Izdajem dvosoban namješten stan u centru Subotice. Tel.: 064-9699933.

Prodajem prirodne rakije od dunje, šljive i miješanog voća. Tel.: 024-532-179; 0628170152.

Prodajem stan 42 m² u Kerskom naselju. Može zamjena za poljoprivredno zemljište (okolica Starog

Žednika, Đurđin, Mala Bosna, Verušić). Cijena: 20.500 eura. Tel.: 069 2355039.

Hrvatska glazbena udruga »Festival bunjevački pisma« iz Subotice moli ljude dobre volje da im daruju polovni pianino ili bolju klavijaturu (sintisajzer) potrebnu za aktivnosti udruge. Predstavnik udruge možete kontaktirati na telefon: 060/016-1167.

Kupujem: plinske boce, plaćam 1000 dinara, krupnjak krupač Odžaci do 70 eura, a Lifam do 50 eura i kupujem traktor IMT ili Rakovica, priključne strojeve, motokultivator. Tel.: 063-8131246.

Izdajem sobe s kupatilom i upotrebom kuhinje u Makarskoj. Parking osiguran. Tel.: 021 6433 – 395; 060 6331 910; 00 385 21 617 909.

Prodajem nedovršenu kuću na placu od 400 m² u Tavankutoj ulici, preko puta Blaškovo križa, u blizini centra grada. Tel.: 062 513 798.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

U Subotici na Radijalcu izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG CATV, za učenika-cu studenta-cu nepušača. Tel.: 024-558227 ili 061-1979116.

Izdajem u Novom Sadu, kod Master centra dvosoban namješten stan, 56 četvornih metara, I. kat. Cijena 150 eura, plus depozit. Tel.: 064 3486975

Izdajem poslovni prostor u Subotici veličine 240 m² (radionica/skladište 100 m², 2 ureda 56 m² i 4 prazne prostorije za maloprodaju ili usluge) u Ulici Ivana Ivanića br. 33 (iz Braće Radića). Tel.: 069 754 202.

Torte i kolače pravim. POVOLJNO. Tel.: 024-527-499 i 064-18-39-591.

Prodajem sliku ulje na platnu hrvatskog slikara Ivana Čorka. Slika je stara 50-60 godina Tel.: 061-139-19-52.

Prodajem ulje lavande, pomaže kod problema s bakterijom eserihije coli, bronhijalne astme glavobolje. Tel.: 064-29-42-338.

Jeftino se prodaje sljedeća dječja oprema: dječji krevetac, dječja kolica, ljetna kolica, hodalica, hranilica, igračka Kengur, ruksak za nošenje bebe. Tel.: 24-525-232

U najljepšem dijelu Kertvaroša u Subotici 800 m od Gradske kuće prodaje se dio obiteljske kuće cca 60 m spremno za adaptaciju za 15.500 eura. Tel.: 063-8838747 i 024-572-875.

Kupio bih vjetrenjaču za 12V=750W. Može nekompletna ili neispravna. Tel.: 061 691 92 37.

U Subotici, na Radijalcu, izdajem jednokrevetnu namještenu sobu s upotrebom kupaonice, CG, CATV. Za učenika ili učenicu, studenta, nepušača. Tel.: 024 558 227 ili 061 19 79 116.

Izdajem dvosoban namješten stan u Zagrebu (Folnegovićevo naselje), 3 kreveta, plinsko grijanje, blizina tramvajske stanice. Cijena: 300 eura. Tel.: 00381 63 8820654 (Srbija) ili 00385 91 1770000 i 00385 98 819437 (Hrvatska).

Prodajem zbirke zadataka za pripremu državne mature za hrvatski, engleski, matematiku, fiziku, kemiju i biologiju. Tel.: 063 8820654.

Tražim mlađu žensku osobu koja nije u radnom odnosu za poslove u kući. Tjedno dva puta po par sati. Tel.: 024 520 764. Zvati od 12 do 14 sati.

Povoljno prodajem 80 knjiga iz kompleta »Pet stoljeća hrvatske književnosti«. Tel.: 024/542-754.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz »Hrvatske riječi«

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, I dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojoj ćete moći objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju »Hrvatske riječi«. **Jedan poslani kupon važit će za četiri broja.** Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Pretplatite se!

Uz popust od 20%

TUZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 1.000 dinara

☐ 1 godina = 2.000 dinara

INOZEMSTVO

☐ 6 mjeseci = 40 EURA

☐ 1 godina = 80 EURA

Dostavite nam kopiju uplatnice i popunite adresu na koju želite da Vam stiže »Hrvatska riječ« svakog tjedna.

HRVATSKARIJEČ

Ime i prezime: _____

Ulica i broj: _____

Mjesto i zemlja: _____

Telefon i e-mail: _____

Hrvatska riječ u PDF-u

Pretpлата na internetsko izdanje tjednika

* **Tuzemstvo: 1000 dinara godišnje**

* **Inozemstvo: 10 eura godišnje**

Nalog otvorite na: www.hrvatskarijec.rs/pretplata

SWIFT: VBUBRS 22

VOJVOĐANSKA BANKA

AD MS FIL. SUBOTICA

IBAN: RS3535500000200292421

NIU Hrvatska riječ,

Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica.

Ovu narudžbenicu i uplatnicu pošaljite na adresu uredništva:

NIU »Hrvatska riječ«,

Trg cara Jovana Nenada 15/II,
24000 Subotica

Uplatu izvršiti na broj žiro računa
355-1023208-69

USUSRET BOŽIĆU - OŠ »Matko Vuković« Subotica

Slušaju ga i drvo i kist

Sončanin Nebojša Prelić iduće godine zaokružiti će četvrto desetljeće života. Od mnogih neshvaćen, ali od onih kojima je dopustio da mu zavire u dušu omiljen i poštovan, živi u svom svijetu, a taj njegov svijet je njegova nazovimo je soba, umjetnici bi rekli atelje. Za Nebojšu je to svijet u kojem se osjeća poput »ribe u vodi«, svijet u kojemu stvara. Toplina drvenarije, urađene Nebojšinom rukom, vrisak boja na platnima, izdajnički čin Nebojšinoga očijukanja s muzama, stvaraju punoću i otvaraju svakodnevno nove beskraje ovoga prostora. Ni po čemu se ne bi moglo naslutiti da ovdje živi kovinar – strojobravar.

»Izobrazbu za strojobravara završio sam u samo predvečerje ratova. Umjesto rada u struci, stvaranja vlastite obitelji, radovanja životu, uslijedile su godine krize, traženje načina za golo preživljavanje. Takve godine života kod nas su polagano, ali sustavno stvarale neizbrisiv osjećaj pripadnosti izgubljenim generacijama. No, nisam se mirio s tim. Za razliku od većine mladih moje dobi, stalno sam pred sobom imao ideju vodilju – svoj hobi. Od malih nogu drvo mi je bilo najomiljenija igračka. Dok su moji vršnjaci trčali za loptom, ja sam bio prezadovoljan komadom drveta i oštrim nožićem. U dječjačkoj sam dobi obožavao izrađivati duboreze s motivima i junacima iz crtanih filmova. Kasnije sam otkrio i čaroliju boja, tako da mi je duša danas razdijeljena između drveta i kista«, prisjeća se Nebojša.

U besposlici devedesetih Nebojša Prelić nalazio je sebi alternativni izvor financiranja u prodaji produkata svojih hobija. Drvo ga je slušalo. I kist. Iz njegovih ruku izlazili su rezbareni uporabni predmeti, redom unikati, a platna su bila za mnoge pravo otkrovenje. Kako drvenariju nije radio uz pomoć strojeva, nego isključivo vrhom ili oštricom sječiva, ni sam ne bi uspijevaio stvoriti dva ista predmeta.

»Priatelji su mi svraćali u kuću divili se mojim rezbarijama, pa su me i nagovorili da pokušam s prodajom. Poslušao sam ih i nisam se pokajao. Ljudi su dolazili, poručivali slike, ali i okvire za njih, lustere i ostale sitne predmete. Radeći sitnu galanteriju sve više sam ulazio u srž obrade drveta. Želio sam i korak dalje, a to je iziskivalo ulaganje u opremu. I to sam riješio. Krenuo sam na sezonske poslove u inozemstvo i dok su drugi tako zarađenim novcem kupovali polovne automobile, ja sam ih ulagao u opremu za obradu drveta. Prezadovoljan sam, mogućnosti su mi sada doista velike. Ovu prostoriju uređujem s guštom, po svojem ukusu. Zamislio sam da uz ovaj zid, umjesto klasičnog regala, imam elemente koje sam izradio i još uvijek radim po svojim zamislima. Iako su svi komadi u osnovi urađeni strojno, ove šare na licu su rukom rađene i to je upravo ono što im daje potrebnu toplinu«, zadovoljno zaključuje priču Nebojša.

23. prosinca 2011.

U NEKOLIKO REDAKA

Božić

Neka svjetlost Božića zasija u svim srcima, radost zavlađa među ljudima.

Neka u tijelu bude zdravlje, u duši mir, u mislima radost, u srcu mladost, u radu uspjeh, u ljubavi sreća, u noćima miran san.

SRETAN BOŽIĆ!

FOTO KUTAK

Sretan Božić!

POZIVAMO ČITATELJE DA NAM POŠALJU NEKU SVOJU ZANIMLJIVU FOTOGRAFIJU

KVIZ

Adam Alojzij Baričević

Koje godine i gdje se rodio hrvatski latinist, bibliofil i polihistoričar Adam Alojzij Baričević?

Gdje je završio akademsku naobrazbu?

U kojoj zagrebačkoj obrazovnoj instituciji je predavao?

Što je propagirao u svom znanstvenom djelovanju?

Koji je doprinos Adama Alojzija Baričevića hrvatskoj kulturnoj baštini?

Što predstavlja prvi sustavni prilog hrvatskoj bibliografiji?

Koje božićne pjesme se pripisuju ovom hrvatskom znanstveniku i svećeniku?

Kada i gdje je umro Adam Alojzij Baričević?

Rodio se u Zagrebu, 29. travnja 1756. godine.
Studirao je teologiju i filozofiju u Beču, a potom je nastavio u Pešti.
Na zagrebačkoj arhigimnaziji gdje je obnašao dužnost profesora i kronicara.
Humanističko školovanje i suvremene metode u nastavi klasične filologije.
Sakupljanje i proučavanje brojne građe, upoznavanje i oživljavanje hrvatske prošlosti.
Katalog zagrebačkih tiskopisa.
»Svim na zemlji«, »Radujte se narod!«, »Kyrie Eleison«, »O Betleheme«
Umro je 21. ožujka 1806. godine u Brdovcu.

VIGILI

Bere mali Ivica gljive kada naiđe njegov stariji prijatelj Petar i upozori ga:

- Ivce, pazi ove gljive nisu za jelo. Otrovnne su!
- Znam, ne berem ih za jelo, nego za prodaju.

Zakasnio Josip u školu, a nastavnik ga upita za razlog.

- Vidite, vi ste nas učili da poštujemo prometne znakove.
- Jesam, ali kakve to ima veze s tvojim kašnjenjem?
- Usput sam vidio znak: »Uspori, škola«.

Više od sata se Vinko bori s komadom ribe u svom tanjuru:

- Mama, ja ne volim ovu ribu i ne mogu je jesti!
- Zamisli da je to nešto drugo i pojedi.
- Zamisli ti da sam je pojeo i odnesi tanjur sa stola.

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

**MILENIJUM
OSIGURANJE**

- Registracija i osiguranje motornih vozila,
- Najpovoljnije osiguranje imovine,
- Kasko osiguranja motornih vozila i radnih strojeva plaćanjem na 12 rata
- Osiguranje robe u transportu i osiguranje nezgode
- Putna zdravstvena osiguranja
- Sigurna i brza isplata štete

POSTANITE I VI ČLAN VELIKE PORODICE »CROATIA OSIGURANJA« D.D. IZ ZAGREBA

»Milenijum osiguranje« A.D.O. Beograd-Filijala Subotica
24000 Subotica, Karađorđev put 38, telefon +381(24) 555-867 i 552-406
e-mail: mios@tippnet.rs
www.milenijum-osiguranje.rs
Radno vrijeme: od 8 do 16 sati

SVE NA JEDNOM MJESTU

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

VIKEND AKCIJA

23.12-
26.12.2011.

Panirane riblje pljeskavice
rinfuzno 1kg

~~259.90din~~
229.90din

Riba šaran 1kg

**TRAJNO NISKA
CIJENA**

~~269.90din~~
249.90din

Vegeta 500g

1 kg 249,80 din

~~146.90din~~
124.90din

Ruska salata 450g

1 kg 166.67 din

~~87.90din~~
75.90din

Vino Sangria 1L brik

~~204.90din~~
185.90din

Omekšivač za rublje Silan
Sensitive 2L + Merix lilac
garden 600g

- 18%

~~324.90din~~
264.90din

Deterdžent za rublje Merix Tajna
Orijenta 2u1 9kg + Perwoll Color
Magic 1l GRATIS

- 16%

9kg

~~1.199.00din~~
999.90din

Lopata za snijeg sa drškom

~~459.90din~~
349.90din

Tiganj sa staklenim poklopcem
CSS 505

- 50%

~~1.199.00din~~
599.90din

SRETAN I BLAGOSLOVLJEN BOŽIĆ

Nakladnička djelatnost NIU Hrvatska riječ

2005.

1. Vojislav Sekelj, U izmučenim riječima (rasprodano)
2. Jasna Melvinger, Vaga s anđelima, 140 dinara
3. Petko Vojnić Purčar, Kult kornjače, 140 dinara
4. Milivoj Prčić, I nakon desetljeća, 140 dinara
5. Balint Vujkov, Krilati momak, 210 dinara
6. Dražen Prčić, Wild card, (rasprodano)

2006.

7. Ljubica Kolarić-Dumić, Igrajmo se radosti, 140 dinara
8. Vladimir Bošnjak, Svršetak vražjeg stoljeća, 140 dinara
9. Željka Zelić, Bezdan, 140 dinara
10. Milivoj Prčić, Južno od tranšeja, 140 dinara
11. Andrija Kopilović, Okom svećenika I, 210 dinara
12. Andrija Kopilović, Okom svećenika II., 210 dinara
13. Dražen Prčić, Wild card, drugo izdanje, (rasprodano)
14. Ante Sekulić, Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata, (rasprodano)
15. Lazo Vojnić Hajduk, Andrija Kopilović, Alojzije Stantić, Dužijanica, 1400 dinara

2007.

16. Tomislav Ketig, Velebitski orao, 140 dinara
17. Lazar Merković, U ime pravde, 210 dinara
18. Zvonko Sarić, Prosjački banket, 140 dinara
19. Branko Jegić, Ja, hodočasnik, 140 dinara
20. Ilija Okrugić Srijemac, Glasinke, 140 dinara
21. Ilija Okrugić Srijemac, Tri povijesne drame, 245 dinara
22. Stjepan Bartoš, Upoznavanje, 140 dinara
23. Naco Zelić, Monografija Nešto Orčić, 210 dinara
24. Marija Šeremešić, Tragom sjećanja, 280 dinara
25. Ruža Silađev, Divani iz Sonte, (rasprodano)

2008.

26. Matija Poljaković, Izabrane drame, 210 dinara
27. Ivan Pančić, Natpivavanja, 140 dinara
28. Balint Vujkov, Šaljive narodne pripovijetke, 210 dinara
29. Andrija Kopilović, Okom svećenika III, 280 dinara
30. Vojislav Sekelj, U izmučenim riječima, drugo izdanje, 210 dinara
31. Ruža Silađev, Divani iz Sonte, drugo izdanje, 280 dinara

2009.

32. Sanja Vulić, Vitezovi hrvatskoga jezika u Bačkoj, 280 dinara
33. Antun Kovač, Na dvoru Pašinog Tuna, 245 dinara

2010.

34. Matija Poljaković, Izabrane drame II, 280 dinara
35. Matija Evetović, Kulturna povijest bunjevačkih i šokačkih Hrvata, rasprodano
36. Ilija Okrugić Srijemac, Šaljive poeme, 280 dinara
37. Stjepan Bartoš, Igra opasnih pojedinosti, 280 dinara
38. Ante Sekulić, Osobna imena, prezimena i nadimci bačkih Hrvata, 280 dinara
39. Balint Vujkov, Bunjevačke narodne pripovijetke, 350 dinara
40. Zsombor Szabó, Crte iz povijesti naselja Bačke u srednjem vijeku, 280 dinara

2011.

41. Matija Poljaković, Izabrane drame III, 280 dinara
42. Ilija Okrugić Srijemac, Hunjkava komedija, 210 dinara
43. Ljubica Kolarić-Dumić, Uz baka je raslo moje djetinjstvo, 210 dinara
44. Stjepan Bartoš, Kuća koja plovi, 210 dinara
45. Dražen Prčić i grupa autora, Priča o fotografiji, 350 dinara

VELIKI BOŽIĆNI I NOVOGODIŠNJI POPUST 30%

